

Verkiezing Sturmans wel aangevochten

medische faculteitsraad zal vandaag de procedure bespreken die leidt tot de verkiezing van prof.dr. Ferd Sturmans tot nieuwe dekaan van de faculteit. Hij verdrong daarmee de zittende dekaan, prof. dr. Co Greep na zeven jaar van zijn zetel. Van alle kanten wordt druk op de raadsleden uitgeoefend om de procedure aan te vechten. Als het lukt een meerderheid van de raadsleden over de Greep te trekken, komt de benoeming van Sturmans op losse schroeven te staan. Het lijkt duidelijk de bedoeling van een belangrijke beweging in de faculteit om Greep terug in het zadel te helpen. De pogingen om een meerderheid tegen de benoeming van Sturmans bijeen te krijgen, gaan zelfs zover, dat twee raadsleden, die in de Verenigde Staten verblijven, een retourticket business class ontvangen hebben vanavond de raadsvergadering te kunnen bijwonen. De tickets a duizend gulden zouden bekostigd zijn door de Stichting Extra Hoger Onderwijs.

drie beleidsadviescommissies (gezondheidszorg, Research en onderwijs) hebben de raad een advies gestuurd waarin geprotesteerd wordt tegen de gang van zaken rond de benoeming. Het voornaamste advies van de commissies is dat zij niet oordelen op een moment dat de kandidatuur van Sturmans nog niet bekend was en dat de Vertrouwenscommissie de adviserende instanties niet in de gelegenheid heeft gesteld om hun mening te geven over die kandidatuur. Bij de eerste adviesronde waren zij ervan overtuigd dat er geen kandidaat beschikbaar was, de zittende dekaan.

Volgens Frans Smeets, die als voorzitter van de vertrouwenscommissie opgetreden is, valt de commissie enkel verwijt te maken over het zorgvuldig handelen. Hij wordt die mening gesteund door het college van Bestuur dat in een reactie op de brief die een groot aantal docenten uit de kliniek en het AMC verzonden hadden om hun mening te uiten over de procedure. Volgens Smeets is er met de raad een procedure overeengekomen waaraan strikt de hand is gehouden. Het is een informatief gesprek geweest met de beleidsadviescommissies en de leden van het faculteitsbestuur om van hen te horen welke meningen er lagen. We hebben die inlichtingen gevraagd namen van geschikte kandidaten te noemen. Er zijn zeven mogelijke kandidaten genoemd, uiteindelijk waren er maar twee bereid zich kandidaat te stellen.

Wat er verder gebeurd is wil Smeets niet kwijt zolang de raad geen toelichting heeft gegeven aan de vertrouwenscommissie om haar werkwijze naar buiten te verantwoorden. Ook Greep wil de raadsvergadering afwachten voordat hij met zijn aangekondigde verklaring naar buiten komt. De wandelgangen functioneren de laatste weken op volle toeren, zodat het niet moeilijk is te achterhalen wat zich achter de schermen heeft afgespeeld. De vertrouwenscommissie heeft gesprek-

ken gevoerd met de beide kandidaten. Greep bevestigde daarin zijn kandidatuur, maar met Sturmans verliep het gesprek stroever. Enkele dagen later trok hij zijn kandidatuur zelfs in. Een van de commissieleden, Marius Romme, nam vervolgens op eigen initiatief contact op met Sturmans en meldde later in de commissie dat Sturmans toch besloten had zijn kandidatuur te handhaven, zij het met een andere taakopvatting. Er zijn Romme wel verwijten gemaakt over zijn handelwijze die in strijd was met de afspraak dat contacten naar buiten alleen via de voorzitter mochten lopen, maar de commissie zag daar geen aanleiding in om haar opdracht aan de raad terug te geven. Dit incident wordt vooral door Greep aangegrepen om de commissie van onzorgvuldig handelen te beschuldigen.

Het grote bezwaar van de beleidsadviescommissies is dat zij niet in de gelegenheid zijn gesteld hun mening over het definitieve benoemingsvoorstel te geven. De vertrouwenscommissie had geen voorkeur uitgesproken voor een van beide kandidaten, omdat de ene helft voor Greep en de andere helft voor Sturmans was. De keuze werd aan de raad gelaten.

Smeets: 'De raad heeft alle relevante informatie van ons gekregen over de twee kandidaten. Het enige dat je de raad kunt verwijten is dat hij een verkeerde keuze heeft gemaakt of te weinig heeft gekeken naar de adviezen van de beleidscommissies.

Maar je moet erkennen dat het een democratisch genomen besluit is, dat je hebt te respecteren. Ik heb weinig waardering voor de hetze die tegen de vertrouwenscommissie gevoerd wordt, temeer omdat er in de vergadering van 30 mei juist waardering voor onze werkwijze is uitgesproken. Ik adviseer toekomstige vertrouwenscommissies hun werkwijze af te stemmen op de kandidaat die niet gekozen wordt'.

Jacques Herraets

Vakantie op z'n RLs

Een klein jubileum: met dit nummer sluiten we onze vijfde jaargang af. Observant viert het eerste lustrum! Als blijk van dank voor uw aller trouwe lezerschap schenken wij u een dikke vakantiebijlage. Waar gaat de gemiddelde RL-er van de zomer heen? Achter de schermen van de NBBS. De kaart- en plattegrondmanie. Speleologische avonturen in Mexico. De meisjes van Yokohama. Reizen anno 1900. En: het winnende vakantieverhaal van onze prijsvraag.

Secretaris van college moet diensten coördineren

U-raad wil van managementteam af

De universiteitsraad heeft vorige week donderdag korte metten gemaakt met het managementteam. Het college van bestuur heeft het dringend advies gekregen alle pogingen stop te zetten het team in een of andere vorm te laten voortbestaan. De taak van het managementteam, het coördineren van het werk van de algemene diensten, moet opnieuw in handen gelegd worden van de man, aan wie die taak oorspronkelijk was opgedragen: de secretaris van het college van bestuur.

Het college heeft van de universiteitsraad het verzoek gekregen binnen drie maanden te rapporteren hoe het aan dit 'advies' gevolg denkt te geven. Officieel behoort de organisatie van de diensten niet tot de bevoegdheden van de universiteitsraad, maar het college zal moeilijk om de uitspraak van de raad heen kunnen, omdat het in het verleden plechtig heeft beloofd de slepende problematiek van de langs elkaar heen werkende diensten in overleg met de raad op te lossen. De raad, die drie jaar geleden met alle mogelijke slagen om de arm instemde met de oprichting van het managementteam, heeft nu geen enkele twijfel laten bestaan over zijn bedoelingen. Unaniem werd een motie aangenomen die was ondertekend door raadsleden uit alle geledingen. Rector magnificus Bonke, die een voorstel van het college verdedigde om een verbeterd soort

managementteam in te stellen, zag na een discussieronde al in dat er geen houden aan was. Hij wilde zich met zijn mede-collegeleden beraden op het voorstel, maar hij kreeg zijn zin niet. De voorzitter van het college, mr. R.B. van den Biggelaar, waagde nog een poging om als reddende engel op te treden, maar dat wakte bij de raad alleen maar irritatie.

Deconcentratie

De raad stemde wel in met het beleidsvoornemen van het college om het aantal organisatorische eenheden (vooral diensten) dat rechtstreeks onder de supervisie van het college valt, te verminderen door middel van deconcentratie. Voortaan zou er onderscheid gemaakt moeten worden tussen facultaire diensten, interfacultaire diensten, beleidsadvies- en beheersdiensten en het bureau van de universiteit.

Elk van die clusters zou geleid kunnen worden door een overkoepelend beheersbaas. Het college zal op die manier niet langer met twintig, maar met vier beheersseenheden te maken hebben. De eerste twee zouden vallen onder de primaire verantwoordelijkheid van de faculteiten, de vierde onder een nieuw te creëren Bureau van de Universiteit, geleid door de secretaris van het College van Bestuur. Het grote probleem vormt de derde beheersseenheid, de beleidsadvies- en beheersdiensten. Daarin zouden de diensten moeten samenwerken, die nu vertegenwoordigd zijn in het managementteam: Personele Zaken, Financiële Zaken, POB (Planning, Organisatie en Bedrijfsontwikkeling), Algemene en Juridische Zaken, de BTD (Bouwzaken en Technische Dienst) en Civiele Zaken.

Vervolg op pagina 12

De tuin

Degenen, die in het Hoofdgebouw komen, werken of studeren, kunnen gebruik maken van de daarbij gelegen grote tuin. Deze tuin is vergeleken met een andere universiteit een groot voorrecht en vanzelfsprekend een kostbaar bezit. Midden in de stad en achter een groot gebouw wordt meestal niet een grote tuin verwacht, daarom kan een tuin dan ook extra gewaardeerd worden. Zoals met vele dingen het geval is vraagt iedereen datgene waar hij of zij behoefte aan heeft. Zo is het ook met de tuinen. In het verre verleden was een groentetuin de hoofdzaak en werd een siertuin meestal gezien als een overbodige luxe. Bij de groentetuin had men hier en daar kruiden en soms ook snijbloemen. De eerste siertuinen waren over het algemeen symmetrisch aangelegd (Franse tuinen). Ze bestonden voor een groot gedeelte uit netjes geknipte palmen in allerlei sierlijke vormen. Deze tuinen kan men hier en daar nog wel vinden, zoals bij kastelen, op binnenplaatsen, enz. Die strakke symmetrische tuinen vragen veel onderhoud, maar waren in het verleden een alternatief tegenover de ongecultiveerde natuur. In het begin van de vorige eeuw kwamen de Engelse tuinen met gazons, flauwe bochten in de paden, een verscheidenheid van bomen en struiken, enz. meer in de belangstelling. Uit deze landschappelijke tuinen zijn onder meer de parken ontstaan.

In deze tijd zijn veel veranderingen merkbaar. Men treft allerlei soorten tuinen aan: parken, symmetrietuinen, heidetuinen, bungalowtuinen, daktuinen, binnentuinen, rotstuinen, vijvertuinen, enz. Bij wegen en grote gebouwen treft men tegenwoordig veel groenbeplanting aan, dat wil zeggen een beplanting met een sterk soort heester dat ongeveer om de vier à vijf jaar geheel tot aan de grond wordt teruggesnoeid. Bij gebrek aan vakmensen bespaart een groenbeplanting veel tijd aan snoeiwerk en onkruid wieden.

Naarmate de mens de ongecultiveerde natuur zoals bossen (voorzover ze bossen genoemd kunnen worden) laat verdwijnen door uitbreiding van de industrie en steden, des te groter wordt het verlangen naar de ongecultiveerde natuur. De natuur zorgt immers zelf voor het biologisch evenwicht. Natuurvrienden vinden dat er tegenwoordig teveel gespoten wordt. Het gevaar van teveel spuiten is dat de grond voor lange tijd wordt vergiftigd en het normale leven wordt vernietigd. Zo kunnen allerlei zeldzame dieren met uitsterven worden bedreigd. Daarom ligt het ook in onze bedoeling zo weinig mogelijk te spuiten.

In onze tuin is bebouwing aanwezig en ongecultiveerde natuur. Wij hebben een grote verscheidenheid aan bomen en beplanting. De variatie in de tuin is zo groot dat ieder deel van de tuin een eigen karakter heeft. De tuinmannen Nico, Frans en ikzelf doen met veel liefde en plezier het tuinwerk en met succes! Geniet van de tuin, ook bij het eindfeest en breng asjeblieft geen vernielingen aan, zodat jullie ook nog na het eindfeest kunnen genieten van een mooie tuin! Bij voorbaat hartelijk bedankt!

Bernard van Swaay, tuinman.

Paarltes

Wie kan mij helpen met het transport van mijn (kleine) beelden (± 100 kilo) vanuit Pietra Santa (Noord-Italië) naar Limburg. Tegen vergoeding. Tel. tst. 405 (Guy Jagers).

Eijsden. Te koop: halfvrijstaand woonhuis, grondoppervlak 355 m². Indeling: woonkamer met open keuken, hal, garage, 11x3, kelder en mooi terras met grote tuin op het zuiden. 1e verdieping: 4 slaapkamers, badkamer met zitbad en wastafel. Het huis is voorzien van rolluiken. Inlichtingen: 04409-2082.

Meerijden naar Londen en terug?! Vertrek: ongeveer 6 juli. Terug: ongeveer 27 juli. Plaats voor twee personen. Kosten: f 175,00 p.p. (inclusief overtocht). Meer informatie: Bob en Karin 043-437512.

Aangeboden: Ik ga in de zomermaanden enkele keren naar Portugal. Wie wil meerijden kan bellen: 080-784458.

± 100 adressen met programma's voor vakantie met yoga, astrologie, meditatie, psychologische en esoterische workshops. Binnen- en buitenland. f 3,60 op giro nr. 5617777 t.n.v. blad Koördanser te Diemen.

Te koop herenfiets Fongers-Bato in goede staat, f 200, en een damesfiets Magneet-Ascot in zeer goede staat, ook f 200. Te bevr.: 043-616051

Te koop: 2 BNS 384 luidsprekerboxen uit 1983. 2 Jaar oud. Prijs: n.o.t.k. Tel: 043-618146.

Te huur: Ruim vakantiehuis, Ardennen, Villers-sur-Lesse; grote tuin, terras en boomgaard, vrij vanaf 10 augustus. Prijs: F. 500,00 per week. Inlichtingen: 043-888137 of 011-211425 (België).

Te koop of te huur gevraagd

Representatief pand in Maastricht. Omgeving Campagne Biesland, Villapark, St. Pieter. Minimaal 4 slaapkamers, tuin met privacy. Prijsind. 350.000-400.000. Huur 1500-2000. Inl. 368 of 04407-2071.

LESBISCH CULTUREEL TIJDSCHRIFT
Al weer zo'n prachtig nummer voor slechts f 12,50
LUST & gratie

Inhoud L & G no. 6
Isabel Hoving (tekst) en Ellen van Eldik (portretten): Jane Bowles geportretteerd. — Julie Abraham: Het lesbisch werk van de schrijfster Bryher. (essay) — Willemien Gerstenauer: Gedichten. — Andreas Burnier: Evolutie van het Bewustzijn. (essay) — Elly de Waard: Gedichten. — Saskia Wieringa en Sylvia Borren: Nairobi-conferentie. een lesbische luxe?

Neem een abonnement. Jaargang 1985 (nrs. 5 t/m 8) kost f 44,—
Stort het bedrag op postgiro 3786410 t.n.v. Lust en Gratie, Postbus 4098 1009 AB Amsterdam, tel. 020-925813.

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 51978*

Gezellige Limburgse boerderij te huur voor groepen tot 50 personen. Ideaal voor werkweken, familiefeesten, studieweekends, reünies etc. Vlakbij de uitgestrekte Vijlenerbossen. Verhuur aan slechts één groep; veel privacy, open haard, c.v., douches, sportveld. Geen campingcentrum.

M. Ronken, Elzeterweg 6, 6281 NN Mechelen, tel. 04455-1363.

UITNODIGING aan belangstellenden voor de functie van

voorzitter van de Universiteitsraad (m/v)

Voor de zittingsperiode van de Universiteitsraad tot 1 september 1987 zal de raad per 1 september 1985 een voorzitter kiezen.

De taken van de voorzitter zijn vastgelegd in een instructie, die op 5 juni 1980 door de Universiteitsraad is vastgesteld. Voorts heeft de Universiteitsraad op 20 juni 1983 een profielschets van de voorzitter vastgesteld. Hierin wordt o.a. vermeld de bereidheid tot kritische en konstruktieve samenwerking met het College van Bestuur, het bezitten van bestuurlijke ervaring en het bezitten van een democratisch omgangspatroon, alsmede het vermogen om vergaderingen stimulerend te leiden en discussie tot besluitvorming te kunnen voeren, en tenslotte het in staat zijn om zijn of haar persoonlijke mening te scheiden van die van voorzitter van de raad en als zodanig naar buiten toe daarblijk van te geven.

De instructie en de profielschets kunnen op verzoek aan belangstellenden worden toegezonden.

Naar tijdsbeslag is 20 uur in de week gemeoid met het voorzitterschap van de raad. Als compensatie wordt 0,5 formatieplaats ter beschikking gesteld aan de capaciteitsgroep of dienst waaruit de voorzitter afkomstig is. De voorzitter van de raad ontvangt een honorering van 10% van schaal 18 maximum (voormalige schaal 154).

Degenen, die belangstelling hebben voor deze functie en menen daarvoor in aanmerking te komen, dan wel zij die de aandacht willen vestigen op kandidaten, worden verzocht zich tot uiterlijk 3 juni 1985 in verbinding te stellen met de secretaris van de ad hoc Vertrouwenscommissie. In het bijzonder vrouwen, die menen aan de gestelde eisen te voldoen, worden uitgenodigd te solliciteren.

De reacties zullen uiteraard met de nodige vertrouwelijkheid en zorgvuldigheid worden behandeld.

De griffier van de Universiteitsraad, M.J. Bassie, is ambtshalve belast met het secretariaat van de ad hoc Vertrouwenscommissie; bij hem kunnen nadere inlichtingen worden verkregen.

(Hoofdgebouw, kamer 206, tel. test. 265/266).

Verkiezing lid College van Bestuur

Per 1 januari 1986 dient de Universiteitsraad een lid van het College van Bestuur van onze instelling te kiezen. Deze verkiezing vloeit voort uit artikel 30 lid 1 van de Wet Universitaire Bestuursvorming waarin is bepaald dat "...de Universiteitsraad al dan niet uit zijn midden, een lid van het wetenschappelijk corps in vaste dienst kiest tot lid van het College van Bestuur."

In het Bestuursreglement Rijksuniversiteit Limburg is voorts bepaald dat de zittingstermijn van het gekozen lid van het College van Bestuur drie jaar bedraagt. Een kortere termijn is in principe bespreekbaar.

De Universiteitsraad heeft in zijn vergadering van 18 augustus 1977 besloten, dat het gekozen lid van het College van Bestuur 4/5 van zijn of haar werktijd aan deze functie dient te besteden, het resterende 1/5 deel zal door het gekozen lid kunnen worden gebruikt voor het verrichten van onderwijs- en onderzoeksactiviteiten. Als compensatie wordt een volledige formatieplaats ter beschikking gesteld.

Het gekozen lid College van Bestuur ontvangt een bestuurstoelage en komt na afsluiting van het bestuurswerk in aanmerking voor de regeling toekenning sabbatical leave.

De Universiteitsraad heeft in zijn vergadering van 6 oktober 1983 een profielschets van het te kiezen lid van het College van Bestuur vastgesteld. Deze profielschets, alsmede de procedure verkiezing lid College van Bestuur kunnen op verzoek aan belangstellenden worden toegezonden.

Degenen, die belangstelling hebben voor deze functie en menen daarvoor in aanmerking te komen, dan wel zij die de aandacht willen vestigen op kandidaten, worden verzocht zich tot uiterlijk 1 september 1985 in verbinding te stellen met de voorzitter van de Vertrouwenscommissie van de Universiteitsraad of de griffier van de Universiteitsraad.

In het bijzonder vrouwen, die menen aan de gestelde eisen te voldoen, worden uitgenodigd te solliciteren.

De reacties zullen uiteraard met de nodige vertrouwelijkheid en zorgvuldigheid worden behandeld.

De griffier van de Universiteitsraad, M.J. Bassie, is ambtshalve belast met het secretariaat van de Vertrouwenscommissie. Bij hem kunnen nadere inlichtingen worden verkregen. (Hoofdgebouw, kamer 206, tst. 265/266).

Te koop

Berg en Terblijt, Mariamunster.

Halfvrijstaand huis met garage, inhoud 800 m³, grondoppervlakte 575 m², bouwjaar 1979. Isotie en onderhoud uitstekend. Indeling: Sout.: 3 sl.kamers, 2 badkamers, toilet, was/strijkruimte, boiler/cv-ruimte, berging. Part.: Z-vormige woonkamer met parket, open haard, open eiken keuken met app., leu loggia. Verd.: grote vide, grote slaaf of hobbykamer, berging. Aan de achterkant prachtig vrij uitzicht over begin Geerdal. Inlichtingen: tel. 04406-4161

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg. uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:

Tongersestraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Telefoon: 043-888319
(doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur:

Wim Hermens (voorzitter).
Kees Schröer (penningmeester)
Hans Lensing (secretaris).
Erik de Graaff
Evelyn de Leeuw
(redactieafgevaardigde)
G.J. Tangelder
Johan Muysken

Redactie

Ton Hameleers.
Jacques Hertracs (cindredakteur).
Ad van Herson.
Evelyn de Leeuw.
Malva Driessen
Paul Gobée
Redactie-assistente:
Liesbeth van Hoef
Grafische vormgeving:
Guus van Rooy, Annemiek Kusters
Foto's: Hans van Dijk.
Coen van der Gugten,
fotopersburo Widdershoven
Franco Gori
Tekeningen: John Prop, Raph de Haas
Druk: Limburgs Dagblad, Heerlen

Advertenties

Advertenties (behalve Paarltes).
Yvonne Stevens, toestel 302
Tarieven op aanvraag
Paarltes opgeven bij de redactie.

Abonnement

Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 25,- per jaar.

Universitaire Pers

Observant maakt deel uit van het landelijke samenwerkingsverband Universitaire Pers, samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Delta (Delft), THB (Tilburg), TH-berichten (Eindhoven), TH-nieuws (Twente), KU-nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad (Utrecht), Universiteitskrant (Groningen) en Wageningen Hogeschoolblad (Wageningen).

UP-korrespondenten: Bert Bakker, Lin Tabak.

Verkiezingen brengen weinig verandering

De NSM-fractie keert met vier zetels terug in de raad. Op de foto v.l.n.r. Cor Delahaye, Kerst Zwart en Eric Hoomans.

De verkiezingen voor de universiteitsraad en de faculteitsraden hebben slechts marginale veranderingen teweeggebracht in de machtsverhoudingen binnen de raden. Verreweg de meeste beweging zit in de verdeling van de studentenzetels. De NSEM verliest in de universiteitsraad een van haar vijf zetels, maar wint er een in de medische faculteitsraad een terug. De geestverwante lijst Rechtstreeks krijgt twee zetels in de juridische faculteitsraad, waarin de NSEM tot nu toe met één zetel vertegenwoordigd was. In de raad van de Algemene Faculteit bezet NSEM alle drie de studentenzetels en in de economische faculteitsraad een van de vier.

In de universiteitsraad gaat de NSEM er in feite twee zetels op achteruit. Vorig jaar won de groepering vijf zetels, maar zij mocht ook de zesde zetel innenmen, omdat de concurrerende lijst niet in staat was de gewonnen zetel in te nemen. Dit jaar zit een dergelijk kado er niet in: de twee rivalen die een zetel veroverd hebben zijn van plan die te bezetten. Het gaat om Ferry van Nie, de voorzitter van studentenvereniging Koko, en Joost Feijen, lijsttrekker van de Algemene Juridische Studentenfractie, een groep die voortkomt uit de faculteitsvereniging Uranus. In de faculteitsraad heeft de AJSF twee zetels behaald, evenveel als de grote concurrent ter linkerzijde, Rechtstreeks.

Opvallend is de verkiezing van Peter Hilderink, die voor de universiteitsraad op de laatste plaats van de NSEM-lijst was gaan staan. Via 71 voorkeurstemmen is hij toch in de raad gekozen, maar waarschijnlijk zal hij zijn plaats als raadslid afstaan aan Eric Hoomans. Hilderink is in september kandidaat voor het voorzitterschap van de raad, dat de huidige voorzitter, Hans Adriaanse, opgeeft. Als Hilderink niet tot voorzitter gekozen wordt, wil hij voorrang geven aan zijn studie.

Beroep

Richard Starmans, die als student 7 jaar zitting heeft gehad in de universiteitsraad en het daar zelfs tot voorzitter gebracht heeft, is er door een merkwaardige samenloop van omstandigheden niet in geslaagd een zetel te veroveren als lid van het wetenschappelijk personeel. Starmans heeft een aanstelling binnen de medische faculteit, ofschoon hij hoofdzakelijk actief is binnen de Algemene Faculteit. Net als al zijn rivalen van het wetenschappelijk personeel had Starmans kans op een kwaliteitszetel, in zijn geval die van de medische faculteit. Die zetel is uiteindelijk terecht gekomen bij Harry Struyker Boudier. Struyker Boudier had echter ook aanspraak kunnen maken op de kwaliteitszetel van de Algemene Faculteit, omdat hij in twee faculteiten benoemd is. Het stembureau had echter vooraf beslist dat Struyker alleen voor de kwaliteitszetel van de medische faculteit in aanmerking zou komen, omdat daar het allergrootste deel van zijn werkzaamheden ligt. Maar als Struyker voor beide zetels in aanmerking was gekomen, had hij

Starmans aan een zetel hebben kunnen helpen door de kwaliteitszetel van de Algemene Faculteit te claimen. In dat geval had Starmans de kwaliteitszetel van de medische faculteit gekregen en zou Struyker de man die nu de kwaliteitszetel van de Algemene Faculteit heeft veroverd, Jan van der Made, eruit gewerkt hebben. Starmans wil nu de beslissing van het Stembureau aanvechten en heeft inmiddels beroep tegen de uitslag ingesteld.

Belangstelling groter

De belangstelling van de kiezers is over het algemeen redelijk geweest. De kiesdrempel van 35% is overall ruimschoots gehaald, ook bij de studentengeleding van de medische faculteit, die vorig jaar ternauwer-

nood aan zetelkorting ontsnapte. Nu maakte daar 42,5% gebruik van het stemrecht, het laagste percentage van alle geledingen. Voor de universiteitsraad stemde 43% van alle studenten. Dat is zeven procent meer dan vorig jaar. Het record komt dit jaar op naam van het niet-wetenschappelijk personeel van de jonge economische faculteit, waar tien van de elf stemgerechtigden (91,66%) hun stem uitbrachten.

Van de economiestudenten bracht 62% zijn stem uit, hetgeen weinig is voor een eerste verkiezing. Waarschijnlijk werd de belangstelling gedrukt door het feit dat er evenveel kandidaten (vier) als zetels waren.

JH

Uitslagen verkiezingen 1985

Universiteitsraad

1. Geleding wetenschappelijk personeel (opkomst 63,65%)

Gekozen: H. Struyker Boudier, H. Hoogland, K. Hamulyak, Jan van der Made en H. Schreuder.
Niet gekozen: Richard Starmans, Dirk Tempelaar, Karl Dittrich, Loes Brénott, J.P. Balkema, C. Flinterman, Nico Verheij, W.A. van Deijk.

Struyker Boudier, Cohen, van der Made en Schreuder bezetten de garantiezetel van respectievelijk de medische, juridische, algemene en economische faculteit.

2. Kiezenheid niet-wetenschappelijk personeel faculteiten (opkomst 60,4%)

Gekozen: Edward Steur, René Verspeek, Irene Kleijnen (Frontaal).
Niet gekozen: Chris den Hamer, Paul Dévilée, Cor Beck, Ruud Kruger, Wim Busing, Herman Baars, Frans Smeets, Paul van Dijk, Paul Lemmens, Monique Kockelkoren, Els Rouwenhorst, Caroline Tijssen, Jo Franssen, Hans Hendrix, Henk van Rie, Nic Cobben, Claire Bolten, Trudy Jeunhomme, Adje Hennissen, Anke Schmidt-Muit en Gerry van Wunnik.

De drie gekozen raadsleden bezetten een garantiezetel van respectievelijk de medische, de juridisch/economische en de algemene faculteit.

3. Kiezenheid niet-wetenschappelijk personeel algemene diensten (opkomst 68,67%)

Gekozen: Huub Ruijters (Frontaal), Jo Systemans (Frontaal), Jan J. Schrijen.
Niet gekozen: Bert Offermans, Leo van Dorp, Coen van der Gugten, Harrie Wetzelaar, Lidia Lippens, Jos Candel, Ton Brouns, Juliette Creemers, Theo Tijssens, Cees van der Hucht.

4. Geleding studenten (opkomst 43,06%)

Gekozen: Cor Delahaye (NSEM), Patricia Faasse (NSEM), Kerst Zwart (NSEM), Joost Feijen (AJSF), Ferrie van Nie (Student Centraal), Peter Hilderink (NSEM).

Niet gekozen: Eric Hoomans, Marion van Berkum, Lia Nijzink, Mark Rodrigues, Wim Ortjens, René Theelen, Raymond Eussen en Nicole Deckers.

De garantiezetels zijn voor Cor Delahaye (recht), Patricia Faasse (AF) en Ferrie van Nie (FdG).

Topgroepen en nieuwe accenten in gezondheidsonderzoek krijgen 55 miljoen

De minister van Onderwijs en de staatssecretaris van Volksgezondheid hebben voor de komende vijf jaar 55 miljoen gulden uitgetrokken om toponderzoek te beschermen, het extramuraal onderzoek te bevorderen en nieuwe aandachtsvelden te stimuleren. Het jaarlijkse bedrag van 5 miljoen gulden voor het toponderzoek is al verdeeld over de topgroepen van Nederland. De negen uitverkoren projecten krijgen jaarlijks tussen de vier en de zeven ton extra om hun infrastructuur, die door recente bezuinigingen is aangetast, weer op peil te brengen. Daartoe behoren de Maastrichtse vakgroepen Cardiologie en Fysiologie, die samen gedurende vijf jaar mogen rekenen op een bedrag van 650.000 gulden voor hun onderzoek op het gebied van hart- en vaatziekten.

De overige veertig miljoen zal door de bewindslieden worden toegekend om onderzoek te stimuleren dat naar het oordeel van de RAWB tot nu toe te weinig aandacht heeft gekregen. De Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid publiceerde twee jaar geleden het rapport 'Prioriteiten in gezondheidsonderzoek', waarin meer aandacht werd bepleit voor onderzoek dat

zich richt op chronische aandoeningen die de kwaliteit van het leven bedreigen, onderzoek naar de effectiviteit van de gezondheidszorg en onderzoek dat helpt gezondheidsproblemen te voorspellen en op te lossen die het gevolg zijn van sociaal-economische en demografische ontwikkelingen. Tot de laatste categorie behoren onder andere arbeidsgeneeskunde en dementie-onderzoek. De medische faculteiten zullen de komende maanden programma's moeten indienen die met een deel van de beschikbaar gestelde veertig miljoen beloofd worden als zij aan genoemde criteria beantwoorden. Het faculteitsbestuur heeft dinsdag al de mensen aangewezen die de komende tijd per project de claims op papier moeten zetten. Het bestuur heeft goede hoop dat de herorientatie in het onderzoek nu haar vruchten gaat opleveren, omdat zij mede gebaseerd is geweest op de wensen van het RAWB-rapport. Veroudering, arbeidsgeneeskunde, revalidatie en gezondheidszorgonderzoek hebben daarin speciale aandacht gekregen. Het vernieuwingsfonds van tien miljoen, dat ook uit de bijdrage van 55 miljoen wordt bekostigd, is vorig jaar al toegewezen aan de medische faculteiten en academische ziekenhuizen van Maastricht en de VU. Zij kunnen jaarlijks rekenen op 4,5 miljoen gulden uit het fonds.

(jh)

Faculteitsraad Algemene Faculteit

1. Geleding wetenschappelijk personeel (opkomst 73,34%)

Gekozen: H. Philipsen, F. van Wijmen, F. Rutten, Joke Johannesma, G.J. Kok.

Niet gekozen: R. Knibbe, C. Savelkoul, R. Dobbelaere, M. Roede, Y. Winants, J. Boots, J. Kleinjans, H. ten Have, W. Saris, R. Does, M. Haveman, F. Nijhuis.

2. Geleding niet-wetenschappelijk personeel (opkomst 48,33%)

Gekozen: Paul Schoffelen (Frontaal).
Niet gekozen: Mary Peters

3. Geleding studenten (opkomst 41,93%)

Gekozen: Marjolein Grol, Hans Trouw, Marianne Boenink (allen NSEM).

Niet gekozen: Frank Verheggen, Jeanne Gootzen.

Faculteitsraad Geneeskunde/Geleding studenten (opkomst 42,52)

Gekozen: Ingrid Spijkerman, Marc Berg, Bart Bugter (allen NSEM).

Faculteitsraad Rechten/Geleding studenten (opkomst 49,04%)

Gekozen: Carolien Giessen (Rechtstreeks), René Theelen (AJSF), Christianne Matthijsen (Rechtstreeks), Joost Feijen (AJSF).

Niet gekozen: Wim Ortjens, Raymond Eussen, Diederik Radder, Ronald Peters, André Cremer.

Faculteitsraad Economie

1. Geleding wetenschappelijk personeel (opkomst 68%)

Gekozen: J. Muysken, P. Kunst, H. Schreuder, A. van Veen, H. Peters, H. Kasper, C. de Neubourg, J. Rijpkema, H. Bierings.

Niet gekozen: D. Tempelaar, A. Kleinkecht.

2. Geleding niet-wetenschappelijk personeel (opkomst 91,66%)

Gekozen: Judith van der Ree, Christianne Schreuder.

3. Geleding studenten (opkomst 62,24%)

Gekozen: Jeroen Duijsens, Huub Meijers (NSEM), Buck Messing, Noortje van Putte.

Afscheid van wat nooit geweest is

Even voorstellen: Eric Bolle, 54 jaar, filosoof. Vier jaar geleden promoveerde hij aan de Centrale Interfaculteit van de Universiteit van Amsterdam met het doorwrochte werk getiteld: „Macht en verlangen; Nietzsche en het denken van Foucault, Deleuze en Guattari”. In plaats van door te stoten naar een hoogleraarpost, wat sommigen hadden verwacht, zei Bolle de alma mater vaarwel en ging zich vestigen als niet-academisch filosoof. „De universiteiten zijn zo volledig verbureaucratiseerd en technologiseerd, dat ik vind dat er voor een denker geen plaats meer is. Die moet veel dichterbij de kunstenaars staan dan bij ambtenaren of wetenschappers”.

Waar leeft Bolle van? Na een baantje bij de filosofische boekhandel Tummers aan het hoofdstedelijk Rokin, ging hij lezingen houden, welke bezigheid hem deed uitgroeien tot een CULT HERO van een select groepje estheten en filosofen. Sinds kort krijgt hij een stipendium van de Fritz Thyssen Stiftung uit Keulen. Het moet gezegd dat Bolle zich sterk maakt voor het Duitse gedachtegoed. Nietzsche en Heidegger, vooral. In zijn nieuwe boek, „Afscheid van wat nooit geweest is”, gaat het om „het doorschrijven van een parcours dat van Nietzsche tot Heidegger loopt”. Onderweg mag ook de lezer aardige stijlbloempjes aantreffen. Zo zegt Bolle ergens dat Heidegger ons dwingt „met het wezen van de techniek ook het fascisme als verschrikkelijke maar onontkoombare noodzaak te bevestigen”. Waarna de schrijver van het artikel over Bolle tussen haakjes opmerkt: „Je vraagt je wel af wat hier met 'bevestigen' is bedoeld”.

(Folia Civitatis)

Advocaat Olivetti

Aan de Vrije Universiteit is de Belg prof. dr. G.P.V. Vandenberghe benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de faculteit der rechtsgeleerdheid. Hij zal zich gaan bezig houden met het thema „informatica en recht”. Daaronder valt onder andere het informaticarecht. Hoe moet de programmeur in het auteursrecht worden ingepast? Hoe de SOFTWARE te beschermen? Dat zijn van die vragen. Daarnaast zal Vandenberghe zich ongeduldig houden met rechtsinformatica. De automatisering zal het werk van de jurist wel verlichten, zei hij in zijn inaugurale rede, maar de computer zal tussenkomst van de jurist nooit overbodig maken. Waarom niet? De rechter zal immers de door de apparatuur getrokken conclusies moeten toetsen aan menselijke waarden als billijkheid en redelijkheid, aldus Vandenberghe. En de computer kan veel, maar...

(Ad Valvas)

Dutch disease

Nederland kent een sterk ontwikkelde dienstensector. Zo sterk, dat sommigen zelfs reppen van een „Dutch disease”. Fout, zegt de Tilburger Henk van Gemert, pas gepromoveerd met het proefschrift „Orde en beweging in de sectorstructuur”. „Het is noch Dutch, noch disease. Ook in landen als Noorwegen, Canada, Engeland en Australië heeft zich dit verschijnsel voorgedaan en verder is de groei van de dienstensector niet als een kwaal aan te duiden”. Degenen die in termen van ziekte en kwaal spreken, zijn bang dat een krachtig groeiende tertiaire sector ten koste gaat van de secundaire sector. Zo schreef de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbe-

leid in haar rapport „Plaats en Toekomst van de Nederlandse Industrie” (1980) dat er aan het eind van de jaren zestig „een kentering is opgetreden die met deïndustrialisatie kan worden aangeduid” - met alle kwalijke gevolgen van dien. Niets is minder waar, zegt nu Van Gemert. De industrialisering zet zich juist verder voort: de verwerkende industrie zal ook op langere termijn haar functie als belangrijkste bron van welvaart en als leverancier van consumptiegoederen en exportprodukten behouden. Sterker nog, de industrialisering zal zich nog verder uitstreken bijvoorbeeld over activiteiten in de sfeer van commerciële dienstverlening. De sectoren transport en communicatie - Van Gemert onderscheidt eigenlijk vijftien sectoren - zullen steeds verder worden geïndustrialiseerd. Men kan, volgens de promovendus, met recht spreken van „Industrialisatie van de dienstensector”.

(Tilburgs Hogeschool Blad)

Drs. Bezemveger

De laatste jaren is voor velen het schrikbeeld van de jaren dertig weer „aktueel” geworden. Het gaat weer dezelfde kant op, menen ze. Ook academici zullen te lijden krijgen aan het kerend getij. De afgestudeerde als trambestuurder, je zult het zien. Vooralsnog echter wijzen de cijfers in een andere richting. Slechts zestien procent van alle Nederlanders met een universitaire opleiding werkte in 1982 beneden hun stand. Veel? Nee, niet als je bedenkt dat van alle Nederlanders, doorgeleerd of niet, maar liefst 38 procent een baan heeft die beneden hun opleidingsniveau ligt. Trouwens, in meer dan de helft van de gevallen werkt de Nederlander juist boven zijn stand, is zijn opleidingsniveau juist te laag. Je kunt het beste een baantje hebben conform je stand, want zowel de werknemers met een te hoog opleidingsniveau als een te laag opleidingsniveau worden naar verhouding slechter betaald. Wie te hoog is opgeleid, krijgt gewoon loon naar werk; wie te laag is opgeleid, wordt beoordeeld naar zijn of haar diploma wanneer de hoogte (of laagte) van het salaris wordt bepaald. Een onderzoek van de Amsterdamse stichting Centrum voor Onderwijsonderzoek heeft dat alles voor ons uitgezocht.

(U-blad)

Piepende mensen

Het woord „circuit” suggereert snelheid, brullende motoren, scherp genomen bochten. De Amsterdamse socioloog Joop Jaspers hanteert in zijn proefschrift het begrip „het medisch circuit”, maar wil daarmee niets dynamisch aanduiden; integendeel, zijn belangrijkste conclusie luidt dat de huidige gezondheidszorg een omvangrijk en log lichaam binnen de samenleving vormt. De afzonderlijke delen van dat logge lichaam zijn in een afhankelijkheidssysteem aan elkaar geketend. Zo houdt het systeem zichzelf in stand en kan het alleen nog maar groeien. De verstrengeling van belangen van de verschillende deelnemers aan het medisch circuit mogen worden gezien als de „veroorzaker” van die gestage uitdijning.

Is hier sprake van een onbeheersbaar geworden proces? Nee, vindt Jaspers, wat ons kan redden is: budgetteren, quoteren en prioriteiten stellen. In zijn proefschrift, dat overigens in Leiden is verdeeld, schetst Jaspers de groei van het log geworden lichaam. De ondertitel zegt het al: „een sociologische studie van de ontwikkeling van het netwerk van afhankelijkheid tussen cliënten, artsen, centrale

overheid, ziekenfondsen en ziekenhuizen in Nederland, van 1865 tot 1980”. Het interpretatiekader dat hij daarbij hanteerde, is het partijenmodel. Welke partijen doen mee en welke spelregels hanteren ze? Een historische aanpak kon aanmerkelijk maken, volgens Jaspers, waarom sommige partijen meer macht hebben gekregen dan andere. Het wordt vaak afgeschilderd alsof alle macht in handen van de geneesheren is; termen als „medische mafia” worden in dit verband gebruikt. Machtsbalansen slaan echter nooit helemaal naar één kant door. De patiënten, die vroeger koning waren, zijn weliswaar in deze eeuw meer en meer „ondergesneeuwd geraakt door artsdeskundigheid en ziekenfondsbureaucratie”, zoals Mare het formuleert, maar dat neemt niet weg dat patiënten zeker wel invloed kunnen uitoefenen op het medisch apparaat. De grootte van die invloed is afhankelijk van hun mogelijkheden alsook hun bereidheid zich te organiseren. Die twee factoren zijn meestal vrij klein, dat is waar, maar sommige specifieke patiëntengroepen, zoals hartpatiënten en psychiatrische patiënten, hebben al wat bereikt. En ook in de verdeling van het budget voor de gezondheidszorg geldt dat „de mensen die piepen, krijgen wat ze willen, de mensen die niet piepen, niet”, aldus Jaspers.

Wat de budgettering en de quotering aangaat, is Jaspers van mening dat principes van solidariteit en risicospreiding niet mogen worden verontachtzaamd. Iedereen moet in dezelfde mate aan de gezondheidszorg bijdragen. En wat het stellen van prioriteiten betreft, zou Jaspers graag zien dat er een brede maatschappelijke discussie wordt opgestart, maar dan over het onderwerp gezondheidszorg. „Je moet mensen vragen hoe ze het geld zouden verdelen als ze zoveel miljard hadden”. Het zou Jaspers niet verbazen als daar een heel andere prioriteitenlijst uit zou komen dan zoals die nu zou kunnen worden opgesteld.

(Mare)

Wie wint?

De landelijke pers maakt gewag van een concurrentiestrijd tussen beide Amsterdamse academische ziekenhuizen. Wie krijgt als eerste een reageerbuisbaby? De bioloog Gerard de Schepper (nomen et omen) is des duivels over deze berichtgeving. „Ik wil mij verre van deze hetze houden. Ik heb erop toegezien dat in het persbericht van het AMC de VU niet genoemd zou worden. Dat is ook niet gebeurd. Ik weet niet wie verantwoordelijk is voor deze strijd”. Een strijd die volgens De Schepper overigens nergens op slaat, want Amsterdam als stad loopt in deze al ver achter op Rotterdam. Maar blij zijn ze wel, de Amsterdammers van het AMC. Echografisch onderzoek met ultrasonor geluidsgolven heeft uitgewezen dat een zeven weken oude vrucht, teruggedet bij de moeder, duidelijk hartactie vertoont. Dat betekent 95 procent zekerheid dat er een gezond, voldragen kind van komt. Reden voor de AMC'ers om alvast beschuit met muisjes te eten.

(Folia)

Zwarte dag in 't Witte Paardje

Tijdens de jaarvergadering van het Rectorencollege een paar weken geleden hebben er „ongeregeldheden” plaatsgerekend. Omdat een en ander zich in Tilburg afspeelde, was het rector De Moor die zich verplicht tegenover zijn eigen hoge-

schoolraadsvergadering een - uitgebreide - verklaring over het gebeurde af te leggen. Een week voor de jaarvergadering kwam bij voorzitter de Moor het verzoek binnen van de TSB (Tilburgse Studerende Bond) om spreektijd te mogen hebben. Goed, zei De Moor, maar stelde als voorwaarde dat de studiedag niet mocht worden verstoord en dat de minister „hoffelijk” zou worden toegesproken. Maar door de vrije dagen rond Hemelvaartsdag strandde het overleg tussen De Moor en de TSM, men weet hoe dat gaat. Daarop besloot het College van Bestuur de hele rectorenbijeenkomst maar voor de zekerheid te verplaatsen. Niet naar een ander tijdstip, maar naar een andere plaats. De Stadsschouwburg dan maar? Nee, zei de politie, niet veilig genoeg. Het Ibis hotel en de Postelse Hoeve (wie zei er dat er in Tilburg niets te doen is?) waren bezet. Toen stelde een

politieagent voor om naar de bij studenten ongetwijfeld niet bekende dans- en feestzaal „t Witte Paardje”, helemaal in het noorden, te nemen. Bij aankomst bleken de studenten de toegang te hebben gebarricadeerd. Zó onbekend was dit schimmel blijkbaar ook weer niet. Goed er mochten een paar studenten mee naar binnen. Nee, zeiden de studenten, allemaal moeten we naar binnen. Toen greep de politie in. Als het aan De Moor had gelegen was iedereen naar binnen gegaan, maar De Moor wilde dat pertinent niet. Die had eerder op de dag al protesterende studenten gezien.

Overigens, merkte de Moor op, waren er ook niet-studenten onder de actievoerders. De politie had hem verteld dat er „bekenden” bij waren, zogenaamde „onafhankelijken”.

(Tilburgs Hogeschoolblad)

Secretaresse-overleg krijgt vorm

Binnen universiteit en ziekenhuis wordt hard gewerkt aan de totstandkoming van het Secretaresse-overleg RL/ZM. Een onlangs gehouden enquête onder secretariaatsmedewerk(st)ers van RL en ZA/ZM heeft zo'n positieve respons opgeleverd dat we besloten hebben de in de enquête geformuleerde doelstellingen verder uit te werken.

Doelstellingen

Met de oprichting van het Secretaresse-overleg hebben we ons een aantal activiteiten tot doel gesteld. We willen iets doen aan het uitwisselen/verschaffen van informatie, ervaringen e.d. Een van de projecten die daarmee gemoeid zullen zijn is het samenstellen van een „secretariaatshandboek”, een naslagwerk dat praktische aanwijzingen geeft over allerhande zaken die betrekking hebben op secretariaatswerkzaamheden.

Andere punten die in dit verband aan de orde kunnen komen zijn het organiseren van lezingen, voordrachten etc. over zaken die het werken op een secretariaat, of in ruimer verband, bij de RL of ZA/ZM betreffen. We willen het onderhouden van informele contacten tussen secretariaatsmedewerk(st)ers van universiteit en ziekenhuis bevorderen door onder meer informele bijeenkomsten na afloop van een lezing over een voor de groep interessant onderwerp.

Ook willen we ook proberen inspraak te krijgen bij bijvoorbeeld aanschaf van apparatuur voor eigen gebruik binnen capaciteitsgroep of dienst of voor gebruik op grotere schaal binnen de instelling.

Eerste bijeenkomst op 16 september

We hebben op 16 september a.s. in de aula van het Hoofdgebouw een eerste thema-avond gepland. De heer van Hoorn van de Bedrijfsgeneeskundige Dienst zal dan spreken over „Ergonomie en tekstverwerker”. Tijd, plaats en het definitieve programma worden begin september bekendgemaakt. We hebben voor dit onderwerp gekozen omdat veel secretariaatsmedewerk(st)ers hiermee te maken hebben:

- „Hoe lang kan ik ongehinderd achter een beeldscherm zitten?”
- „Hoe moet ik daar achter zitten?”
- „Hoe moet ik het beeldscherm instellen?”
- „Met welke lichtinval moet ik rekening houden?”

- „Komt er geen gevaarlijke straling van het beeldscherm?”
- „Wat is de relatie tussen beeldschermstraling en zwangerschap?”
- „Hoe is deze straling te meten?” enz.

De heer van Hoorn zal hierover meer informatie geven. Aansluitend zal gelegenheid zijn nader informeel met elkaar kennis te maken. Met deze lezing proberen we te laten zien welke soort van informatie door ons behandeld zal gaan worden. Andere mogelijke thema's zijn: „tweelingbanen”, „arbeidstijdverdeling”, „wat gebeurt er allemaal op Randwijk (of Nieuwenhof, of BMC, of Hoofdgebouw)”.

Secretariaatshandboek

Een van de andere projecten die het Secretaresse-overleg RL/ZM gerealiseerd wil zien, is het vervaardigen van een zogeheten „Secretariaatshandboek RL/ZM”. Hierin zullen gegevens worden opgenomen die het werken drastisch zullen vergemakkelijken; bijvoorbeeld samenstelling van diverse besturen, commissies; wie heb ik waarvoor nodig; vragen met betrekking tot reisdeclaraties, inkoop, reservering van ruimten enz. Hieraan wordt binnen het Secretaresse-overleg RL/ZM hard gewerkt. Op 16 september kunnen we hier meer over vertellen.

Structuur

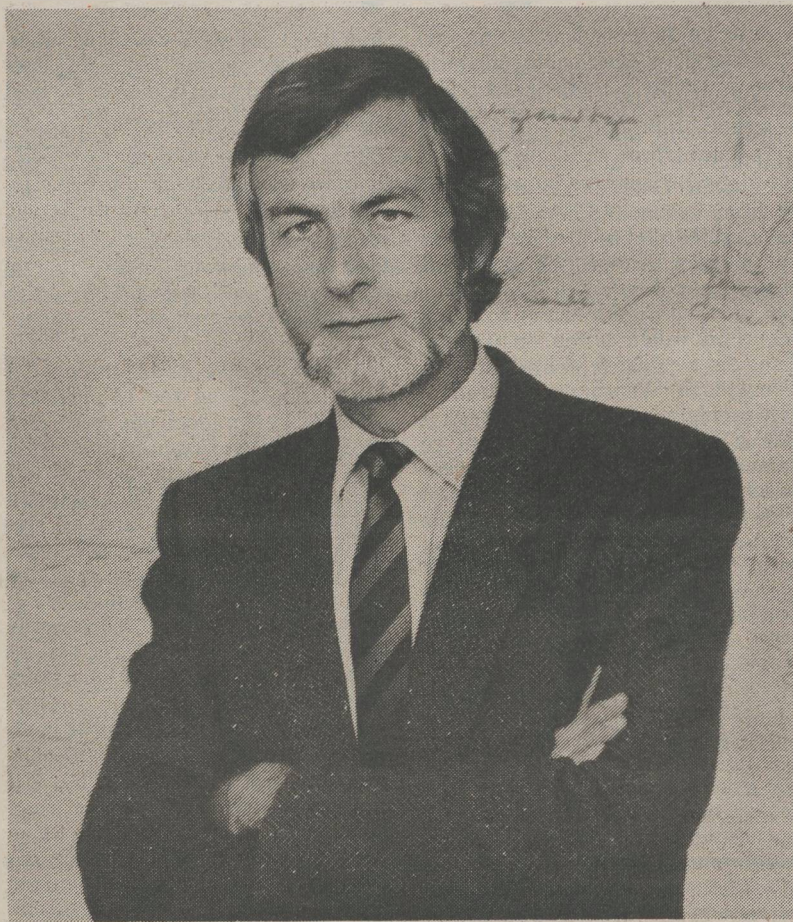
Het Secretaresse-overleg RL/ZM is nog in oprichting. Er is een werkgroep bezig met de formulering van doelstellingen, structuur e.d. Een tweede groep verzorgt de samenstelling van het Secretariaatshandboek. Een derde groep heeft als taak het plannen en organiseren van activiteiten voorlopig voor het komende academische jaar. Verder onderhouden we goede contacten met de Emancipatiecommissie en het Vrouwenwerk. Er wordt regelmatig onderling informatie uitgewisseld.

Als kartrekker fungeren op dit moment Wilma Poolen, voorzitter (Dienst Verlichting, toestel 313), Marlie Sprengers, vice-voorzitter (Dekanaat Faculteit der Rechtsgeleerdheid, toestel 708) en Yvonne Stevens, secretaris (Medische Psychologie, toestel 372).

Marlie-Louise Coninx
Wilma Poolen
Secretaresse-overleg RL/ZM

De smalle horizon van het WP

Peter de Rooij

De explosieve groei van het wetenschappelijk personeel tussen 1959 en 1973 heeft ertoe geleid dat er een eigen wereldje gegroeid is binnen de universiteiten dat zichzelf op allerlei manieren in stand probeert te houden en vernieuwing in de weg staat. Het WP is als organisatie sterk versnipperd, als professie kent het strikte statusverschillen en het heeft een dubbele arbeidsmarkt laten ontstaan, de ene vol zekerheden en de andere vol onzekerheden. Kenmerkend voor deze ontwikkeling is de grote inteelt: nieuw personeel wordt in 55% van alle gevallen gerecruteerd uit eigen opgeleiden.

Binnen deze autonome groep is de conserverende neiging groter dan de vernieuwingsdrang. Als men vernieuwingen binnen de universiteit wil bewerkstelligen, is krachtige invloed van buitenaf nodig. De inteeltneiging kan bestreden worden door strengere normen aan te leggen bij recrutering, door de universiteit op salarisgebied concurrerend te maken ten opzichte van het bedrijfsleven en door een veel eenvoudiger structuur in het WP aan te brengen.

Dat zijn de voornaamste conclusies uit het proefschrift van Peter de Rooij, hoofd van de dienst Planning, Organisatie en Bedrijfsontwikkeling, die vorige week vrijdag in Utrecht is gepromoveerd tot doctor in de sociale wetenschappen.

In zijn proefschrift, dat als titel draagt 'Hollen of stilstaan', beschrijft de Rooij hoe het wetenschappelijk personeel zich tussen 1959 en 1973 verdrievoudigd heeft tot een groepering van 26.000 leden. Daarna is een stilstand ingetreden die steeds meer ging lijken op een stilte voor de storm, die in 1983 losbrak met de TVC-operatie. Binnenkort wordt een begin gemaakt met een vervolgonderzoek over de periode 1973 tot 1985, dat zal worden uitgevoerd onder leiding van de

Rooijs Utrechtse promotor Becker volgens de methodiek die de Rooij in zijn proefschrift heeft ontwikkeld. Hij heeft drie invalshoeken gekozen om het wetenschappelijk personeel te bestuderen: het WP als organisatie, als professie en als interne arbeidsmarkt.

De grote expansie, die gepaard ging met een grote mate van autonomie, heeft volgens de Rooij allereerst geleid tot een verregaande versnippering van het WP over steeds verder gespecialiseerde vakgebieden. 'Tegenwoordig beweegt de trend zich weer in omgekeerde richting', licht hij toe, 'maar in de jaren zestig was er een grote neiging zich te richten op superspecialisaties. Dat was een pendant van de ontwikkelingen in

de maatschappij, waar je dezelfde neiging kon aantreffen. De gevolgen waren een grote versnippering en verkokering en een afnemende mobiliteit, zowel tussen de universiteiten onderling als tussen de universiteit en de buitenwereld.' Ook groeiden er 'lagen' die door status bepaald werden. De Rooij heeft een duidelijke sociale afstand geconstateerd tussen personeel in tijdelijke dienst, personeel in vaste dienst en daarboven een laag kroondocenten. Die gelaagdheid werkte een 'dubbele arbeidsmarkt' in de hand met een grote zekerheid en invloed voor het personeel in vaste dienst en een veel zwakkere positie voor het personeel in tijdelijke dienst.

Inteelt

De Rooij constateert ook een sterke neiging tot inteelt in de jaren zestig. Meer dan de helft (55%) van het nieuwe personeel werd gerecruteerd uit eigen afgestudeerden. Daardoor werd de kans om nieuwe ideeën binnen te halen gemist en bleef de horizon hoofdzakelijk beperkt tot de eigen school. De Rooij: 'Die neiging is overal sterk aanwezig. In Twente en Eindhoven, waar nieuwe hogescholen gesticht zijn, was binnen de kortste keren het inteeltpercentage even hoog als bij de andere instellingen, waardoor de vernieuwingsdrang vervlakte'. De verkokering binnen de instellingen stond interdisciplinaire samenwerking in de weg en disciplinaire samenwerking tussen universiteiten kwam niet van de grond omdat niemand de ander nodig meende te hebben. Kortom, recrutering van nieuwe medewerkers werd niet aangegrepen als mogelijkheid de ideeën te verversen, maar veeleer om alles bij het oude te laten. Om indicaties voor kwaliteitsmeting te ontwikkelen heeft de Rooij enkele duidelijk herkenbare kweekplaatjes van kroondocenten opgespoord, ervan uitgaande dat daar de meeste kwaliteit geleverd werd op het gebied van onderwijs en onderzoek. Was op die plaatsen dan minder sprake van inteelt? 'Dat heb ik alleen beoordeeld op het niveau van kroondocenten. Het bleek dat in hoge mate kroondocenten uit het eigen WP gerecruteerd waren en dus niet uit van buiten. Daaruit concludeer ik dan dat het aantrekken van hoogleraren uit eigen gelederen niet tot kwaliteitsvermindering hoeft te leiden. Waar men in de literatuur veel meer twijfels over heeft is de inteelt op een ander niveau: het jarenlang stelselmatig laten binnenstromen van eigen afgestudeerden.'

Preventie

De Rooij is er op grond van zijn bevindingen van overtuigd dat een grotere invloed van buitenaf op benoemingen een preventie tegen inteelt en behoudzucht betekent. Met

die opmerking wijst hij precies de andere kant op dan minister Deetman die de benoemingsprocedures van kroondocenten wil dereguleren door het benoemingsrecht over te dragen aan de Colleges van Bestuur. De Rooij stelt allereerst voor het onderscheid tussen hoogleraren en universitaire hoofddocenten te laten vallen. Dan blijven er nog twee rangen over: de hoogleraar en de universitaire docent. Voor beide rangen zou een open en zware sollicitatieprocedure moeten gelden. Bij universitaire docenten zouden hoogleraren uit andere vakgroepen inspraak moeten krijgen en bij hoogleraarsbenoemingen moeten de zusterfaculteiten betrokken blijven.

Volgens de Rooij lijkt dat in strijd met het streven naar deregulering, maar het gaat volgens hem alleen om een barriere die bij het binnenkomen moet worden opgeworpen. De barrières die daarna komen, moeten zoveel mogelijk worden afgebroken, waardoor hoogleraren met minder beheersmatige taken worden opgezadeld.

Ook zou het WP niet langer over een kam geschoren moeten worden bij het vaststellen van het salaris. De Rooij vindt dat het mogelijk moet worden in bepaalde disciplines hogere salarissen te bieden om de concurrentie met de buitenwereld aan te kunnen en een wisselwerking mogelijk te maken. Hij wijst erop dat een dergelijk systeem voor artsen al sinds jaar en dag bestaat.

En de wetenschappelijke assistenten en de assistenten in opleiding dan? Die moeten volgens de Rooij niet langer tot het wetenschappelijk personeel gerekend worden. 'Die mensen bevinden zich in opleidings-situaties en zijn als zodanig cliënten van het WP, net als studenten. Op die manier los je ook het probleem op van de dubbele arbeidsmarkt door het secundaire deel eraf te halen. Dat laat de mogelijkheid onverlet om assistenten een salaris toe te kennen'.

Jacques Herraets

Werkloosheid academici neemt structurele vormen aan

Academici doen het slecht op de arbeidsmarkt, en dat zal de komende jaren niet verbeteren. Hun aandeel in de totale werkloosheid steeg de afgelopen jaren, en die werkloosheid nam steeds structurelere vormen aan. Per vakgebied echter verschilt de ontwikkeling sterk, hetgeen niet te verklaren is uit het onderscheid „harde sektor - zachte sektor” of „marktsektor - kwartiere sektor”. Dit blijkt uit een vergelijkend overzicht in het blad *Intermediair* van 31 mei, gebaseerd op cijfers van de afgelopen jaren. Een troost voor de academische wereld: voor het eerst sinds 1980 daalt de werkloosheid onder technische wetenschappers, economen en diergeneeskundigen en stabiliseerde zij onder wiskundigen en natuurwetenschappers.

In vergelijking met lager opgeleiden mogen de afgestudeerden van universiteiten en hogescholen nog steeds niet mopperen, aldus *Intermediair*. Zij verkeren met 5,7 procent werkloosheid in een gunstiger positie dan mensen uit middelbaar (5,8 procent) en hoger beroepsonderwijs (7,7 procent). Hun kans om een baan te vinden is ook het grootst. Elke honderd nieuw afgestudeerden moeten concurreren

met 108 reeds werkloze vakgenoten, een concurrentie die in het lager beroepsonderwijs ruim driemaal zo groot is.

Maar, terwijl de totale werkloosheid in Nederland lijkt te stabiliseren, groeit die onder academici gestaag. Tussen 1980 en 1984 steeg het aantal werkloze doktorandussen en ingenieurs van 5700 tot 17.000, en groeide hun aandeel in het werklo-

zenleger van 1,8 naar 2,1 procent. Hun kans op een baan halveerde, want in 1980 waren er op elke honderd afgestudeerden nog slechts 53 academici ingeschreven bij de arbeidsbureaus. Tweederde van hen was langer dan zes maanden zonder baan, een verdubbeling ten opzichte van 1980. Als reden voert *Intermediair* aan dat het aantal afgestudeerden vanaf 1981 veel sterker toeneemt dan daarvoor: ruim 15.000 per jaar. Het aantal vakatures is tegelijkertijd gedaald met dertig tot veertig procent.

Vanaf 1984 echter neemt de vraag weer toe. Het aantal vakatures is sinds eind 1983 zelfs verdubbeld. De toename voltrok zich vooral in de commerciële sektor. Met name chemici, werktuigbouwkundigen, elektrotechnici en in mindere mate wis- en natuurkundigen profiteerden. Juist Alfa-wetenschappers en juristen stroomden daarentegen in

steeds grotere getale de arbeidsmarkt binnen en ook geografen en pedagogen en andragogen blijven komen. De oorzaak van de werkloosheid, concludeert *Intermediair*, ligt in deze sectoren dan ook „aan de aanbodkant”.

De juristen, economen en technische wetenschappers hebben de beste papieren: zij hoeven elk na hun afstuderen slechts te concurreren met ruim een halve werkloze vakgenoot, met uitzondering van de bouwkundigen die met 303 werklozen per honderd afgestudeerden even moeilijk aan de bak komen als LBO-ers. In bovengenoemde sectoren is minder dan dertig procent langdurig werkloos.

Ook de medici nemen, wat dit laatste betreft, een gunstige plaats in: slechts achtien procent van de werklozen blijft langer dan een jaar zonder baan, terwijl geneeskunde

met 0,9 werkloze op één afgestudeerde ook nog onder het academisch gemiddelde zit. De oorzaak van het laag aantal langdurig werklozen is vermoedelijk het feit dat velen zich ook in afwachting van specialisatie of huisartsenstage zal inschrijven bij het arbeidsbureau.

In de nabije toekomst, heeft *Intermediair* uit de gegevens afgeleid, zal de kans op een baan voor academici niet groter worden. Voor sociaal-wetenschappers, letterenstudenten, geografen, biologen en waarschijnlijk ook rechtenstudenten ziet het er zelfs somberder uit. De studieduurverkortings in verband met de twee-fasenstructuur zal tijdelijk een stijging van de aantallen afgestudeerden veroorzaken, terwijl de vraag naar leraren, gammawetenschappers en ook naar juristen die tegen gesubsidieerd tarief werken zal dalen.

UP/Lin Tabak

Koko wil meer besloten karakter

De algemene ledenvergadering van Koko heeft vrijwel unaniem ingestemd met het voorstel van het bestuur om de vereniging een meer besloten karakter te geven. Met uitzonderingen van grote festiviteiten als het diesfeest en het eindfeest, die voor de hele universitaire gemeenschap worden georganiseerd, zullen de activiteiten van Koko nog alleen voor leden openstaan. Hierbij moet meteen een kanttekening worden gemaakt. Subverenigingen van Koko, zoals de fotoclub en de toneelclub, tellen veel niet-leden. Voor deze mensen zou het besluit nogal rigoreus zijn; de activiteiten vinden plaats in het verenigingspand aan de Hoogbrugstraat en het is vervelend en ook ondoenlijk om de niet-leden dan toegang tot de bar te weigeren. Op de dagen dat er subverenigingsactiviteiten zijn, mogen deze niet-leden toch aan alle Koko-activiteiten deelnemen.

„De laatste twee jaren hebben we een terugval moeten constateren van de kant van de studenten om aan Koko-activiteiten mee te doen,” zegt voorzitter Ferry van Nie. „We hebben ons afgevraagd wat de oorzaken daarvan zouden kunnen zijn. Een eenzijdige activiteitenopzet? Verkeerd gevoerde propaganda? Ja, dat speelde allemaal mee, maar wat ons toch het belangrijkste leek, was dat het verschil tussen leden en niet-leden in

de loop der tijd te klein is geworden. Doen we het allemaal voor onze leden of voor alle RL-studenten?” „We gingen ons op een gegeven moment afvragen of we nu een studentenvereniging of een organisator van allerlei universiteitsfestiviteiten waren,” zegt secretaris Yvonne Smeets. „Het probleem is dat we het klimaat niet hebben geschapen voor onze leden om in de diverse commissies actief te zijn. Zo heeft het lidmaatschap niet veel

voordelen, behalve dan de financiële. Maar dat is geen voldoende basis voor een echte vereniging. Er is binnen Koko een groep van een man of vijftig, zestig, die heel actief is; dat zijn mensen die ook hun hele studie lid blijven. Daarnaast is er een grote groep van meer dan tweehonderd mensen die niet of niet zo actief is; die mensen hebben ook sneller de neiging om af te haken. We hebben het idee dat deze leden er toch wat meer bij willen horen en we zijn bang dat we daar te weinig aan hebben gedaan. Waarom is een studentenvereniging er? Omdat het leuk is dat je met mensen samen bent en samen iets onderneemt.” „Dat eendrachtige gevoel is er niet zo,” zegt Ferry van Nie. „Wel binnen die kleine groep, maar dat is het hem juist. We willen meer binding krijgen met de grote groep van minder actieve leden, ze erbij betrekken. Er is ontevredenheid. Je hoort vaak de klacht dat Koko alleen maar een kroeg is, maar verder als vereniging weinig verplichtingen tegenover haar leden heeft. Zodat de leden op

hun beurt ook weer weinig verplichtingen tegenover de vereniging voelen. Die ontevredenheid is heel reëel. We hebben er veel over gepraat: hoe moet je het aanpakken om meer binding te scheppen? We zijn tot de conclusie gekomen dat het nmet kan als we nmet besloten worden. Daarmee maak je een kader waarin het mogelijk is om de voordelen van het lidmaatschap duidelijker te laten uitkomen.”

Yvonne Smeets onderstreept dat beslotenheid geen doel is, maar een middel. Een middel om meer binding te krijgen tussen leden onderling en meer binding tussen de leden en de vereniging. Dus: na de introductietijd van het komend studiejaar zal er moeten worden gekozen: lid of geen lid. Bestaat er echter niet het gevaar dat men met dit besluit de niet zo actieve leden en de niet-leden nog verder van de vereniging vervreemdt? Dat is niet helemaal ondenkbaar, meent Yvonne Smeets; je loopt het risico dat je alleen nog de kleine groep overhoudt.

Dat zou triest zijn, maar „zoals het nu is, kan het ook niet meer. Er moet een ommekeer komen.” „Het is een gok,” zegt Ferry van Nie. „Maar een weloverdachte gok,” vult Yvonne Smeets aan.

Ad van Itersson

Deetman wil meeste studentenvoorzieningen afschaffen

Studentenhuivering, mensa's, sport en huisartsenzorg mogen niet meer door de universiteiten worden gefinancierd. Daar moeten studenten zelf voor zorgen, omdat zij „geleed op hun vooropleiding en capaciteiten, in staat zijn om veel problemen zelf op te lossen”. Dat staat in een nog niet gepubliceerde nota over studentenvoorzieningen. De universiteiten zijn verantwoordelijk voor een zo goed mogelijk verloop van de studie. Alleen voorzieningen die daaraan een bijdrage leveren mogen blijven bestaan.

Dat alles staat te lezen in nota die het ministerie van onderwijs nog niet heeft gepubliceerd. „Omdat dat samenhangt met de begroting voor 1986”, is de officiële lezing van de voorlichtingsdienst.

De universiteiten hebben geen zorg voor het totale welzijn van de student. Daarom mogen ze geen geld ter beschikking stellen voor voorzieningen die niet persé nodig zijn op basis van de studiesituatie. Als binnen een universiteit toch behoefte is aan sport, algemene psychische en maatschappelijke hulp, cultuur of kinderopvang, moeten anderen dat maar betalen. Of de studenten zelf. Alleen studentendecanen, noodfonds en studievoorlichting blijven een zorg voor de universiteiten. Daar moeten ze in voorzien.

Voor een hoop andere voorzieningen laat de minister de beslissing aan de instellingen, „naar gelang de plaatselijke omstandigheden en de accentverschillen”. Maar ook dan moeten de gebruikers betalen. De universiteiten mogen zelf de hoogte van de bijdrage bepalen. Het gaat daarbij om de mensa's, studentenarts en -psycholoog, kosten van extra studiebehoeftigheden en begeleiding van gehandicapte studenten. In dezelfde categorie vallen studiebegeleiding en „opstart hulp” voor afgestudeerden.

In de plannen van Deetman blijven *Studium Generale*, de *introductie van eerstejaars* en *stagebemiddeling* buiten schot. Dat zijn geen echte studentenvoorzieningen. Het studentenpastoraat moet kunnen beschikken over faciliteiten. Verder mogen de universiteiten zich niet bezig houden met arbeidsbemiddeling, kamerbemiddeling voor eerstejaars en studentenhuivering. Daar zijn anderen voor. Voor de gezelligheidsverenigingen is een „bepaalde subsidiemogelijkheid”, en de vakbonden mogen rekenen op een „financiële tegemoetkoming”.

UP/Bart Wigger

'1900'

Ik neem u terug naar de tijd dat de fatsoenlijke burger nog op vakantie kon gaan. Zo rond 1900 werd hij niet gestoord door regimenten afbladderende neuzen en zwalpende borstpartijen. Op weg naar zijn bestemming was de treinreis wellicht al wat lawaaiig, maar toch onvergelijkelijk veel aangenamer dan de lessen in hartspiercontrole die hij nu tussen de doorgezakte Mazda's en jakkende beemwee's mag ontvangen. Er was ook geen milieu-mafia in die tijd. Niks geen Greenpeace of geiteharen sokken vol dierenliefde; en al helemaal geen basisschoolkindertjes - basisschool? Lagere school!! - die alle zehondjes van de wereld moeten redden.

***

Een opgewekt piepklein reisgidsje uit 1891 vertelt ons wat er te doen was in (of op) Borkum: 'Kleines Taschenbuch für Badegäste, mit mancherlei Ratschlägen.' Borkum is een klein Noordduits waddeneilandje, het eerste na het Nederlandse rijkje dat eindigt met Rottum. Aldaar kwijnde eens nog Godfried Bomans weg, maar in deze tijd woonden er één mensengezin en vele vogelfamilies. Vanuit Borkum organiseerde men gezellige tripjes om hun 'Niststätten' op Rottum te bekijken. In een paar uurtjes was je op en neer. Wilde de geëerde tourist wat ruiger en toch ongevaarlijk vertier, dan was daar nog de robbenjacht. Als liefhebber van deze sport vervoegde u zich bij de heer Akkerman of heer Teerling. Zij nemen u mee naar het drooggevalen wad, waar de zehond tijdens zijn middagslaapje verrast en neergelegd pleegt te worden. Onder de deskundige leiding van deze heren lukt het in de regel wel 'zum Schuss zu kommen'.

***

Kneusjes waren bij deze hobby natuurlijk niet van de partij. Zij konden zich elders in Europa laten oplappen en kochten zich met dat doel bijvoorbeeld een 'Annuaire illustré des maisons de santé'. Geen kwaal of er was wel een passende behuizing voor. Zo heeft het statige doch eenvoudige Villa des Roses, niet ver van het Bois de Vincennes, zich gespecialiseerd in de behandeling met hydro- en electrotherapie. Men kon er (in 1908) terecht met neurasthenische klachten en als leider aan morfinomanie. Hoe nu? Dat klinkt niet best. Maar het wordt erger. De ene na de andere luxe privé-kliniek, waar gemiddeld zo'n 200 tot 600 francs per maand voor de liefdevolle verzorging werd getoucheerd, legt zich toe op de

behandeling van alcoholisme en morfinomanie. Hier en daar kan ook de liefhebber van cocaine terecht. Al die etablissementen bij elkaar moeten een junkenparadijs hebben gevormd waar de Zeedijk bij verbleekt.

***

Fascinerend in de oude reisgidsen zijn niet zozeer de teksten als de advertenties. Natuurlijk zou het interessant zijn een routebeschrijving uit 1900 eens na te lopen. Het bloeiende braambos en de stille vallei zullen wel vervangen zijn door vooruitgang, dus ver zal de wandelaar niet komen. Om niet volslagen depri te worden is zo'n historische zoektocht dus af te raden. De zaken die in de advertenties worden aangeprezen leveren daarentegen nooit een teleurstelling op, want ze zijn er sowieso niet meer. Zij vertegenwoordigen een tempo doeloe van ver vóór de groeihormonen en kickboksers.

***

De mens met krampen kon zich in het Luxemburgse Echternach voorzien van een 'Magenelixir von Doctor Boerhave, berühmtester Arzt des 18. Jahrhunderts'. De fabrikant van het drankje bezit 19 medailles en diploma's, dus wie waagt het nog te twifelen. In de 'Gids voor 't Gooi en Baarn' prijst een modehuis zijn kleding van uitsluitend 'Engelsche Genres' aan, onder speciale vermelding van livrei en autokleding. Een concurrent in Baarn doet daarbij nog in complete uitrustingen voor Indië. Naast koffers en dekstoelen zijn witte costumes naar maat (Singapore-model) en kimono's te krijgen.

***

Indië verloren, rampspoed geboren. De kreet krijgt reliëf in de volgende passage: 'Indië zendt jaarlijks vele Hollanders naar huis met wélvoorzien buidel of ruim pensioen, bang voor malaria... 't Gooi kent geen Malaria. Zoo werd 't Gooi voor vele aanzienlijken DE woonplaats.' Wij zijn te laat geboren.

Wammes Bos

(bib. signaturen vele oude reisgidsen: 3124 G 9 t/m 3124 H 38; en 3126 H 1-88)

Het land waar alles veel kost

Door de jungle naar Amerika

Tests

De eerste stap die je doet als prospectieve student voor een Amerikaanse graad, is je wenden tot de Netherlands America Commission for Educational Exchange (NACEE) in Amsterdam, een overheidsinstelling die uitwisselingsprogramma's en hun financiering coördineert.

„Goedemiddag, mijn naam is Evelyn de Leeuw, zou U mij iets kunnen vertellen over post-graduate studies in Amerika? Ik studeer op dit moment Gezondheidswetenschappen in Maastricht, en denk in juni 1985, over een jaar dus, af te studeren.” „Je studeert WAT!?”

„Gezondheidswetenschappen, Maastricht. Je weet wel.” Ze wist dus niet, en na omstandig uitleggen vlamde er een vaag begrip in haar ogen. Ik kreeg – tegen betaling – enkele folders over Schools of Public Health en de cursussen, leidend tot Master's graad of PhD, die er waren. „Nog even een praktisch vraagje: hoe groot is de kans om in de VS te kunnen studeren?”

„Dat is afhankelijk van je cijfers. Als je gemiddeld hoger dan een 8 zit, zit je meestal wel goed.”

„Eh... wij werken niet met cijfers, maar op het moment heb ik al wel 900 punten, en zit daarmee in het bovenste percentiel van de scoreverdeling in mijn jaargroep.”

„.....?????..”, haar mond viel open van verbazing; het was duidelijk dat ze er geen jota van begreep. Dat had natuurlijk al een teken aan de wand moeten zijn. Toen al had ik moeten begrijpen dat het voor een erkende fysicus, arts of socioloog met een nette 8 redelijk eenvoudig moet zijn om naar de VS te gaan. Maar een studente Gezondheidswetenschappen met 1234,56 punten op haar eindlijst? Nu moesten er twee dingen gebeuren. Allereerst het invullen van de gestandaardiseerde informatieformulieren, waarmee ik catalogi en prospectussen van een tiental door de APHA (American Public Health Association) goedgekeurde Schools of Public Health opvroeg. Per in te vullen formulier nam dat toch wel een uurtje of twee in beslag; een compleet curriculum vitae en uitgebreide vragenlijst moesten worden teruggestuurd. Na een maandje kreeg ik de gewenste informatie. Een aantal instellingen (Harvard, Yale, Princeton) viel al gelijk af. Een halve ton collegegeld is voor een simpele Hollandse meid wel erg veel centen. Andere universiteiten vielen af omdat ze niet het door mij gewenste programma aanboden. Uiteindelijk bleef een drietal over: Columbia University in New York, The Johns Hopkins University in Baltimore, en de University of California in Berkeley (uiteindelijk de universiteit van mijn keuze), alledrie met een „bescheiden” collegegeld (circa \$ 8000-\$ 10000). Na grondige studie van de toegezonden studiegidsen bleek dat ik een tweetal tests moest afleggen alvorens in aanmerking te komen voor aanmelding bij die universiteiten. Het waren de GRE (Graduate Record Examination, een test die bepaalt of je wel het niveau van een afgestudeerde hebt), en de TOEFL (Test of English as Foreign Language, om te kijken of je Engelse taalvaardigheid wel voldoende is). Na veel rommelen met de inschrijving kreeg ik de bevestiging dat ik voor beide tests kon verschijnen. Ik had nog even afgewacht of de dollar zou

Af en toe hoor je van die romantische verhalen van mensen die een tijdje in de Verenigde Staten hebben kunnen studeren: het land van de onbeperkte mogelijkheden lijkt op die momenten geen droom meer, maar iets wat het nastreven waard is. Toch had ik een jaar geleden niet durven dromen dat de studie in de VS voor mij ooit nog eens bijna bewaarheid (en een nachtmerrie?) zou worden. Argeloos – en misschien wel wat verblind door de schijnbare onbegrensde mogelijkheden – besloot ik vorig jaar zomer me eens te oriënteren op die mogelijkheden. Als ik toen had geweten dat dit de eerste stap zou worden in een soort full-time baan waarin het zou draaien om geld en het invullen van formulieren, zou ik die onbesuisde stap nooit hebben genomen. Om in de Verenigde Staten van Amerika Public Health (met als specialisatie de Internationale Betrekkingen) te gaan studeren moet je je kennelijk door een rijstebrijberg van dollarbiljetten en formaliteiten heen worstelen.

kelderen (het was inmiddels november, en de dollar stond op f 3,93, terwijl ik ongeveer \$ 60 moest dokken als inschrijfgeld) maar het rotding bleef maar stijgen. Ik was dus meer dan tweehonderd gulden kwijt, waarbij dan nog eens \$ 5 kwam voor elke universiteit waarnaar toe de uitslag gestuurd moest worden (als je dat zelf doet, is de uitslag niet geldig; dit riekt dus niet onaanzienlijk naar geldmakerij...). De GRE en TOEFL zijn Amerikaanse tests, maar ze worden in praktisch elk land ter wereld afgenomen, op ambassades, consulaten, American Schools, of bij instellingen als (in Nederland) AFCENT. Beide clubs hebben twee administratieve hoofdkwartieren: een voor de Amerika's (in Princeton), en een voor de rest van de wereld (god-

voor een plaats op een universiteit zou moeten zijn.

Uitdraai: ai ai!

Ik besloot me bij de drie genoemde universiteiten te gaan opgeven. In februari kwam daarmee pas echt de grote berg papierwerk op gang. Voor elke universiteit werd ik geacht een volledig – en door de Algemene Faculteit gewaarmerkt – overzicht van mijn prestaties, gelopen onderwijseenheden, het examenreglement (in het Engels natuurlijk allemaal), een interpretatie door een erkend RL-statisticus van mijn positie in de studentenpopulatie, curriculum vitae, drie aanbevelingsbrieven door Nederlandse hooggeplaatsten (volgens de aangegeven regels, dus een eenvoudig ko-

bleek er weinig tot niets geregeld of naar de States verzonden te zijn. En een Engels examenreglement? Moest ik zelf maar vertalen, waarna het door de Faculteit werd afgekeurd (drie maanden later, te laat dus, kreeg ik alsnog een professioneel vertaalde versie, waarvoor dank, maar inmiddels overbodig). De waarmerken op de computeruitdraai van mijn scores? „Hier heb je wat stempels en een kopieersleutel, ga je gang maar.” Zelfwerkzaamheid, verdorie, is mooi, maar niet als eeuwig excuus voor het afschuiven van werkzaamheden.

Enfin, ik ben inmiddels over de schok heen, en alles is uiteindelijk toch netjes verzonden. Was het echter een wonder dat ik van alle drie universiteiten een pinnig briefje

this area. Be sure to include experiences in your own community and culture, as well as experiences in other cultures if you have had them. If you have had limited „health” related experiences, describe any life experiences, both paid and voluntary, in high school, college, church, or your community, that will provide us with the evidence that you have the potential to obtain the cooperation and support of others while carrying out your career plans. In hindsight, what specifically did you that contributed to the success of these projects or activities? What would you have done differently? What did you enjoy most about these projects? Why?”

Daar schrik je toch wel even van. Met enige moeite wist ik twee van die „successes” te bedenken (mijn student-assistentie en mijn stage bij de WHO) maar die derde... Tenslotte, in een flits, zag ik het licht: met vuur en vlam bepleitte ik de prille studierichting Sociale Gezondheidskunde, haar fantastische onderwijssysteem (iedere onderwijsgroep weer een „success of cooperation and support!”), het experimentele karakter, en het benodigde doorzettingsvermogen om er iets van te maken. Curriculum vitae d'r bij, en die vraag was ook weer achter de rug.

Elke aangeschreven universiteit eiste \$ 40 inschrijf/administratiekosten voor ze tot behandeling van mijn aanmelding konden overgaan: opnieuw \$ 120 (= f 420,-) in de schijnbaar bodemloze Amerikaanse put. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de kosten van een internationale postwissel, waarmee zo'n betaling gepaard gaat, of alle verzendkosten van het over de oceaan sturen van dikke pakken papier. Naar schatting is er in totaal toch wel zo'n 800 gulden investering uit mijn krappe studentenbudget in de hele grap gaan zitten.

Financiering

Inmiddels was het mei geworden, en van de Columbia University kreeg ik juichend bericht dat ik aangenomen was. Het feit dat zij zo dol op mij waren, betekende nog niet dat ze mij ook een beurs gaven. Een jaartje studie in New York moest ik all-in op zo'n \$ 22.000 schatten, wat hier in Nederland door allerlei fondsjes en mijzelf opgehoest zou moeten worden. Ik wil U hier nu niet vermoeien met de ellenlange discussies, lobby-rondes, reizen door gans Nederland om financiers persoonlijk te spreken, het soebatten om een kansje, het doen van voorstellen en het feit dat ik mezelf telkens weer opnieuw verschrikkelijk moest promoten. Een keer „Ik ben gewoon DE persoon waaraan Uw fonds geld moet geven!” roepen is leuk, maar als je het noodgedwongen elke dag gaat doen, dan wordt het wat te mal.

En als je daarbij dan ook nog alle hotemetoten van de Nederlandse gezondheidszorg op je weg vindt (de directeur-generaal van WVC, een paar faculteitsdekanen, mensen die je alleen maar uit de krant kent...) dan duizelt het je soms wel even.

De Consul-Generaal van de USA ontmoette ik bij het NACEE in Amsterdam, waarbij ik in de com-

dank in Arnhem, bij het CITO, wat het betalen niet onnodig complieerde).

Ik heb een verklaring ondertekend, voorafgaand aan die toetsen, waarin ik geheimhouding over de inhoud van zowel GRE als TOEFL heb gezworen, dus helaas kan ik daarover niet uit de school klappen. Alleen dit: de tests zijn niet onwaarschijnlijk moeilijk voor een gemiddeld intelligente Nederlander, het probleem ligt 'm in het moordende tempo waarin je ze moet maken: 600 vragen in vier uur (zonder pauze, en heel strak gereguleerd) is geen katterpis. Koelbloedigheid is wel een vereiste. Niettemin wist ik nog een heel behoorlijke score te halen (beter dan de gemiddelde Amerikaanse afstuderende), wat normaal gesproken al een garantie

pietje was uit den boze) en allerlei ontzettend uitgebreide formulieren en vragenlijsten op te sturen. Natuurlijk had dit de nodige voeten in de aarde.

Die aanbevelingsbrieven, ach, dat was met wat zeuren nog wel voor elkaar te krijgen. Maar de gewaarmerkte spulletjes van de faculteit, dat was andere koek. Zonder een beschuldigend vingertje in een bepaalde richting te wijzen – en bovendien, ik ben de eerste en tot nu toe enige gezondheidswetenschapper die naar de VS wil, dus wat wil je ook – gingen de betrokken autoriteiten, hoewel zeker welwillend, toch wel erg onhandig om met de gevraagde informatie. Ik had toch netjes twee maanden voor de deadline van inzending gevraagd of Bureau Onderwijs het voor me wilde regelen, maar op de deadline zelf

kreeg of ik mijn score-uitdraai, faculteits-gewaarmerkt, even wilde toelichten? Natuurlijk geen wonder, want ik zou er een wedje op willen maken dat ook de gemiddelde AF-medewerker er geen wijs uit kan, laat staan ooit zo'n cijferpapierje heeft gezien.

Over de vragenlijsten die ik toegezonden kreeg heb ik ook bijna nog mijn nek gebroken. Ik zal U een voorbeeldje (in het Amerikaans, dat klinkt zoveel blitser) geven uit Berkeley. Uit het Californische kreeg ik een dik pak papier met 25 vragen van het volgende kaliber: (20) „A career in the Public Health field requires an ability to organize and carry out activities that depend on the cooperation and support of others. Please describe at least three specific successes you have had in

Honden, kalkoenen, bijen en mijten behulpzaam bij promotie

Alleen imkers mogen nog tabak gebruiken

petitie om de Fulbright-beurzen tot de laatste (interview)ronde was doorgedrongen. Van oorspronkelijk 400 kandidaten waren er 50 uitgeleerd, waarvan er na het interview 20 zouden overblijven om een beurs te krijgen. Ik stelde mij veel voor van het twintig minuten durende interview, waarbij ik mijn zaak mocht bepleiten. Helaas (Ik zou haast, als een stripheld, gaan brullen: „%&*}!!!!”, maar ik houd mij in) moest ik de eerste vijftien minuten van het onderhoud mijn studie Gezondheidswetenschappen en dat onbegrijpelijke beoordelingssysteem gaan uitleggen. Vijf minuten waren over voor de motivatie van de studieplannen in de VS. Was het een wonder dat ik een paar dagen later een briefje kreeg dat ik de Fulbright-beurs wel kon vergeten? Nee. Maar wat mij wel ten zeerste verwonderde was de frase in de afwijzingsbrief dat ik niet voldeed aan de Fulbright-eisen:

Deze beurzen dienen tot het ontwikkelen van wederzijds begrip tussen de volkeren etcetera, etcetera. Goed, als ik nou theoretische astrofysica op kosten van de heer Fulbright wil studeren kan ik begrijpen dat ik op deze gronden word afgewezen. Maar ik wil de internationale betrekkingen in de volksgezondheid, met internationaal en cross-cultureel vergelijkend onderzoek, gaan bestuderen. En daar is de wederzijdse verstandhouding tussen de volkeren allicht niet bij gebaat.

Ook andere fondsen hadden een zeer geringe belangstelling voor financiering van mijn studie. Natuurlijk, het onderwerp is weinig commercieel getint, en daarnaast: wat heb je eigenlijk aan een idealist die zo graag de wereld wil verbeteren? Niks: iedere investering moet haar rendement hebben, en idealisme doet daarmee geen dollartekens op rekenmachines verschijnen.

Maastricht

Mijn laatste hoop ligt uiteindelijk toch nog in Maastricht. Er zijn fondsen die me best geld willen geven, maar daaraan de voorwaarde verbinden dat mijn vergaarde know-how ook weer ten goede moet komen aan de RL; ik vind dat een erg leuk idee, niet alleen uit materiele overwegingen, maar ook omdat ik die kennis inderdaad graag zou willen overdragen aan de universiteit, en met name de studenten. Ikzelf heb een wat meer structurele internationale benadering in het curriculum Gezondheidswetenschappen tot op heden node gemist.

Op het moment dat ik dit schrijf is nog niet duidelijk wat de betrokken facultaire instanties zullen beschikken over het inbrengen van mijn vergaarde know-how in de universitaire kanalen. Tegen de tijd dat U dit stukje leest is dat wel bekend.

Mocht er ergens iets „onterecht” zijn misgegaan in de bureaucratie (en mocht ik dus mijn geld niet krijgen), dan zou het mij niets verbazen wanneer er te zijner tijd van mijn dan werkeloze hand in dit blad een niet onaardige scheldkanonnade verschijnt. Want om nu al die inspanning op zo'n manier te vergooiden...

Evelyn de Leeuw

Het hartversterkende medicament Digitalis, blijkt in het levende hart aanleiding te geven tot ritmestoornissen van de hartkamer middels het mechanisme van triggered activity. Het onderzoek kan belangrijke diagnostische en therapeutische consequenties hebben. Zo kan de techniek waarmee de onderzoeksresultaten zijn verkregen, in het ziekenhuis worden toegepast en wordt in de toekomst het onderzoek van dit soort van ritmestoornissen bij patiënten mogelijk. Observant bezocht de Capaciteitsgroep Cardiologie en sprak met promovendus Ton Gorgels over de resultaten en betekenis van zijn proefschrift „Ventricular impulse formation and the influence of digitalis intoxication”, dat hij op 28 juni aanstaande in de aula van de universiteit mag verdedigen.

Vingerhoedskruid staat al van voor onze jaartelling bekend om zijn geneeskrachtige werking. In 1542 verkreeg het de wetenschappelijke benaming Digitalis van de botanist en arts Leonhard Fuchs. Het is een preparaat dat al eeuwenlang gebruikt wordt en het is dit jaar precies tweehonderd jaar geleden dat de Engelse arts Withering door systematisch klinisch onderzoek aantoonde dat Digitalis een hartpompfunctie verbeterende en een polsvertragende werking had. Het was echter al langer bekend dat Digitalis toxische of giftige effecten had. Tegenwoordig worden digitalisglycosiden frequent voorgeschreven, omdat deze medicamenten geschikt zijn voor langdurig oraal gebruik ter vergroting van de hartcontractiliteit. Twee procent van de Nederlandse bevolking gebruikt deze geneesmiddelen regelmatig.

Triggered activity

Het dierexperimentele onderzoek dat in de afgelopen drie jaar is uitgevoerd en dat volgens Gorgels gezien moet worden als een verlengstuk van de reeds bestaande klinische activiteit van de Capaciteitsgroep Cardiologie, is mede mogelijk gemaakt door de Maastrichtse stichting RESCAR, die het wetenschappelijk onderzoek in de Cardiologie wil bevorderen.

Het vond plaats binnen het project Myocard, waarbinnen door Welens, c.s. al sinds jaren klinisch onderzoek wordt verricht naar ritmestoornissen van het hart, dat met name gericht is op patiënten met versnelde hartritmen of tachycardieën.

Er zijn in de afgelopen decennia door andere onderzoeksgroepen al verschillende studies verricht naar ritmestoornissen van het hart, veroorzaakt door digitalisintoxicatie.

Waarom dan toch deze vraagstelling?

„De genoemde effecten als hartversterkende en polsvertragende werking zijn van klinisch belang. De toxische effecten zijn echter enorm interessant voor wetenschappelijk onderzoek, omdat het effect van Digitalis op het hart een prototype is van een recent ontdekt mechanisme voor ritmestoornissen, namelijk de zogenaamde triggered activity. Andere onderzoeksgroepen hebben dit door middel van in vitro studies onderzocht aan het geïsoleerde hartweefselpreparaat, wij hebben echter geprobeerd de resultaten van dat onderzoek te vertalen naar het intacte hart. Wij waren daarbij speciaal geïnteresseerd in de vraag of triggered activity ook aantoonbaar is in het intacte levende hart”, aldus Gorgels.

Ton Gorgels: diervriendelijk.

Wat moet men zich nu voorstellen bij dit pathofysiologisch ritmestoornismodel?

„Voordat de hartspier samentrekt, wordt deze elektrisch ontladen. Na zo'n ontlading treedt de hartspier in een fase van elektrische rust, waarin normalitair geen ontlading en dus geen samentrekking plaatsvindt.

Bij triggered activity gebeurt dit wel: na een elektrische ontlading van de hartspier, komt deze niet onmiddellijk in de rustfase, maar vindt er opnieuw een lichte depolarisatie of elektrische ontlading plaats.

Indien deze „na-ontladingen” sterk genoeg zijn, zal de hartspier hernieuwd samentrekken waardoor het optreden van versnelde hartritmen mogelijk wordt. Wanneer je spreekt over versnelde hartritmen, dan onderscheiden we verschillende mechanismen die in het hart aanleiding kunnen geven tot zo'n situatie.

Een van deze mechanismen is triggered activity. Digitalis is een stof die dit soort ontladinkjes tijdens de rustfase tussen twee elektrische ontladingen kan veroorzaken. Twee andere voorbeelden van oorzaken voor bij hartpatiënten voorkomende situaties waarbij soortgelijke toestanden kunnen voorkomen zijn: zuurstofloosheid in de hartspier en stoornissen in de elektrolytenhuishouding”, aldus Gorgels.

Diervriendelijk model

De toxische effecten van Digitalis zijn in 1748 voor het eerst experimenteel aangetoond door Salerne.

Hij verrichte dit onderzoek bij kalkoenen. Op de omslag van je proefschrift prijken twee prachtige kalkoenen, maar het door jou verrichte onderzoek is toch gedaan bij honden?

„Je moet die kalkoenen beschouwen als een soort eerbetoon aan Salerne. Hij was de eerste die digitalistoxiciteit aantoonde en ik heb waardering voor de wijze waarop hij dit wetenschappelijk onderzoek heeft uitgevoerd. Voor mijn onderzoek zijn honden gebruikt, omdat deze dieren een hart hebben dat zeer geschikt is voor het soort onderzoek dat wij doen: het is qua grootte vergelijkbaar met een mensenhart en honden zijn bovendien prettige proefdieren”. Gorgels c.s. hebben gebruikt gemaakt van een chronisch model met wakkere honden, waarbij deze dieren na een operatie volledig herstelden en voor experimenten konden worden gebruikt. „Het voordeel hiervan was dat je geen narcotica hoefde te gebruiken met allerlei storende bijwerkingen. Bovendien was het een diervriendelijk model, omdat je hierbij relatief weinig honden nodig had daar je verschillende experimenten bij eenzelfde proefdier kon doen”, aldus Gorgels.

Direct toepasbaar

Wat zijn de concrete resultaten van het onderzoek en zijn de onderzoeksgegevens direct toepasbaar in het ziekenhuis?

„Het belangrijkste is het feit dat we denken aannemelijk te hebben gemaakt dat triggered activity in het

intacte hart ten gevolge van digitalispreparaten kan optreden”.

Daarnaast zijn de onderzoeksgegevens volgens de promovendus direct toepasbaar in de kliniek: „We hebben dit onderzoek gedaan met behulp van elektrischerijving van het hart. Een techniek waarvan ook in het ziekenhuis gebruik wordt gemaakt en waarbij door middel van toediening van elektrische prikkels aan het hart, ritmestoornissen kunnen worden veroorzaakt of kunnen worden beëindigd. Uit dit onderzoek blijkt, dat door middel van deze Geprogrammeerde Elektrische Stimulatie, niet alleen cirkelgeleidingsstoornissen, maar ook triggered activity kan worden aangevoerd. De resultaten van het door ons uitgevoerde dierexperimentele onderzoek kunnen mogelijk direct worden geëxtrapoleerd naar de mens, waardoor de stap naar het ziekenhuis mogelijk wordt en de toepassing van zo'n zelfde onderzoekstechniek daar kan worden onderzocht”, aldus Gorgels. De studie heeft echter ook een behandelingsconsequenties: „Triggered activity vereist een speciale geneesmiddelen therapie. Nu men weet dat digitalismedicamenten in het intacte hart tot dit soort van pathofysiologische mechanismen aanleiding kunnen geven, opent dit de mogelijkheid om meer gericht te kunnen gaan werken met dit soort medicamenten. Daarnaast kan men in de toekomst ook specifieke geneesmiddelen gaan ontwikkelen die de behandeling van dit soort van ritmestoornissen mogelijk maken”, voegt Gorgels er aan toe.

Bijenvriend

De elfde stelling behorend bij het proefschrift luidt: „Het gebruik van tabak dient alleen aan imkers te worden toegestaan en wel voor het opsporen van de Varroa-mijt”. Hoe komt een cardioloog tot zo'n merkwaardige stellingname?

Bij navraag blijkt Gorgels imker te zijn en eigenaar van enkele bijenvolken. „Ik houd samen met mijn schoonvader enkele bijenvolken en dat heeft ons tot nu toe ieder jaar de nodige honing opgeleverd. Vandaar dat ik deze stelling als arts en antinicotineman heb verbonden met een hobby van me. Tabak heeft een slechte invloed op onze gezondheid en eigenlijk zou dus ook niemand moeten roken. Toch kan het gebruik van tabak nuttig zijn, met name in de bijenhouding of imkerij. Sinds een aantal jaren worden de West-Europese landen overspoeld door een oorspronkelijk uit Azië afkomstige mijt: de zogenaamde Varroa-mijt.

Deze mijt heeft al veel schade aan bijenvolken veroorzaakt. Nu hebben de Nederlandse imkers ontdekt dat de Varroa-mijt, door het bijenvolk te beblazen met nicotinerook, kan worden opgespoord. Dit vind ik een goede en gerechtvaardigde indicatie om imkers wel tabak te laten gebruiken”. Er is echter nog een voorwaarde, zo zegt Gorgels ter afsluiting: genieten mag men niet, blazen wel.

Walter van Bree

Blijf weg uit Schotland

Hoe ontloop ik mijn collega?

Waar gaat de gemiddelde RL-er van de zomer naar toe? Kiest de gemiddelde student een andere vakantiebestemming dan het gemiddelde personeelslid? Zijn er eigenlijk wel trends aan te wijzen? Van alle studenten die we belden, heeft een derde nog geen beslissing kunnen maken. Tweedejaars medicijnen Nicole Zengerink zegt wellicht twee weken naar Friesland te gaan om daar op een huis te passen, maar voegt eraan toe Limburg ook heel mooi te vinden. Dan bedenkt ze dat ze toch liever haar geld wil besteden aan autorijlessen. De thuisblijvers vormen de op een na grootste groep: bijna een kwart. Meer dan de helft daarvan doet dat omdat er geld moet worden verdiend. Opvallend is wel dat de meesten nog een vakantiebaantje moeten vinden. De PTT, DSM en de diverse taxibedrijven hebben al aan werk-lustige studenten onderdak toegezegd. Anderen blijven thuis omdat er nog moet worden gestudeerd of co-schappen gedaan.

vrijwel even grote groep is die van de thuisblijvers. Uiteraard blijft geen enkele geleerde thuis om kersen te plukken in Gronsveld of de post rond te brengen in Malpertuis en Pottenberg. Ook onder de niet-wetenschappelijke medewerkers troffen we iemand aan die zich verplicht ziet om een baantje in de vakantie aan te nemen. Velen blijven thuis omdat er „dingen moeten worden geregeld.” Een andere reden om geen verre streken te gaan bezoeken, moet misschien worden gezocht in het levensfeit dat met het stijgen der jaren de wilde haren worden verloren. GVO-er Vic Damoiseaux gaat „nergens” naar toe. Hij is bezig een tuinhuis te bouwen en gaat daar van de zomer mee verder. En zijn kamergenoot Frans Gerards blijft hier om... te vissen.

Hoe staat 't met het regenwoud?
Bij de medewerkers die wel een

reisbestemming hebben is evenmin een tendens te bespeuren. Econoom Hans Peters gaat een week naar zijn geliefde België, maar Trudy Essers, medewerkster bij Voorlichting, gaat een rondtocht door Indonesië maken, een tropisch regenwoud verkennen. Haar baas, Joep Offermans, gaat in Deil in het huis van familie zitten om uit te rusten, oude stadjes te bekijken, te lezen, schrijven en op de Linge te varen. John van de Hurk, medewerker post en archief, heeft vijf jaar gespaard om naar Rhodos te kunnen en nu is het zover. Drie respondenten gaan naar Schotland (John Elissen, eveneens van post en archief, Ans Lippinkhof, secretaris van het College van Decanen, en collegevoorzitter Rob van den Biggelaar), maar dat is toeval.

LVH/AVI

Heerlijk helder

Midden in de zomer betreed ik 's morgens vroeg het terrein van de Heineken Brouwerij BV. in Den Bosch, voor de aanvang van mijn eerste ploegendienst. Met nog maar net achter me een vakantie vol leuke mensen en een slopende terugreis naar Nederland. Die zoals gewoonlijk meer geld kostte dan ik bezat zodat ik voor komende weken verkocht ben aan 's lands grootste bierbrouwer. Met mij gaat nog een vakantie-werker door de poorten, die hoe is het mogelijk, ook geneeskunde studeert, zij het in Nijmegen. Hij had ook werk bij de ambulance kunnen krijgen, maar heeft voor de fabriek gekozen, omdat hij wel eens uit de medische elite wilde breken en met beide voeten in de maatschappij wilde staan. Uit dit naïef enthousiasme konkludeer ik, dat dit zijn eerste keer is. Wat dat betreft ben ik voor de derde keer de klos, er beter aan toe. Ik weet tenminste wat me te wachten staat. Desondanks moet ik me telkens weer schrap zetten als ik in zware laarzen en gore overal de bottelarij in ga. Mijn kameraad merkt op, dat het hier aanzienlijk minder aantrekkelijk uitziet dan op personeelszaken, waar hij zijn sollicitatiegesprek voerde. Het verschil tussen die lachende afdeling met koffie en koekjes en deze stinkende hal, is inderdaad enorm. Wachtend op onze taak voor de komende uren, laat ik de omgeving vast wat op me inwerken. Mijn collega probeert nog uit te vissen of ik de vriend van zijn huisgenoot ken, die twee jaar geleden van Maastricht naar Nijmegen is gekomen. Ik geloof, dat ik inderdaad weet, wie hij bedoelt, maar het lawaai van de machines ontnemt me de moed om het op te helderen. Die oorverdovende herrie, die overal langsflitsende blikjes en flesjes en fusten, die zware walm van bedorven bier, maken dat je binnen de korste keren volstrekt in jezelf gekeerd bent. Toch moet ik juist nu alert blijven. De taken die zodadelijk verdeeld zullen worden, maken onderling, binnen de marges van de ellende, een verschil van hemel en hel. Al mijn gemanipuleer in deze situatie ten spijt, word ik meegenomen naar de pasteur. Iedereen weet wat dat betekent. Mijn collega's kijken me met opluchting of medelijden na. De pasteur is een dampend monster, waar alle flesjes voor aflevering in worden verhit. Omdat er daar nogal wat bij sneuvelen, moet er iemand - liefst een vakantiewerker, achter de machine zitten om de scherven weg te vissen. Twee banden boven elkaar, kontinuu draaiend met elk vijf rijen flessen. En ik, verlengstuk van de machine, wild met mijn armen graaiend om alle scherven te verwijderen. De act van Charlie Chaplin in "Modern Times", die het tempo niet bij kan houden en daardoor gedwongen is, zijn lopende band steeds verder de fabriek in te volgen, wordt hier werkelijkheid. Maar dat leer je zo af, omdat je, terugwerkend langs de band naar je plaats, twee keer zo snel moet graaien. Ik besluit het dus rustiger aan te gaan doen en voortaan wat scherven door de vingers te laten glippen. Ook omdat ik uit een soort drang tot sabotage, wel eens wil zien, wat er dan gebeurt. Dat wordt vrij snel duidelijk. Tien meter verderop versmallen de banden zich van vijf naar twee rijen flesses. Op dat cruciale punt lopen de scherven vast en vormen een drempel, waar de flessen over struikelen. De pasteur heeft de opstopping zo gauw niet in de gaten en blijft maar nieuwe hordes flesjes spuien. Tot en met een geweldige knal tie, twintig uit elkaar spatten, het glas me om de oren vliegt en de ban weer vrij is. Maar dat dit toch niet de geijkte oplossing is, blijkt als iemand me attendeert op mijn chef, die verderop in het machinepark staat. Hij kan zijn omgeving niet overschreeuwen, maar zijn gebaren spreken voor zich: hij maakt me uit voor achterlijke student, boekenwurm, studiehoofd of iets dergelijks. "Wat U nodig hebt, is een functie-evaluatie", antwoord ik even onverstaanbaar en voor het eerst in de vakantie verlang ik terug naar de Maastrichtse formulierenbrei. "Uw begeleider uit zich in Uw arbeidsperspectief in te leven: zeer oneens". "Uw begeleider had oog voor de uit problemen voortkomende leermomenten/idem". Maar toch zijn dit de leukste ogenblikken. Als je jezelf verboden hebt op je horloge te kijken, omdat de tijd dan helemaal niet meer vooruit wil, is iedere afleiding welkom. Vandaar ook dat iedereen hier pils jat, dorst of geen dorst en dat de halve fabriek toestroomt, al er ergens een machine vastloopt, omdat er dan tenminste een probleem is, waarover nagedacht kan worden. Een andere leuke afleiding die dag vormt de rondleiding voor bezoekers van het bedrijf. Ik heb die zelf ook ooit genoten en weet dus, hoe het gaat. Het begint met een film over het wel en wee van het concern. Dan volgt een toelichtend praatje. Dit alles speelt zich af in het rustgevende gebouw, waar ook personeelszaken gevestigd is. Het praatje wordt beloten met drank en hapjes. Als de sfeer dan niet meer kapot kan, wordt begonnen aan de eigenlijke rondleiding. Eerst naar het lab en andere interessante ruimtes, om tenslotte één minuut, vanaf een balkon op de bottelarij neer te kijken. Van tussen de machines lijkt het een andere wereld die daar in witte broeken en met zonnebrillen op, over je heen gaat. Je kunt je niet voorstellen, dat je erbij zou horen. Een prachtige illustratie voor de klassentheorie. Buiten deze spannende gebeurtenissen is het echter geestdodend en saai. Met een walk-man op mijn kop en mijn blik op oncindig, gaan de acht uren uiteindelijk toch voorbij. In de kleedruimte ontmoet ik mijn collega van vanmorgen. Een dag met beide voeten in de maatschappij heeft hem geen goed gedaan, hij ziet er afgetoebd uit. Hij heeft bij de fustenkolonne gestaan, lang niet gek, maar voor een beginner meer dan genoeg. We zijn er ons nu wel van bewust, wat er voor een normaal produkt als pils moet worden afgezien. En niet alleen daarvoor: een nieuwe gloeilamp, een pot augurken, een fietsband, het gros van de koopbare artikelen komt uit dit soort produktie-monsters. En Heineken is daaronder niet eens de slechtste. Soms lijkt het beter hier in het dagelijks leven niet teveel bij stil te staan, want onze maatschappij staat of valt met de consumptie van massagoederen. Als we naar de prikklok sloffen, blijken de idealen van mijn kameraad al aardig afgestompt. "Volgend jaar ga ik hogerop", verzucht hij. Ik denk, dat ik hem volg.

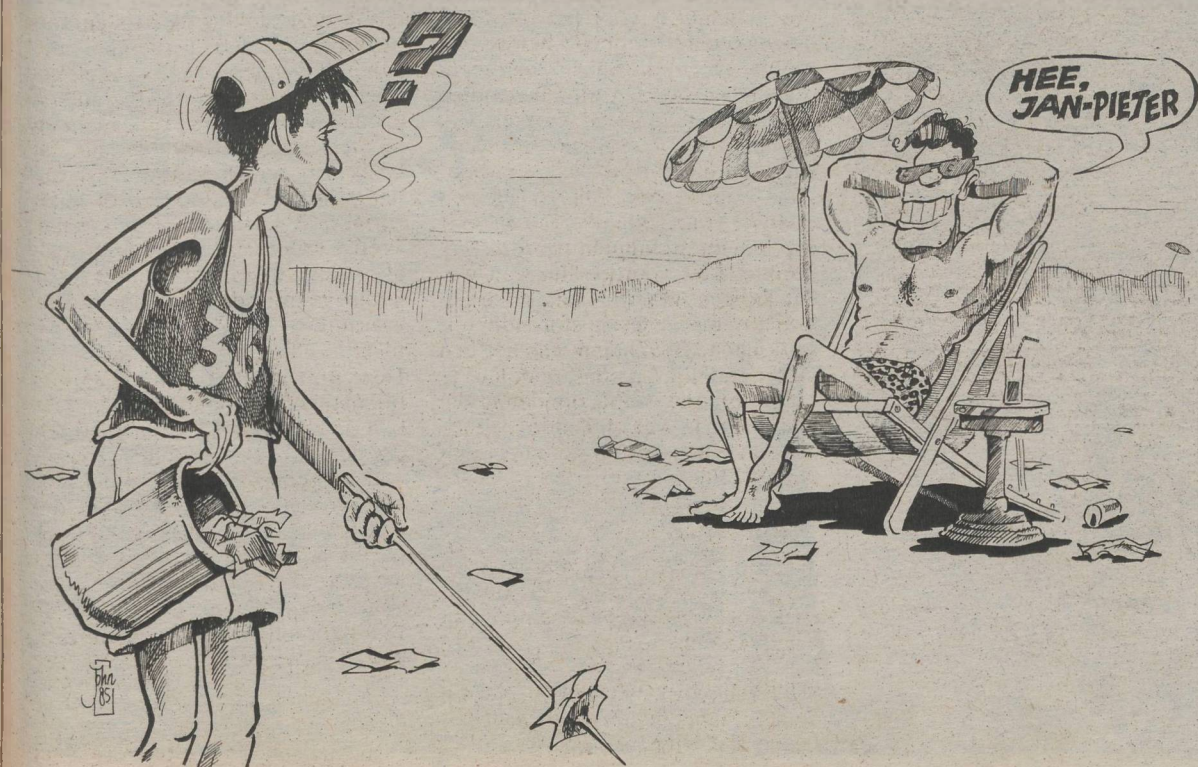
Ernst Graff

De studenten die wel met vakantie gaan en ook al weten waarheen, kiezen werkelijk alle windrichtingen. Uit de enorme variëteit van reisbestemmingen is met de beste wil van de wereld geen tendens te peuren. Naar Oostenrijk gaan er twee, naar Engeland ook, naar Frankrijk ook, enzovoort. Sommigen blijven dicht bij huis (appartement in Knokke, fietsen op Schiermonnikoog), anderen zoeken het wat verder (Turkije, Egypte, om de allerverste te noemen). Een enkeling springt eruit door grilligheid van route of overladenheid van programma. Zo wil economiestudent Bart Verspagen met een vriend een fietstrektocht houden van vijf weken die hen achtereenvolgens door Engeland, Frankrijk, België, Luxemburg en Duitsland voert. En NESTA Marsman, studente Gezondheidswetenschappen, gaat met de familie twee weken naar Frankrijk, dan met een vriendin een weekje zeilen, dan in haar eentje op Vlieland fietsen, dan met een vriendin liftend voor onbepaalde tijd naar Denemarken liften en ten slotte een tijd werken in een bejaardenhuis in het oosten van het land.

Kinderen en honden

Ook bij het wetenschappelijk en niet-wetenschappelijk personeel vormen de weifelaars de grootste groep: bijna een derde.

Bibliotheekmedewerker Wammes Bos „weet het nog niet”. Misschien gaat hij met zijn gezin naar de Pyreneeën, maar zeker is dat niet „met de kinderen en de honden”. Voorlichter Ton Brouns hult zich ook in het vage. Een weekje Frankrijk misschien, maar dat is afhankelijk van het weer; een weekje Berlijn misschien. Plannen volop, alleen zijn nog niet uitgewerkt. Afhankelijk van de omstandigheden - zo heet het bij veel personeelsmedewerkers. Kinderen, hypotheek, promotiekansen, het zijn allemaal consideraties die een rol spelen bij het uitstellen van de reiskeuze. Een

NBBS: professioneel met een studentikoos trekje

Het NBBS-hoofdkantoor is gevestigd aan het Rapenburg 8 en 10 te Leiden in twee oude patriciërswooningen. Maarten van het Kaar is hoofd van de afdeling Inkoop, geeft leiding aan zo'n zestien medewerkers en is sinds 1975 werkzaam bij het NBBS. Naar hem word ik verwezen als ik iets wil weten over de organisatie van het NBBS. Maarten maakt deel uit van het management-team, bestaande uit de algemeen directeur (Hans Flipse), hoofd afdeling Financiële Administratie (Aad Kapel), het hoofd Personeelszaken (H. de Jong) en het hoofd Verkoop (Ton Korthout). Maarten steekt niet onder stoelen of banken dat het NBBS een goed geëlied, zakelijk ingesteld bedrijf is. Maarten zou zijn baan niet willen ruilen voor een (waarschijnlijk beter betaalde) baan bij een andere grote reisorganisatie. Bij het NBBS kan hij zichzelf zijn, er is geen strakke hiërarchie en de eigen verantwoordelijkheid staat voorop. En dat is hem heel wat waard. Maarten van het Kaar: „Het handelsmerk van het NBBS is zijn non-profit karakter. Het NBBS is sinds 1948 een stichting zonder winstoogmerk. Om die reden zijn wij in staat goedkoper dan anderen te werken. We hoeven geen winstuitkeringen te doen en hebben daarom minder kosten. Terwijl we aan de andere kant vaak dezelfde inkooprijzen voor reizen betalen als anderen”. Het NBBS opereert op de vrije markt, een markt waar luchtvaartmaatschappijen, busondernemingen, verzekeringsmaatschappijen, bootmaatschappijen, vervoersondernemingen en talloze reisorganisaties elkaar het leven zuur maken. In die harde concurrentieslag overleeft het NBBS met sukses. Maarten: „Onze concurrentie is in feite een veelkoppig monster. Of het nu gaat om avontuurlijke tochten dan wel om kulturele reizen, op elk terrein hebben we met steeds een andere concurrent te maken. In dat opzicht zijn wij ook uniek. Er is geen enkele organisatie die zo'n breed aanbod heeft als wij”. Het NBBS richt zich al jaren niet maar uitsluitend op studenten en jongeren. „Het gros van onze producten, met name de vliegreizen, is voor iedereen toegankelijk”. Tot aan de zeventiger jaren deden bij het NBBS studenten alle werkzaamheden. Ze gaven één jaar van hun studie op en wijdden zich geheel aan het reiswerk. Jaarlijks wisselde het voornamelijk uitvoerend bestuur van samenstelling en de werkers waren hun eigen baas. In het Gedenkboek ter gelegenheid van het 55-jarig bestaan lezen we: „Achteraf gezien is het eigenlijk verwonderlijk dat de vrijwilligers van het NBBS in deze jaren hun zware taak zonder veel brokken tot een goed einde wisten te brengen. Zij waren weliswaar met velen, maar onervaren in het reiswerk. De begeleiding door senioren werkte natuurlijk gunstig, maar ze dreven vooral op hun persoonlijk enthousiasme en inzet”. Het NBBS kon zich op den duur „de luxe van een jaarlijks volledig wisselend managementteam” niet meer permitteren. De activiteiten namen enorm toe en navenant de bedrijfsrisiko's. Niet zonder slag of stoot werd in 1967 de eerste bezoldigde president aangesteld als voorloper voor een aan te stellen directeur (sinds 1973 Hans Flipse). Vanaf die tijd veranderde het NBBS in

Het NBBS, de afkorting van het Nederlands Bureau voor Buitenlandse Studentenbetrekkingen, staat bekend om zijn goedkope treinreizen voor studenten en jongeren onder de 26 jaar. Toch zijn die treinreizen maar een beperkt deel van het NBBS-assortiment. Een bezoek aan een NBBS-reiswinkel leert dat je met het NBBS zowat overal ter wereld per trein, busje, vliegtuig of boot naar toe kan. In je eentje of met een groep, het kan zo gek nog niet of het NBBS organiseert het conform je eigen wensen en voor een prijs waar geen enkel commercieel geleide organisatie tegenop kan.

Het NBBS, in 1927 ooit begonnen als een bureau, helemaal gerund door studenten, dat goedkope reizen organiseerde in het kader van de internationale studentenuitwisseling, is anno 1985 een groot bedrijf. Een reisorganisatie, gericht op een breed publiek en professioneel van opzet, die nog altijd een gemoedelijke sfeer uitstraalt. Ze doet denken aan de tijd dat studenten zelf met jeugdige enthousiasme en creativiteit soms heel wat toeren uithaalden om mede-studenten voor een spotprijs aan een nooit-te-vergeten-vakantie te helpen.

een bedrijfsmatig funktionerende organisatie met een directie, een managementteam, staven, regio-managers, volledig ingeschaald, gesalarieerd personeel en een toezichthoudend bestuur.

Omzet

Het bestuur bestaat momenteel uit vijf leden, veelal oud-studenten die ooit zelf binnen het NBBS actief waren. Sinds 1970 is het totale personeelsbestand gegroeid tot 250 medewerkers (inclusief circa 30

„zomerkrachten” in het hoogseizoen). Meer dan de helft is werkzaam in de 29 NBBS-reiswinkels die over heel Nederland verspreid zijn - ook in Maastricht. In die winkels wordt „het NBBS-produkt” verkocht. De winkels zijn een duidelijk bewijs van de accentverschuivingen die de professionalisering teweeg heeft gebracht. De nadruk lag eerst op de produktie van leuke en nuttige dingen op reisgebied voor studenten. Het aksent ligt nu op het verkennen van de markt en de ver-

koop van de reizen aan een breed publiek. De gevolgen zijn niet uitgebleven. Het NBBS verzorgt momenteel jaarlijks 250.000 individuele reizen en 700 groepsreizen. Ze leveren een omzet op van 110 miljoen gulden en het streven is daarvan 1 miljoen netto rendement over te houden na aftrek van kosten en reserveringen. Maarten van het Kaar wil omwille van de concurrentieniks kwijt over de vermogenspositie van het NBBS: „De bedrijfsreserves zijn nog steeds groeiende”.

Ondanks stormachtige ontwikkelingen in pakweg vijftien jaar blijft het NBBS speciale aandacht schenken aan studenten en jongeren. Voor Maarten is dat één van de leukere kanten van zijn werk: „Het is trendgevoelig. Er doen zich steeds nieuwe wensen voor, waar je als NBBS op wil inschieten. Een aantal jaren terug was de Costa Brava en Frankrijk erg 'in'. De laatste twee jaar zijn Griekenland en Turkije favoriet. Ook de avontuurlijke tochten per truck en de natuurtrektochten komen steeds meer in trek”. Het NBBS dankt zijn faam ondermeer aan zijn roemrijk verleden. Zo wist het NBBS op soms merkwaardige wijze reducties los te peuteren. Bijvoorbeeld bij Sabena door gebruik te maken van een bestaand laag tarief voor Kongolese studenten die naar Afrika vlogen. Of door speciale regelingen voor studenten te introduceren die eerst alleen golden voor Italiaanse mijnwerkers die vanuit Engeland of België met Kerstmis naar hun geboorteland reisden. Het meest spektak-

Elly Rietbroek van Maastrichtse NBBS:

„Het is een schande dat in Nederland studenten nog steeds de volle mep voor hun treinkaartje moeten betalen!”

De NBBS-winkel is sinds 1982 gevestigd in de Wijcker Brugstraat, daarvoor lag hij op de Kleine Gracht. De winkel is elke middag (vanaf 12 uur) open en elke zaterdagochtend. Als ik tegen twaalf arriveer, is het al erg druk. De bespreking met de boss, regio-manager Guus van der Elst (goed voor zeven NBBS-winkels in Zeeland, Brabant en Limburg), is net achter de rug. Joes Tan, net als Elly al vanaf 1977 aan de winkel verbonden en Jonny Crutzen hebben hun handen vol aan de klanten. Elly: „In maart is het traditioneel druk geweest. Nu valt het wel mee. We boeken nu vooral „losvervoer”. De fietsbussen naar Frankrijk liggen goed in de markt. Net als elders zijn ook in Maastricht Griekenland en Turkije ongelooflijk populair. Opvallend in trek zijn ook de trips naar Bangkok en Djakarta. „De vraag was immers. De vliegtuigstoelen waren gewoon niet aan te slepen!.. In de sektor groepsreizen behoren de Hogere Opleiding tot Vertaler en de RL tot de beste klanten. Jongeren zijn sowieso onder het klantenbestand in de meerderheid. Het wat oudere publiek is er ook wel, maar beperkt. De natuurtrektochten, de „survivals” en de kulturele reizen ogen wel aardig, maar Elly en haar kollega's hebben er niet veel verkocht. Volgens Elly is het verdwijnen van het bekende NBBS-boekje onder de klanten zeer verdeeld ontvangen. Guus: „De klant moet duidelijk wennen aan de nieuwe opzet. Eerst kon je in de gids alles vinden. Nu ga je met een pak folders de deur uit. Elly: „Voor diegenen die gericht informatie willen, is de nieuwe aanpak een uitkomst. Ze krijgen alle benodigde inlichtingen op een overzichtelijke manier gepresenteerd met exakt de prijzen.

België

Er is veel vraag naar treinkaartjes voor België. Je kunt namelijk - als je jonger bent dan 26 jaar - voor 21

piek vanuit Nederland naar elke stad in België. Een weekendje Knokke aan Zee voor 21 piek is dus best te doen. Het retourbiljet is twee maanden geldig, dus ook een uitkomst voor iemand die het weekend vanuit Maastricht naar zijn ouders in Breda wil. Voor 21 gulden ben je in Turnhout en voor drie gulden van daaruit in Breda. (Twee keer een enkeltje Maastricht-Breda kost f 56,40). Elly schiet uit haar slof als de Nederlandse Spoorwegen ter sprake komen. „De bedoelde korting voor geldt dus alleen als je naar het buitenland gaat en is het resultaat van internationaal gemaakte afspraken. In Nederland zelf doet de NS nul

komma niks voor studenten. Studenten betalen nog altijd de volle mep als ze met de trein naar huis gaan. Een reis Maastricht-Groningen is voor een student toch niet meer te betalen. Een schande is het!” Elly verheelt niet dat het NBBS jarenlang doende is bij de NS voor studenten kortingen te bewerkstelligen. Het zal wel de Haagse krenterigheid zijn die dat tegenhoudt, want België en Frankrijk geven jongeren al jaren korting op treinreizen. De winkel verkoopt ook volop een ander NBBS-produkt: de reisverzekering, de ziektekostenverzekering (inclusief natuurgeneeswijzen) en de volstrekt unieke stageverzeke-

ring voor het buitenland, eigenlijk een reisverzekering met een goedkoop tarief (f 1,20 per dag) met WA en een aansluitende ziekteverzekering voor als je weer terug in Nederland bent. Elly: „De pil zit er overigens nergens in!”

Elly windt er geen doekjes om. Het NBBS mag dan een efficiënt werkend bedrijf zijn, waar het erg leuk is om te werken met allemaal jongemensen (gemiddelde leeftijd 25 jaar), een feit is dat van de 165 vrouwen die er werken, niet een in de top (het managementteam) is vertegenwoordigd.

T.H.

Jonny Crutzen en Ellie Rietbroek.

Mama San in Yokohama

De haven van Yokohama was niets bijzonders. Het zag er die morgen grauw uit. Ik herinner mij dat de havenloods in de stromende regen aan boord kwam. Toen de „Coral Sea” vast lag aan de kade, hield de regen op.

De mannen waren onrustig. De overtocht uit Ecuador had tweeëndertig dagen geduurd en naarmate de tijd vorderde werden hun verhalen over de Japanse vrouwen steeds mooier. Toen de haven werkelijk in zicht kwam was iedere Japanse een godin geworden. Zo niet voor Luiz Raffo Guzman uit Santiago. Enkele maanden geleden, toen we het stadje Kobe aandeden, had hij in een bar een vrouw ontmoet. De nacht met haar was indrukwekkend geweest en het was hem ook gelukt een afspraak te maken voor de volgende middag. Met een grote bos bloemen had hij haar opgewacht en trots als een pauw had hij met haar door de overdekte straten van het stadje gelopen. Bij een ondergronds toilet had ze hem verzocht de bloemen even vast te houden zodat ze ongehinderd van het sanitair gebruik zou kunnen maken. Daar stond hij met die bloemen in zijn hand. Vijf, tien, twintig minuten, maar ze kwam niet terug. Toen hij na een uur op onderzoek uitging bleek het slechts een ondergrondse doorgang te zijn. Het had hem diep gekrenkt, vooral ook omdat ze zijn bloemen niet had geaccepteerd.

De afgelopen weken had hij vaak zijn hart bij mij uitgestort over deze ervaring. Hij stelde zich honderd vragen, terwijl hij droefgeestig naar de golven keek. Waarom kon hij geen geschikte vrouw vinden om mee te nemen naar Chili? Waarom was hij niet zo knap en intelligent als zijn broer die arts was en ook nog de oogappel van zijn ouders? Hij stelde hun alleen maar teleur. Daarom was hij naar zee gegaan. Of ik dat begreep? En in Japan zou hij niet meer aan land gaan. Hij zei het met veel overtuiging toen we die morgen samen over de reling keken in de haven van Yokohama. Maar ik probeerde hem over te halen om met mijn man en mij aan land te gaan. Dan zou hij niet zo verloren in den vreemde rondlopen, dacht ik.

Die morgen gingen we beiden weer aan ons werk. Luiz naar de machiniekamer, waar hij als smeeder werkte, en ik ging naar de hut om onze kat te verzorgen die we van de vorige boot hadden meegenomen. Na een dagje passagieren tijdens ons verlof in Holland was ze in blijde verwachting geraakt. Daarna zou ik de officiershutten schoonmaken en een gang dweilen. Ik was als hulp van de steward het laagst in rang aan boord.

Op weg naar het eerste dek botste ik tegen een vrouw op en omdat ik de enige vrouw op het schip was keek ik daar nogal van op.

Ze had zwart haar en was zwaar opgemaakt. Het was een Japanse. Ze droeg een felrode, Europese jurk en in haar handen hield ze een schattig boekje anemomen. Kennelijk had zij mij ook niet verwacht, maar ze herstelde zich snel, zij het dat ze me heel wantrouwend opnam.

„Ello”, hoorde ik haar zeggen.

Ik vroeg mij af hoe ze binnen was gekomen. De havenautoriteiten hadden hun zaken aan boord nog niet afgehandeld. Het schip was ook nog niet vrijgegeven. Een verstekeling kon ze zeker niet zijn.

„Telegrafist?” vroeg ze.

Haar stem klonk erg schor alsof ze veel moeite moest doen om te praten. Ik schrok van haar vraag, want ik was toevallig getrouwd met de telegrafist.

„My husband?”, vroeg ik verbouwereerd.

„No no, telegrafist?”

Ik moet heel nadenkend gekeken hebben.

„Who are you?” De ondertoon in haar stem was onvriendelijk. Ik voelde mij onzeker. Ze zette een donkere zonnebril op, zodat ik haar ogen bijna niet kon zien. Plotseling kwam Gustafson, de cheffkok, de trap op. Hij was waarschijnlijk op weg naar mijn man om zijn geld op te halen. Toen ze elkaar zagen werd dat een heel blij weerzien. De kok tilde haar op en draaide met haar in zijn armen in het rond. Ze stond nog niet op de grond toen ze weer naar de telegrafist informeerde. De kok begreep meteen het pijnlijke van de situatie toen hij mij zag en beduidde haar dat degene die ze zocht niet meer aan boord was. Dat was de vorige telegrafist, een vaste klant van haar, die in Hamburg de benen had genomen met 4000 mark van de rederij. Aan die manipulatie hadden Rob en ik en de kat ons verblijf aan boord te danken. Toen haar duidelijk werd welke positie ik innam begon ze zich uitvoerig en oosters te verontschuldigen. Ze sprak een schier onverstaanbaar Engels, ondersteund door veel gebaren en met een stem die erger kraakte en schuurde als bij iemand die teveel rookt en drinkt.

„Kom je straks naar mij toe?”, vroeg ze aan Gustafson.

„Natuurlijk”, zei hij opgetogen en hij wilde zijn weg vervolgen. maar ze hield hem tegen en schreef haar adres op een briefje. We vernamen dat ze was verhuisd en niet langer in dienst bij Mama San, maar dat ze nu zelf Mama San was en een eigen zaak had met vier meisjes in dienst. Ze keek heel trots als iemand die het toch maar heeft gemaakt. De kok beloofde haar nogmaals dat hij haar zou bezoeken en ging naar boven.

„Zeg het ook aan de anderen”, riep ze hem achterna.

Ze zou de hele morgen in mijn nabijheid blijven en en passant aan klantenwerving doen. Ook kreeg ik haar anemonen.

„Dan komen ze toch nog bij de telegrafist”, zei ze met een knipoog. Het kostte me veel moeite om haar verhalen te volgen. Wel begreep ik dat ze zeer tevreden was, omdat ze nu nog slechts werkte als ze er zelf zin in had. Ze spaarde voor een vakantie naar Hawaï, alwaar ze zich in een luxe hotel zou laten verwennen en niemand zou weten wat ze voor de kost deed.

„Ha tieten”, zei ze trots. Het duurde even voordat ik begreep dat ze „ga zitten” bedoelde. Ze had het van een Hollandse klant geleerd. Terwijl ze me hielp met het opmaken van de bedden vertrouwde ze me toe aanvankelijk een meevarende concurrentie in mij gezien te hebben. Ik vond haar zo aardig dat ik vurig hoopte dat ze mijn schrikreactie niet had gezien. Later liet ik haar nog de kat zien die ze wel „nice” vond, maar ik had de indruk dat ze zo'n kat aan boord wat raar vond.

Ze bleef tot de meesten die middag van boord gingen. Luiz, Rob en ik stonden bij de gangway te overleggen hoe we onze tijd in Yokohama zouden doorbrengen.

De Fransman Pigaglio, die lange tijd met een inlandse op de Polinesische eilanden had samengewoond, zou zich ook bij ons voegen. Ooit

had de Franse regering hem wegens politieke moord verbannen. Hij was een heer. Ik zwom iedere middag met hem terwijl hij me dan zijn zorgen over de omgang met vrouwen toevertrouwde. Een probleem voor hem was dat hij als zeeman zo op prostituties was aangewezen. Ieder verhaal sloot hij af met de constatering: „I am very strong for the love, madame”.

Mama San kwam bij ons staan en beduidde ons dat we haar moesten volgen. Zij zou ons naar het centrum leiden. Snel had ze een taxi bemachtigd en met organisatorische vlotheid werden we door haar in de auto gepropt. Mama San beval dat ik bij Rob op schoot moest zitten om ruimte te winnen. Comfortabel zat ik niet. Bovendien was ik niet zo gesteld op Japanse taxichauffeurs. Ze werden niet voor niets kamikaze's genoemd. Ik had dat in Tokio al mogen ervaren. Op twee wielen door het drukke verkeer van een wereldstad.

Toen aan het einde van de rit moest worden betaald, gebarde ze dat Rob zijn beurs moest openmaken. Ze keek er in, haalde er een biljet uit en gaf het aan de chauffeur met een royaal „laat-maar-zitten”-gebaar er achteraan. Vervolgens moesten we in een deftige groen-pluche tram die op haar commando door Pigaglio werd betaald.

Intussen dwong ze ons min of meer de belofte af dat we later op de avond haar etablissement zouden bezoeken. Met de hand op ons hart beloofden we dat. Toch vroeg ik mij wat angstig af wat ik in een bar met prostituties moest, maar ze was zo hartelijk dat ik er niets tegenin durfde te brengen. Ofschoon ze zeker tegen de veertig liep, deed ze me denken aan een kind dat per se haar tekening wil laten zien. Ik hoopte voor haar dat ze het vakantieparadijs ooit zou bereiken, maar met die zieke stem was ik daar niet zo zeker van.

Ze liep nog tien minuten met ons mee door het centrum, maar plotseling was ze verdwenen en stonden wij als vreemden in Babylon.

Luiz keek erg afwezig. Hij had vanaf de haven met een tamelijk gesloten blik, als het vijfde wiel aan een kar, achter ons aan gelopen.

Ik had hem zo graag wat vrolijker gezien.

We brachten de dag slenterend, winkelend en vooral etend door, want in iedere haven moesten we ontkomen aan de Zweedse keuken die ons dag in dag uit werd voorgezet. De Zweedse officieren hadden er wel voor gezorgd dat zij ruimschoots aan hun trekken kwamen, ondanks de vijftien andere nationaliteiten aan boord. Tegen elf uur besloten we op zoek te gaan naar Mama San. Ze had ons een briefje met haar adres gegeven en enigszins uitgelegd in welke richting we te moeten lopen. Al gauw bleek dat de weg naar een soort Japans Katendrecht leidde waar geen einde aan kwam. Ik voelde mij daar tamelijk verloren ondanks het gezelschap van drie aardige mannen.

Plotseling leefde Luiz op. Door de kieren van een openstaande deur had hij een aardig meisje gezien. We moesten met hem mee naar binnen. Ik hield mijn hart vast. „Valt ie weer op een hoer”, zei Rob.

We gingen de donkere ruimte binnen. Een oudere vrouw kwam op ons toe en wees ons een tafeltje. Luiz werd onrustig van het meisje en binnen vijf minuten had hij met haar aangepapt. Ik vreesde dat hij op slag alle goede voornemens was vergeten.

Mij werd zonder dat ik daarom had verzocht een groene drank voorgezet die zoet en alcoholisch smaakte. Enkele meisjes kwamen bij ons zitten, maar de conversatie verliep uiterst moeizaam. Naast mij zat een keurig gekleed meisje dat mij het tegendeel van een prostitutie leek. Ik schatte haar nauwelijks achttien jaar. Ze sprak zacht en verlegen. Sinds een week was ze in het vak. Was ze blij met haar baan? Was het bittere noodzaak? Ik kon het niet vragen. Meer dan vijf Engelse woorden had ze niet tot haar beschikking. Waarschijnlijk hoorden ze bij de basisuitrusting van haar beroep.

De andere meisjes keken mij vreemd aan. Ze deden mij denken aan de prostituties die in Hong Kong en Singapore aan boord werden gebracht in uniformen die mij meer iets leken voor Belgische kostschoolmeisjes. Ik had de indruk dat mijn aanwezigheid hier een rem voor hen betekende. Er was sprake van wederzijdse verlegenheid. Ik keek om mij heen. Wat moest ik in deze omgeving die ik niet begreep?

Ik zag Luiz steeds onstuimiger worden en morgen of overmorgen zou ik weer naar zijn ervaringen moeten luisteren. „We moeten naar Mama San”, zei ik om aan deze situatie te ontkomen. Het was ook de afgeslotenheid die het taalverschil met zich meebracht, wat me zo bekleemde. Extra onderstreept door de halfdonkere ruimte waarin we ons bevonden. Pigaglio had geen aandacht geschonken aan de meisjes. Hij en Rob waren in een Frans gesprek gewikkeld over politieke zaken.

Toen we weggingen deed ik nog pogingen om Luiz op andere gedachten te brengen, zodat hij alsnog met ons mee zou gaan, maar hij zei dat hij heel gelukkig met haar zou worden.

Menige Japanner die we het briefje met de krabbels van Mama San lieten zien, haalde zijn schouders op ten teken dat hij het ook niet wist. Anderen begonnen aan een uitleg met veel gebaren en hadden niet in de gaten dat wij het Japans niet mochten waren.

Op deze dwaaltocht kwamen we in een hal waarin een grote glazen etalage was opgesteld. Twee meisjes, van top tot teen in donkerblauw gekleed, dansten daarin zeer zwoel. Eromheen stonden tientallen Amerikaanse matrozen te loeien. Vervolgens begonnen ze buiten zinnen te schreeuwen om er bij te kunnen. Ik verschool mij achter Rob en Pigaglio.

Plotseling zag ik mijzelf in deze vreemde wereld. Ik voelde me dorps en katholiek. Limburg en Nederland waren in mijn gedachten hele kleine stipjes in een onmetelijke ruimte. Ik had zin om te huilen en dacht; dit mag mijn vader nooit weten. We zochten nog lang naar Mama San die we niet vonden. Ze was gewoon verdrongen in de taalbarrière. Ik had het gevoel nooit meer uit deze grote Japanse sexwinkel de weg naar die andere wereld te kunnen vinden.

In de ochtenduren kwamen we aan boord terug. Het was alsof ik vanaf een andere planeet op aarde neerdaalde.

Twee dagen later wierp de kat een pikzwart poesje die we Panda Björn ter Zee noemden.

Vanaf die dag werd ik aan boord Mama Kat genoemd.

Rosalie Sprooten

kulair was echter – tegen het einde van de veertiger jaren – het plan om vrijwel leeg uit Amerika terugkerende emigrantenschepen te charteren voor vervoer van studenten uit de Verenigde Staten en Canada naar Europa. „Dit plan zou spoedig uitgroeien tot één grootse onderneming en de basis leggen voor het welvaren en de expansie van het NBBS”, vermeldt het Gedenboek. Het is uiterst vreemd dat tot 1957 de Nederlandse Spoorwegen geen enkele reductie toestond aan het NBBS, terwijl het buitenland die allang gaf.

Gezicht

Maarten van het Kaar geeft toe dat het NBBS op jongerenreizen niet veel verdient. „Een uitgangspunt is dat alle reizen self-supporting moeten zijn. Maar het is duidelijk dat op de duurdere reizen de meeste ‘winst’ zit. Uiteindelijk verricht je voor een goedkope reis evenveel werk als voor een duurdere”. Maarten wijst op een belangrijk verschil met andere reisorganisaties. Het reclamebudget, ongeveer twee miljoen gulden, is stukken minder. „Onze folders en boekjes zijn in één kleur of hoogstens twee kleuren gedrukt. Bovendien doen we de opmaak zelf. Jaap Jongert, onze vormgever, bepaalt al zo'n twaalf en-een-half-jaar het gezicht van het NBBS. Sinds dit jaar zijn we afgestapt van het NBBS-boekje waarin al onze producten stonden vermeld. We hebben nu losse folders, boekjes en brochures gericht op een specifiek publiek. Dat bespaart aanzienlijk op de kosten, want zo'n boekje moest in een gigantische oplage gedrukt worden”.

Het bijzondere karakter demonstreert het NBBS ook in de wijze waarop het reclame maakt. In de „aanprijfsfolders” lacht je geen aanstellerig fotomodel toe of een ingehuurde artiest. Evenmin vind je er voor de gelegenheid witgesausde hotelgevels of geflatteerde vergezichten vanaf je balkon. Het parool van het NBBS is dat komische vakantiesituaties en geslaagde sfeerfoto's van reizigers „die erbij waren” meer het eigen gezicht van het NBBS bepalen dan het meest luxueuze reclameplaatje. En het is nog goedkoper ook...

Een onvermijdelijke vraag is hoe en wanneer de NBBS-medewerkers zelf op vakantie gaan. Volgens Maarten is het de medewerkers verboden in het hoogseizoen, dus van mei tot half augustus, op vakantie te gaan. Dat „verbod” geldt niet voor de Financiële Administratie en de afdeling Inkoop, uiteraard wel voor de Verkooppunten. Maarten zelf gaat – met het NBBS – in september met vakantie. Zijn plan is naar India en Nepal te gaan, aangezien in New Delhi het jaarlijks kongres gehouden wordt van de FIYTO (Federation of International Youth Travel Organisation).

Na afloop van het gesprek leidt Maarten me rond door het hoofdkantoor. Een waar doolhof, met diverse afdelingen waar terminals staan en „on line” verbindingen met de KLM-computer. Overal zie ik druk in de weer zijnde vrouwen. Als we in de ruimte komen waar de telefoons roodgloeiend staan, zie ik in één oogopslag aan de brandende lichtjes aan de muur, waarom ik zeker twintig minuten moest wachten toen ik het NBBS in Leiden belde: „Er zijn nog acht wachtenden voor u”.

Ton Hameleers

Wat is het geheim van het hoge studierendement in Maastricht?

Er zijn legio verklaringen te bedenken voor het hoge studierendement aan de Rijksuniversiteit Limburg, die de cijfers in een gunstig of een ongunstig daglicht stellen. Misschien is het hoge percentage afgestudeerden een gevolg van een beter onderwijssysteem, maar waarom zou het niet een gevolg zijn van een aanpassing van de examennorm aan een gewenst resultaat? Dat laatste wordt gesuggereerd in de ingezonden bijdrage van de gynaecologen Evers en Smits, die in de vorige Observant (nummer 19, pagina 2) constateerden dat de kennis van vierdejaars medische studenten aan het eind van het blok gynaecologie in het vierde jaar erg ongunstig afstak tegen de kennis van leerlingen van de vroedvrouwschool die voor het overgangsexamen van het tweede naar het derde jaar stonden. De voorzitter van de capaciteitsgroep Onderwijs van Onderzoek, prof.dr. Wynand Wijnen, attendeerde ons op zijn bijdrage aan de Onderwijsresearchdagen, die op 22 mei in Enschede gehouden zijn. Wijnen, de geestelijke vader van het Maastrichtse onderwijssysteem, zoekt in dat betoog een verklaring voor het hoge rendement.

Achtereenvolgens vraagt hij zich af of er wel sprake is van een hoger rendement, of er mogelijke verklaringen zijn die iets of niets te maken hebben met het onderwijsmodel. Dat een medisch student in Maastricht een veel grotere kans maakt om binnen de gestelde termijn zijn basisartsdiploma te halen blijkt uit enkele eenvoudige vergelijkingen met andere faculteiten. Van de lichten '74 tot en met '77 varieert het percentage studenten dat binnen zes jaar (in Maastricht is de cursusduur vooruitlopend op de de twee-fasenstructuur altijd een jaar korter geweest) basisarts is van 46 tot 64 procent. Daarbij valt een percentage als dat van de Universiteit van Amsterdam volkomen in het niet: na zeven jaar studie is hoogstens 5 procent afgestudeerd. Dat zou een triviale oorzaak kunnen hebben zoals de lange gemiddelde wachttijden voor co-assistenten en daarom heeft Wijnen ook gekeken hoeveel studenten na vier jaar studie-vertraging hadden opgelopen. Ook daar vond hij aanzienlijke verschillen met andere faculteiten, die erop duiden dat de verklaring niet zozeer in toevallige oorzaken buiten de invloed van de faculteit kan worden gezocht.

Vervolgens sluit Wijnen als mogelijke verklaring uit dat de jonge Maastrichtse faculteit meer middelen toegewezen heeft gekregen dan de andere. Evenmin is er volgens hem sprake van een taakverschuiving ten koste van onderzoek en maatschappelijke dienstverlening naar aandacht voor het onderwijs. Wijnen kan echter niet uitsluiten dat op andere plaatsen de onderwijscapaciteit niet volledig wordt benut om meer tijd vrij te maken voor andere taken.

Zou een Maastrichtse medische student misschien met veel lager gestelde normen beoordeeld worden? Is zijn opleiding een vorm van uitgebreid lager onderwijs, zoals Piet Vroom in de Volkskrant suggereerde? Ook die mogelijkheid sluit Wijnen uit als verklaring. Hij gebruikt daarvoor cijfers die gevonden zijn bij een vergelijking van het kennisniveau van de gemiddelde Maastrichtse basisarts met dat van een

Nijmeegse, Leidse of Groningse afgestudeerde. Er werden nauwelijks verschillen in de scores gevonden, zodat Wijnen concludeert dat het hoge rendement niet ten koste gaat van het kennisniveau.

Vervolgens gaat Wijnen op zoek naar verklaringen die samenhangen met het onderwijsmodel. Zo zou men zich kunnen voorstellen dat studenten zich bij voorbaat selecteren door bij hun studiekeuze een voorkeur voor Maastricht met zijn specifieke onderwijsmodel uit te spreken. Wijnen wijst er echter op dat zulke voorkeuren maar zeer ten dele meewegen bij de keuze van een aankomend student. Geografische overwegingen lijken veel belangrijker, als men de herkomst van de studenten bekijkt.

Kenmerkende bestanddelen van het onderwijsmodel als de probleem-oriëntatie en de zelfwerkzaamheid lijken een gunstige invloed te hebben op de studieresultaten, maar definitieve conclusies zijn

pas mogelijk als er meer onderzoeksgegevens beschikbaar komen. Hoewel dat nooit bewust de bedoeling geweest is van de ontwerpers van het onderwijsmodel, gaat er van het werken in onderwijsgroepen een grote sociale controle uit, betoogt Wijnen. Studenten controleren elkaars inzet in de groepen en lopen niet het risico in de massaliteit verloren te raken, zoals op andere plaatsen het geval is. Wijnen ziet dat als een onmiskenbaar voordeel in de strijd tegen studieuitval. Maar het echte geheime wapen van het Maastrichtse onderwijs is de voortgangstoets, vindt hij. Het tentamen- en examensysteem dat op andere plaatsen wordt gehanteerd, leidt tot een enorm rendementverlies: de student leert zoveel mogelijk de stof van buiten op het onderdeel dat aan de beurt is. Vervolgens kan hij die kennis grotendeels vergeten. In Nijmegen en Maastricht is onderzocht of een jaargroep per se meer vragen goed beantwoordde

dan de een jaar jongere groep. In Maastricht bleek maar een klein percentage jongerejaars tien procent hoger te scoren dan het gemiddelde van de oudere jaargroep, terwijl in Nijmegen tussen de 18 en de 59 procent het van de ouderejaars won. Dat is voor Wijnen een eerste aanwijzing dat van buiten leren veel minder efficiënt is dan het verspreid verwerven van kennis, zoals in Maastricht gebeurt. Daarbij komt dat het toetsen van kennis op onderdelen, zoals op andere plaatsen gebruikelijk is, een structureel rendementverlies oplevert omdat na ieder onvoldoende onderdeel de student minstens drie maanden op een nieuwe kans moet wachten. In Maastricht wordt dat soort vertragingen uitgeschakeld door het behalen van de prestatie niet aan een vaste termijn te binden. Wie bij de ene voortgangstoets een manco in zijn kennis op een onderdeel signaleert, krijgt ruimschoots de kans dat manco aan te vullen. Voortgang-

stoetsen geven volgens Wijnen de student aanwijzingen of hij voldoende tijd en energie in zijn studie steekt. De vier voortgangstoetsen per jaar tonen aan dat de meeste onvoldoendes in de loop van het jaar tijdig worden omgebogen naar voldoende, zonder dat daar studie-vertraging tegenover staat.

Volgens Wijnen is het nog niet onomstotelijk bewezen dat de vier belangrijkste kenmerken van het Maastrichtse onderwijsmodel (probleem-oriëntatie, zelfwerkzaamheid, sociale controle en de voortgangstoets) samen een verklaring vormen voor het hoge studierendement. Ook staat nog niet vast in hoeverre zij elkaar beïnvloeden, maar hij gaf zijn collega's in Enschede niettemin in overweging afzonderlijke elementen uit het systeem over te nemen, als men uit doelmatigheidsoverwegingen niet het hele systeem wilde overnemen.

Jacques Herraets

Managementteam

(vervolg van pag. 1)

Tussen die diensten hebben zich steeds coördinatieproblemen voorgedaan, waar geen kruid tegen gewassen bleek. Dat het managementteam ook niet de ideale oplossing was, werd eind vorig jaar al duidelijk toen het adviesbureau GITP een negatief beeld schetste van de ervaringen met het team. In het evaluatierapport werd de aanbeveling gedaan de coördinatie weer in handen te leggen van één persoon, een directeur Algemene Diensten. Na uitvoerig overleg met betrokkenen gaf het college toch de voorkeur aan een verbeterde versie van het managementteam, het Beleidsadvies- en Beheersdiensten-overleg, ofwel het BBO.

Oude wijn, nieuwe zakken

Maar zoals gezegd bleek de universiteitsraad niets te voelen voor die constructie, die werd aangeduid als 'oude wijn in nieuwe zakken'. Het BBO is een voortzetting van het managementteam, ook al beloofde het college 'de vinger aan de pols te zullen houden' en 'een à anderhalf uur in de twee weken' overleg te plegen over de voortgang van de afgesproken werkzaamheden. "Het college verandert de naam van het managementteam en belooft een of twee uur meer in de coördinatie te steken. Er is nu al jarenlang om de hete brij gedraaid en energie verspild. De raad moet nu maar eens duidelijkheid scheppen", vond buitenuniversitair lid Huub Smeets. Volgens zijn mede'bul' Bakermans is die hete brij in feite de positie van de huidige secretaris van het College van Bestuur, drs. B. Niessen, die van zijn coördinerende taak weinig terecht zou hebben gebracht. Om alle problemen te omzeilen was er een team in het leven geroepen met een onduidelijke status en een onmogelijke loyaliteit naar twee kanten: de eigen dienst enerzijds en het college anderzijds.

Niessen had zelf in een notitie, die het college voor de vergadering had laten verspreiden, nog eens uitgelegd waarom zijn takenpakket in feite grotendeels was teruggebracht tot de secretariële ondersteuning

van het college. In afwijking van de regeling die voor andere universiteiten geldt, is in de wet op de Rijksuniversiteit Limburg gekozen voor een lichtere secretaris, niet van de instelling, maar van het College van Bestuur. De Maastrichtse secretaris staat niet hiërarchisch boven de diensthoofden, maar eerder ernaast, om als coördinator namens het college op te treden. Het GITP heeft vier jaar geleden geconstateerd dat de secretaris zich voornamelijk bezig hield met het secretariaat van het College van Bestuur en dat van de coördinerende taak onvoldoende terecht kwam. Daarvoor ontbrak de secretaris dan ook het instrumentarium. Na lange discussies werd uiteindelijk niet dat instrumentarium binnengehaald, maar werd de coördinerende taak ten aanzien van een aantal algemene diensten overgedragen aan een managementteam.

Werkklimaat

Voor andere raadsleden was de positie van de secretaris niet de enige verklaring voor het coördinatieprobleem. Het slecht functioneren van diensten vroeger en nu stond een oplossing evenzeer in weg, vonden enkele raadsleden. Voor Huub Ruijters (Frontaal) stond vast dat er geen enkele oplossing mogelijk is zolang het werkklimaat in de diensten niet beter wordt. "Er is sprake van een grote demotivatie onder het personeel. Die neem je niet weg door voor de ene of de andere oplossing te kiezen. Het gaat erom dat de oplossing die je kiest gedragen wordt door alle betrokkenen". Voorzitter van den Biggelaar beloofde dat het college zal proberen zoveel mogelijk rekening te houden met het advies van de raad. Volgens hem diende de problematiek niet te worden onderschat, maar van de andere kant moest de zaak ook niet gedramatiseerd worden. Die opmerking wekte de ergernis van verschillende raadsleden, zoals Smeets en Hoogland. "De raad spreekt zich hier heel duidelijk uit. Als het college nu al twijfels gaat uiten over de haalbaarheid, zie ik de bui al

Het College van Bestuur, geflankeerd door zijn secretaris, drs. B. Niessen (links). Naast hem rector Bonke, voorzitter van den Biggelaar en gekozen lid Lagas.

hangen," merkte Hoogland op. Voordat het college met een reactie op de motie komt zullen eerst de faculteiten en de diensten worden geraadpleegd over het collegevoorstel om een BBO op te richten. Van den Biggelaar moest de raad beloven dat de gesprekspartners eerst ingelicht zullen worden over het standpunt van de universiteitsraad.

Persoonlijk

Als het college uitvoering geeft aan de motie door de secretaris van het College van Bestuur te belasten met de coördinatie van alle diensten, is het de vraag of de persoon van de huidige secretaris dan niet een hinderpaal vormt, zoals sommige raadsleden lieten doorschemeren. Wat Niessen zelf de motie op als een persoonlijke aanval? "Nee, het komt niet in mij op, dat de raad zich zou verlagen tot het inhakken op een individuele ambtenaar. De motie is in hoge mate constructief, maar ik wil niet ontkennen, dat ik bij een enkele woordvoerder het gevoel had dat zo'n man wel eens wat persoonlijk tegen mij zou kunnen hebben. Maar dan heb ik natuurlijk liever dat hij niet in het publiek aan zijn gevoelens van onlust uiting geeft. Overigens is het goed mogelijk dat sommigen geen helder beeld hebben van de problematiek. Ook voor zeer ingewijden is het vaak erg ingewikkeld."

Ziet Niessen wel mogelijkheden om de motie uit te voeren? "Op basis van de wet heeft deze instelling voor een maximale bemoeienis van het College van Bestuur met het dagelijkse management gekozen en voor een terughoudende rol van de

secretaris. In de eerste opbouwjaar was dat waarschijnlijk een juiste keuze, maar het zou wel eens kunnen zijn, dat we wat te lang en vooral ook te ver zijn doorgeschoten. Op dit moment beschik ik als secretaris letterlijk over een handjevol secretariële hulp en onduidelijke bevoegdheden, waarmee ik zeker geen groot apparaat kunt coördineren van 18 beheerseenheden en 250 personeelsleden, centraal en rechtstreeks onder het college opgesteld. Maar dat heeft het college ook niet van de secretaris gevraagd."

Volgens Niessen nodigt de motie 'op zijn zachtst gezegd' uit tot een ruime interpretatie van de wet op de Rijksuniversiteit Limburg. "Men vindt in elk geval dat de functie van de secretaris wat de coördinatie van de beleidsadvies- en beheersdiensten betreft te terughoudend is ingevuld. Daarin zou men wel eens groot gelijk kunnen hebben. Ik van mijn kant neem mij dat ter harte, en naar ik aanneem het CvB eveneens. Het moet mogelijk zijn op korte termijn tot werkbare structuren te komen, als er aan enkele voorwaarden wordt voldaan, die mij niet onhaalbaar lijken. Zo zal 'n enkele dienst voorlopig bijzondere bijstand moeten krijgen van het college. Verder is deconcentratie geboden, waartoe al ten principale is besloten, en zijn er maatregelen in de personele sfeer nodig ter ondersteuning van de secretarisfunctie. Maar allereerst moet er open en constructief overleg plaatsvinden tussen alle betrokkenen".

Jacques Herraets

De opmars van de kaartlezers

Als asperges schieten ze uit de grond: de winkels gespecialiseerd in reisboeken, landkaarten en plattegronden. Tien jaar geleden kon je voor een kaart van, laat zeggen, de Auvergne alleen terecht in de kelder van boekhandel Allert de Lange, aan het hoofdstedelijke Damrak. Eind jaren zeventig kwam daar Van Wijngaarden aan de Overtoom bij en enige tijd daarna Pied à Terre aan het Singel; beide dus ook in Amsterdam. Sinds een paar jaar is het fenomeen over het hele land uitgewaaierd. Nijmegen heeft haar Stap voor stap, Rotterdam herbergt de Zwerver, Deventer kent een Wandelwinkel. In oktober vorig jaar werd in de Stokstraat, vlakbij de „Mestreechter Geis”, een tweede vestiging van Interglobe geopend. Interglobe is niet alleen gespecialiseerd in wandelkaarten, zoals de zeer populaire Pied à Terre, maar verkoopt van alles wat: boeken, auto-, fiets- en wandelkaarten, plattegronden, zelfs afdrucken van historische kaarten. Observant sprak met bedrijfsleider Huisman over de achtergronden van de kaartmanie, over vakantielanden in opmars en over de favoriete reisdoelen van studenten.

Inca Trail
Huisman, voorheen juwelier, is per toeval in de wereld van het reizen terechtgekomen. Een kennis van zijn vrouw schreef reisboeken. Met die kennis is hij een keer op vakantie gegaan („zonder de dames”) naar de Engelse tweelingeilanden Jersey en Guernsey. Uit dat bezoek vloeide een nieuw boek voort, nu samen geschreven. Van der Hoorn, zo heet de kennis, en Huisman kregen „de smaak te pakken”. Ze besloten India te gaan bekijken. Vóór ze afreisden, informeerden ze links en rechts of er over dat land ook wat was geschreven en of er goeie kaarten van verkrijgbaar waren. Dat bleek niet het geval. Zo ontstond Interglobe. Huisman: „Hij de kennis, ik het geld”.

De reisinformatiewinkels slaan niet voor niets aan, meent Huisman. „Men was het langzamerhand zat, die geheel verzorgde reizen. Op je gat liggen aan de Costa brava, wat is daar nu aan? Het hele leven hier is al geheel verzorgd. Alles wordt voor je gedaan. Kijk naar de arbeidsvreugde, wie heeft nog arbeidsvreugde als alles automatisch gaat? Er is bijna niemand meer die echt iets maakt, en men wil zo graag zelf iets maken. Het willen ondernemen van verre, wat meer avontuurlijke reizen is ook een reactie op de automatisering en op de ver-

zorgingsstaat. Als individu wil men zich manifesteren, dat je kunt zeggen: „Ik heb in het binnenland van Mexico de Inca Trail gelopen”. Als je dat hebt gedaan, dan ben je weer iemand, heb je zelf iets ondernomen”.

Wat ook meetelt, naast de zucht naar het avontuur, is dat mensen veel meer vrije tijd hebben gekregen, aldus Huisman, en dat jongeren op veel vroegere leeftijd alleen op vakantie gaan. En het zijn vooral jongeren die naar de reisinformatiewinkels komen. Huisman: „Wij moesten vroeger op school plaatsen aanwijzen op blinde kaarten. Waar ligt Assen? En dan moest je met de stok wijzen. En we moesten ook nog rijtjes van buiten leren. Groningen, Hoogezand-Sappemeer, Winschoten en zo. Dat hoeft nu allemaal niet meer. De jeugd is niet meer topografisch onderlegd. Ze weten niet meer waar de plaatsen liggen. Daarom hebben ze kaarten nodig. Kaartlezen kunnen ze overigens weer wél goed. Daarop ligt nu op de scholen meer het accent: hoe kom ik er en wat is er onderweg te zien?” Maar hebben jongeren, met al die werkloze schoolverlaters onder hen, nog wel het geld om verre reizen te ondernemen? Ook werkloze jongeren gaan ver weg, meent Huisman. Ze zijn meestal onge-

trouwd en kunnen telkens wat wegleggen van hun uitkering. „Ze sparen soms drie jaar, maar dan gaan ze ook naar India of Zuid-Amerika”. Ook studenten blijken vaak nog niet zo te zijn kaalgeplukt dat ze niet meer op vakantie kunnen. In de Utrechtse vestiging van Interglobe hebben Huisman en Van der Hoorn een kleine enquête gehouden naar de samenstelling van de cliëntèle. Vijftien tot twintig procent bestaat uit universitaire studenten. Een flinke hap van de jongeren dus (een andere grote categorie bestaat uit oudere echtparen die nu eindelijk de gelegenheid hebben om er met zijn tweetjes avontuurlijk-kerwijs erop uit te trekken). Boeken worden door studenten nauwelijks gekocht („dat weten ze al”); kaarten des te meer. Bijna zonder uitzondering betreffen dat kaarten van verre landen als India („nummer één onder studenten, al jaren lang”), Indonesië, Peru, Bolivia en Mexico. Genoemde landen zijn allemaal „in opmars”. Ook de Afrikaanse landen, met name de Noordafrikaanse, winnen aan populariteit, alsmede Turkije. Binnen Europa is Griekenland de grote runner up: Kreta, Korfoe en de eilanden in de Egeïsche Zee. Zijn er ook nog landen die nog niet „in” zijn? Ja, Albanië. Dat heeft pas geleden haar grenzen opengesteld en een enkeling gaat er ook heen, maar de reizigers hebben de weg erheen nog niet ontdekt. Huisman denkt dat dat de komende jaren wel zal veranderen. Albanië dus.

Cultus

Uit de verkoop van kaarten kun je moeilijk aflezen wat nu het populairste is: wandelen, fietsen of reizen met het openbaar vervoer.

Huisman kende in Utrecht een student die zich op zijn fietstochten oriënteerde met de bekende gele Michelinkaarten, die normaal gesproken door automobilisten wordt gebruikt. „Ik zei tegen hem: 'Hoe kun je? Zo schiet je toch niets op?' Heb je de hele dag gefietst, ben je maar een centimeter opgeschoten!”

Het is, kortom, nooit helemaal duidelijk waarvoor de kaarten worden gebruikt. Zoveel is duidelijk: er wordt veel gefietst, maar wandelen, dat begint vormen van een cultus aan te nemen. Begonnen in Duitsland, waar in de jaren tachtig van de vorige eeuw de eerste wandelpaden werden aangelegd in de Vogezen, en in de Verenigde Staten, met paden in de National Parks, waaid de rage van het trippelen in 1947 over naar Frankrijk en vandaar naar andere landen in Europa. Grote delen van het continent zijn nu bezaaid met bontgeverfde wandelpaaltjes die de wandelgekken moeten leiden in hun niet aflatend enthousiasme om alle routes op hun conto te schrijven. Huisman: „Die wandelroutes is allemaal vrijwilligerswerk.

Elke vrijwilliger krijgt een bepaald traject om in kaart te brengen en ook om te onderhouden. Ze hebben zich allemaal in verenigingen en stichtingen georganiseerd, ook al omdat ze veel moeten onderhandelen met eigenaren, boeren bijvoorbeeld, en de overheid. Maar die verenigingen ontstaan heel spontaan. Jantje ontdekt ergens bij zich in de buurt een oude weg, hij zegt dat tegen Pietje en die zegt: daar

loop ik ook vaak over, dat pad gaat helemaal naar... enzovoort. en zo groeit een route en ook een club van mensen die zich daarmee gaat bezighouden”.

Huisman laat wat wandelkaarten zien. Maar de topografische kaarten hebben duidelijk zijn voorkeur. De Zwitsers zijn op dat gebied de absolute meesters, maar ook de Oostenrijkers, Duitsers, Engelsen en Nederlanders maken fraaie kaarten. Bij de eersten mogen de bergen daaraan debet worden gerekend; bij de laatsten speelt de zeevaart een rol. Italiaanse en Spaanse kaarten

bezorgen je „pijn aan je ogen”. En in Griekenland mogen geen kaarten onder de één op 200.000 worden gemaakt om redenen van militair belang. Huisman trots is een kaart van China, schaal één op de vier miljoen, inderdaad een prachtig geval. „Zo'n kaart van China, dat was een paar jaar geleden ondenkbaar. Een schitterende kaart! En dan te bedenken dat ik vroeger op school een hekel had aan boeken en kaarten... Weet je dat ik een drie had voor aardrijkskunde?”

Ad van Iterson

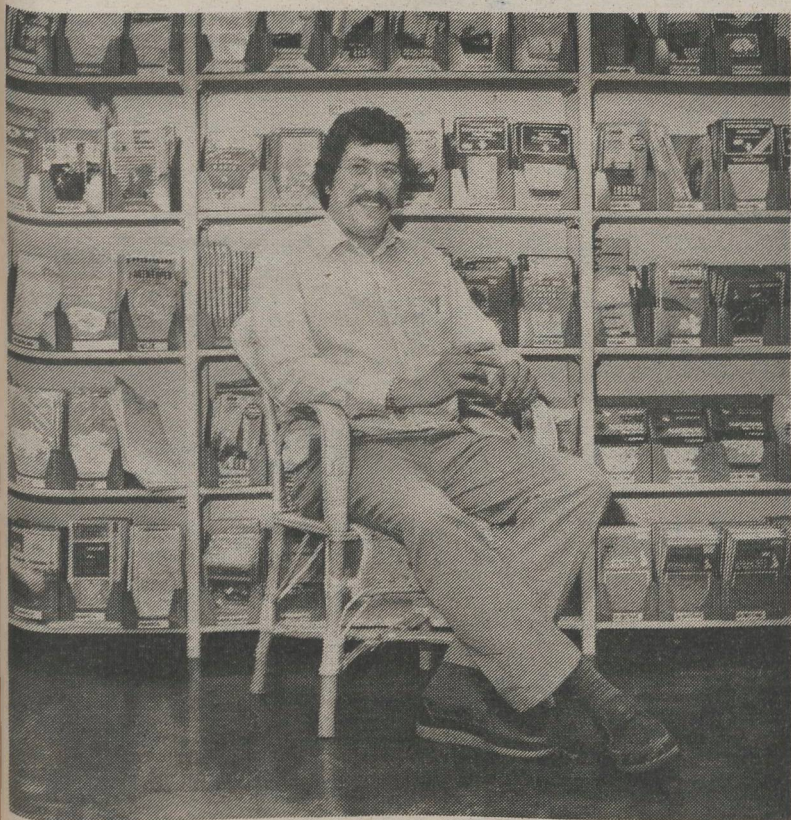
Wie wilde reizen doet...

Een heerlijk gevoel is dat: iets voor niets krijgen. Op de Oude Maasbrug staat vaak een jongen of een meisje reclamefolders uit te delen. De bedoeling hiervan is om passanten naar een eetgelegheid aan de Kesselskade te lokken. Ik heb thuis een stuk of vijftig van die foldertjes liggen. Een gegeven paard geef ik nooit meer de vrijheid.

Reisfolders kun je ook voor niets krijgen. Je moet er alleen naar vragen. ('Meeneer, heeft u nog folders?' 'Jazeker jong, neem maar mee.') Maar dan krijg je er ook een hele stapel mee. Als je, thuisgekomen, die dingen eens gaat doorbladeren, kun je behalve op het bloot ook op de retoriek letten. Daar doen zich interessante veranderingen in voor. Vroeger, in de eerste decennia van het massatoerisme, lag de nadruk altijd op zekerheid, comfort en gezelligheid. Het hotel waar je naar toe ging, bestond echt, het was helemaal klaar en mocht het onverhoopt toch niet zo zijn, dan kreeg je gegarandeerd je dure geld terug. Verder was het hotel 'van alle comfort voorzien'. Warm water, douche, centrale verwarming, telefoon, mooi uitzicht, een stevig matras - het was allemaal op de kamer aanwezig. En voor het geval de nood in de nacht erg hoog was, dan had je nog altijd dat grappige lage pleetje met twee kraantjes erop. En gezellig dat het er was! Ping-pongtafels, minigolf, missverkiezingen, tombola's, excursies naar de vijfhonderd meter verderop gelegen pottenbakkerij en elke avond levendige muziek. Vroeger ging je 'geheel verzorgd' op vakantie.

Nu is dat anders. De schrijvers van de vakantiefolders appeleren nu aan de meer avontuurlijke kanten van de mens. Niks de bus in! Niks geen pluche, air-conditioning en meerijsende plee! Zie maar hoe je er komt! Ga maar fietsen! Of lopen! (Kruipen is er nog niet bij, maar dat komt nog wel, de kruipvakanties). 'Aktieve vakanties' heet de folder van France Individuelle. 'Kanovaren op de Dordogne, fietsen langs de Loire of zeilen op de oceaan. Wat dan ook, het codewoord is actief zijn. Lekker bewegen in de buitenlucht en genieten van de natuur. Daar gaat het om bij France Individuelle'. Daar gaat het haast bij iedereen om. 'Adriaan fietst, Josephine wandelt graag, hun beide dochters volleyballen en hockeyen', zo stelt de Nederlandse Spoorwegen aan ons het gezin Huisman voor. 'Geen wonder' dat ze kiezen voor de 'sportieve Gezinstoer'. De familie Huisman gaat van de zomer door het Hollands Plassengebied fietsen, wandelen, vogels begluren in de Kennemerduinen, trampolinespringen in Valkenburg. Sportief in eigen land, maar de tendens lijkt toch: naar héél verre en héél exotische streken. Daar kun je pas echt sportief, avontuurlijk, wild vakantie vieren. Wat te denken van IJsland? Als het aan reisbureau Transalpino ligt, gaan we daar naar toe. Niet om gezellig in hotel Geiser te zitten, maar om per landrover een adembenemende expeditie te gaan ondernemen van vulkaan naar gletsjer, naar lavavlakte, naar zwavelbron. Geen door Hollanders gedreven patatzaak in de verre omtrek, nee, niets dan stokvissen aan de droogrekken. Maar het kan nog verder. Een avontuurlijke reis naar Peru en Bolivia, dat heeft men ook in het pakket. Niet via toeristische routes, stelt de folder ons gerust, verre daarvan. De manier van reizen is: met het openbaar vervoer. Per trein, met de bus. En af en toe stappen we in een bootje, bijvoorbeeld om een bezoekje te brengen aan 'de Uru-indianen, één van de weinige overgebleven indianenstammen die nog geheel op zichzelf aangewezen zijn'. Er staat niet bij dat je geweren en whisky moet meenemen. 'Eigenwijze vakanties', zeg dat wel. 'Alles mag, niets mocht', schrijft Club Escolette. Alles mag, niets mocht? Mag ik dan dit jaar weer gewoon naar mijn huisje in Rekem?

(avi)

Gijs Huisman: „Het hele leven hier is al geheel verzorgd.”

KENNISGEVING

Het R.K. Studentenpastoraat Maastricht stelt zich tot doel de gelegenheid te scheppen tot een bezinning op hogere levenswaarden.

Het pastoraat richt zich tot alle studenten en docenten van de Rijksuniversiteit Limburg evenals die van de instituten van hoger beroepsonderwijs in Maastricht.

Zijn activiteiten staan open voor iedere belangstellende ongeacht religie of levensbeschouwing.

Op elk donderdagavond **om 7 uur** wordt er een Eucharistieviering gehouden met korte medicatie in de Studentenkapel in de Maastrichter Pastoorstraat, naast de St. Matthiaskerk aan de Boschstraat.

Elke maand, eveneens op donderdagavond om **acht uur**, vindt er een conferentieavond plaats, waaraan de datum, inleider en onderwerp tijdig worden bekendgemaakt.

De Pastor is elke dag bereikbaar voor persoonlijke gesprekken in het Pastoraat, Maastrichter Pastoorstraat 10, telefoon 043-11126.

Afspraken te maken tussen 9.30 en 12.30 uur.

(Deze advertentie werd ons van bevriende zijde aangeboden)

Boeken op het gebied van GENEESKUNDE!

Boeken op het gebied van RECHT!

U vindt ze bij:

**BOEKHANDEL
Bergmans**

Nieuwstraat 9, 6211 CR Maastricht
Tel. 043-10825

Studenten hebben hun eigen verzekeringen.

Ziek worden. Dat kan de beste student overkomen. Maar gelukkig hebben studenten hun eigen verzekering, de Stichting Studenten Gezondheids Zorg ofwel SSGZ. Opgericht door en voor studenten. De premie van de ziektekostenverzekering bedraagt voor 18- t/m 24-jarigen f 440,- p. jaar. Voor 25- t/m 34-jarigen f 480,- per jaar. Als aanvulling op de ziektekostenverzekering kan een tandartsverzekering worden afgesloten voor f 150,- per jaar. En voor de zeer weinige risico's waarvoor de SSGZ-verzekering geen dekking mocht bieden, kan de verzekerde een beroep doen op het *noodfonds*. Allemaal aantrekkelijke zaken, die steeds meer studenten doen besluiten voor de SSGZ te kiezen.

De SSGZ-verzekering kan niet alleen de vergelijking met andere studentenverzekeringen met glans doorstaan, zij is ook het overwegen waard voor hen die nu nog via hun ouders in de particuliere verzekering zijn meeverzekerd. De daarin gehanteerde premie voor studerende kinderen is veelal veel hoger dan de premie van de SSGZ.

De SSGZ geniet tevens bekendheid vanwege de Zekerheidspakketten; dit zijn combinaties van noodzakelijke verzekeringen waarmee de student(e) zich voor weinig geld kan verzekeren tegen aansprakelijkheid, ongevallen, brand, inbraak, en risico's bij reizen in het buitenland. Er is ook een aparte reisverzekering van de SSGZ met uitgebreide dekking. Vooral voor hen die al een SSGZ-Ziektekostenverzekering en/of een Zekerheidspakket 1 of 3 hebben is die reisverzekering uiterst voordelig (vanaf 50 cent per dag).

Stuur mij vrijblijvend:

- de folder Ziektekostenverzekering
 de folder Zekerheidspakket
 de folder Reisverzekering

Deze bon kunt u in een envelop zonder postzegel opsturen aan: SSGZ, Antwoordnr. 10070, 2200 VB Noordwijk.

naam: _____
adres: _____
postcode/plaats: _____
geboortedatum: _____ met/zonder partner

Stichting Studenten Gezondheids Zorg
De verzekering voor studerenden.

DE LOKALE BANK
MET
MONDIAAL KARAKTER

BANQUE PARIBAS

Vrijthof 17b, 6211 LD Maastricht, 043-11477.

Mededelingen Bureau Onderwijs FdG

Aan: Alle studenten Medische Faculteit
Betreft: Verkoopbalie bronnen geneeskunde

Thans zijn nog beschikbaar de navolgende secundaire onderwijsbenodigdheden voor de studenten van de Faculteit der Geneeskunde.

De verkoopbalie secundaire onderwijsvoorzieningen (hal, hoofdgebouw) is geopend maandag tot en met vrijdag van 12.30-14.00 uur.

Eerstejaarsstudenten geneeskunde

Het literatuurboek, nummer 176, behorend bij blok 1.1 1984/1985 „Inleiding in de medische studie” is verkrijgbaar. De prijs van dit literatuurboek is f 10,20.

Het literatuurboek behorend bij blok 1.2 1984/1985 „Traumata” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 5,50.

Het literatuurboek, nummer 211, behorend bij blok 1.3 1984/1985 „Infecties en ontstekingen” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 6,10.

Het literatuurboek, nummer 232, behorend bij blok 1.4 1984/1985 „Psycho-somatiek” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 10,50.

Het literatuurboek, nummer 243, behorend bij blok 1.5 1984/1985 „Atherosclerose” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 5,-.

Het literatuurboek, nummer 279, behorend bij blok 1.6 1984/1985 „Kanker” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 9,50.

Tweedejaarsstudenten geneeskunde

Het literatuurboek, nummer 181, behorend bij blok 2.1 1984/1985 „Embryo en foetus” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 5,70.

Het literatuurboek, nummer 226, behorend bij blok 2.4 1984/1985 „de Adolescent” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 5,-.

Het literatuurboek, nummer 250, behorend bij blok 2.5 1984/1985 „de Volwassen” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 3,20.

Het literatuurboek, nummer 280, behorend bij blok 2.6 1984/1985 „De oudere mens” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 7,70.

Het literatuurboek, nummer 294, behorend bij blok 2.7 1984/1985 „Gezondheid, gezondheidszorg en samenleving” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 9,80.

Derdejaarsstudenten geneeskunde:

Het literatuurboek, nummer 182, behorend bij blok 3.1. 1984/1985 „Koorts, infectie en ontsteking” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 5,30.

Het literatuurboek, nummer 202, behorend bij blok 3.2 1984/1985 „Moeheid” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 5,50.

Het literatuurboek, nummer 210, behorend bij blok 3.3 1984/1985 „Kortademigheid en pijn op de borst” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 6,90.

Het literatuurboek, nummer 224, behorend bij blok 3.4 1984/1985 „Leefwijzen” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 7,50.

Vierdejaarsstudenten geneeskunde:

Het literatuurboek, nummer 242, behorend bij blok 4.5 1984/1985 „Hoofdzaken en kopzorgen” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 4,-.

Het literatuurboek, nummer 278, behorend bij blok 4.6 1984/1985 „Rugpijn en pijn in de extremiteiten” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 7,50.

Het literatuurboek, nummer 295, behorend bij blok 4.7 1984/1985 „Methoden en technieken” is verkrijgbaar. De prijs van het literatuurboek is f 3,30.

Promotie

Vrijdag 21 juni 1985, 16.00 uur:
Drs. G. Groenewegen.
Proefschrift: vascular endothelial cells in immune reactions.
Promotor: Prof.dr. G. Kootstra.

Afscheidsrede

Donderdag 20 juni 1985, 15.00 uur,
stadsschouwburg:
Prof.dr. G. Swaan.

Inaugurale rede

Donderdag 27 juni 1985, 16.00 uur:
Prof.dr. W. Albers.

Filosofie en geneeskunde

Een aantal leden van de Vereniging voor Filosofie en Geneeskunde wil in een bijeenkomst op 19 juni a.s. peilen of er voldoende belangstelling is om een regionale sectie op te richten. Hierin zouden thema's op het raakgebied tussen filosofie en geneeskunde kunnen worden verdiept en besproken. Het is de bedoeling om eenmaal per vier of zes weken bijeen te komen. Belangstellenden zijn welkom op 19 juni om 20.00 uur in Carré, Tongerseweg 57 te Maastricht. Inlichtingen bij: L. Bouter (043-888143) en M. Eussen of P. Notten (043-841777 tst. 2221).

Ik kwam binnen om te sparen en ging als belegger weer naar buiten.

Ik ben bij de ABN.

Wilt u als spaarder een hoog rendement?
Dan is misschien de stap naar een beleggingsfonds zo gek nog niet. Laat u eens uitvoerig informeren op ons kantoor. Dat maakt u in ieder geval 'n ervaring rijker.

ABN Bank

Bredestraat 10	043-841111	m.i.v. 6-7-85 254900
Dorpsstraat 66	043-611945	
Scharnerweg 112A	043-623851	
Stationsstraat 1	043- 14842	m.i.v. 6-7-85 214842
Terra Cottaplein 1	043-433555	

SERVAAS

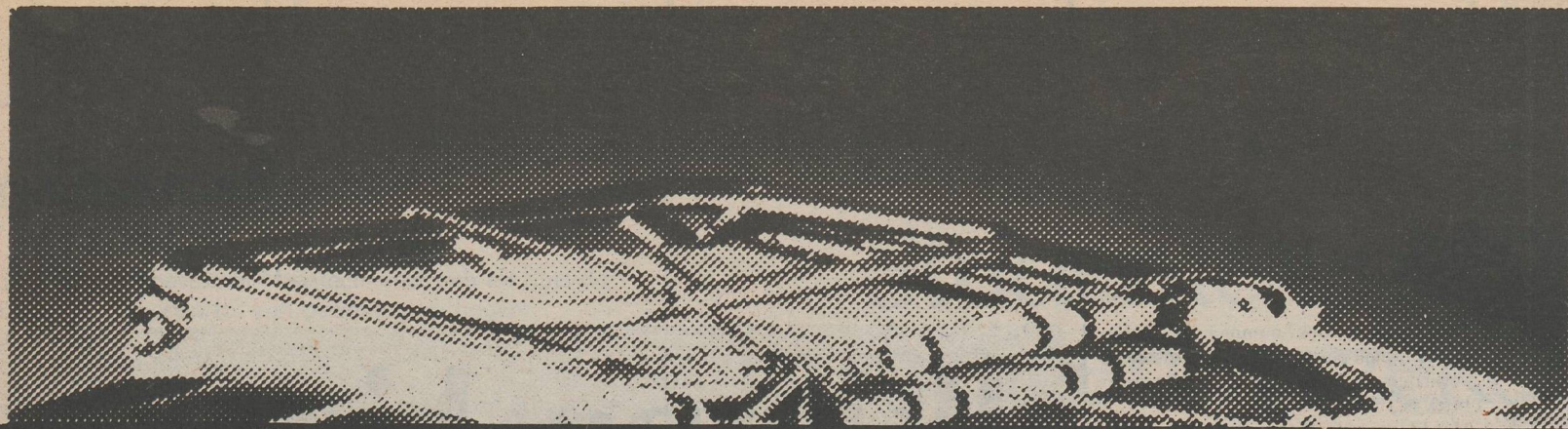
BOEKHANDEL

VRIJTHOF 29
6211 LE MAASTRICHT
TEL. 043-50054/18704

DE 4-FACULTEITEN-BOEKHANDEL VAN LIMBURG, VOOR RIJP EN GROEN IN DE WETENSCHAPPEN. EEN BOEIENDE BOEKHANDEL IN EEN GROEIENDE UNIVERSITEITSSTAD: WIJ „BLOKKEN” MET ELK BLOK MEE.

Reisklaar. Ook uw buitenlands geld, reischeques en reisverzekering?

Met vakantie gaan geeft al drukte genoeg. Wacht daarom niet tot het laatste moment met het regelen van

de financiële reiszaken. Kom tijdig even langs. Dan maken wij de zaken snel voor u in orde.

- alle gangbare valuta
- reischeques: veilig "geld"
- reisverzekeringen
- snelle afhandeling

Doe meer met de spaarbank die meer doet

spaarbank limburg

Pythis

Op 16
Pythisch
daags
uit al
land
het geb
dende
ledere
ziek, ja
poëzie,
deren.
uitgen
in te sch
onder
autorite
de voor
finale p
Meer in
ry van
(overda
door te
van de
bus 616

**Toe
Pij
mo**

De
toel
zen
sch
zon
me
van
zaa
and
der
ren
van
peli
Als
ste
gen
ning
bij
ne

**Va
Ge
ko**

De
vies
Fak
zom
kul
adv
see
heie
zom
der
rali
D
mis
Stu
kul
dam
den
den
me

**OPRO
Betaa
arbeie**

Het St
en Zui
punt M
tief ge
tot een
de
thuis
de g
rijke
de t
werk
steun
het
thuis

Obsen

Pythische Spelen

Op 16 mei 1986 gaan in Maastricht de Pythische Spelen van start, een drie-daags cultureel festival waar studenten uit alle universiteitssteden van Nederland zich met elkaar kunnen meten op het gebied van muziek, toneel en beeldende kunsten.

Iedereen die bezig is met klassieke muziek, jazz, pop, new wave, dans, toneel, poëzie, proza, cabaret, tekenen, schilderen, fotografie, film of video wordt uitgenodigd om zich voor dit evenement in te schrijven. Op 16 en 17 mei vinden, onder toezicht van landelijk bekende autoriteiten op de genoemde gebieden, de voorrondes plaats en op 18 mei is de finale plus prijsuitreiking gepland.

Meer informatie is te verkrijgen bij Ferry van Nie, tel. 043-888888, pieper 16 (overdag), tel. 043-15418 ('s avonds) of door te schrijven naar het secretariaat van de Stichting Pythische Spelen, postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Toelagen vanuit Pijlsstichting mogelijk

De Catharina Pijlsstichting kan toelagen verlenen voor studiereizen aan studenten die zijn ingeschreven in de studierichting gezondheidswetenschappen en aan medewerkers die ten behoeve van deze studierichting werkzaam zijn. De stichting kan ook andere activiteiten financieel ondersteunen bijv. door het leveren van een bijdrage in de kosten van publicatie van wetenschappelijke verhandelingen.

Als regel zal de toelage ten hoogste f 4.000,- bedragen. Aanvragen voor financiële ondersteuning kunnen worden ingediend bij de secretaris van de Algemene Faculteit.

Vacature studentlid Gezondheidszorgcommissie

De G.C. is een beleids- en adviescommissie van de Medische Fakulteitsraad, m.b.t. het gezondheidszorgbeleid van deze faculteit. De S.C. brengt hiertoe adviezen uit over geakademiëerde / te akademiseren gezondheidszorgvoorzieningen, gezondheidszorgrelevantie van onderzoeksvoorstellen, 'extramuralisatie', etc.

De student-zetel in deze commissie komt per 1 sept. '85 vrij. Studeer je aan de Medische Faculteit en heb je interesse, neem dan even contact op met de studentenfractie van de F-raad, studentleden van het F-bestuur of met Rita van den Elzen, UMF.

OPROEP

Betaald thuiswerk, vrouwenarbeid zonder rechten

Het Steunpunt Vrouw en Werk Midden en Zuid-Limburg heeft i.s.m. het Steunpunt Mondiaal vrouwenwerk, het initiatief genomen om in Limburg te komen tot een onderzoek naar:

- de omvang, aard en betekenis van thuiswerk voor vrouwen waarbij ook de gezondheidsaspecten een belangrijke rol spelen;
- de behoeften en wensen van thuiswerksters, ook als het gaat om ondersteuning;
- het aantal en soort bedrijven die van thuiswerk gebruik maken;

- de manier waarop bedrijven inspelen en omgaan met sociale, politieke en economische ontwikkelingen en de uitwerking hiervan op vrouwen en werk;
- de relatie die er ligt met thuiswerk in de derdewereldlanden en de rol hierin van het bedrijfsleven en de overheid.

Dit onderzoek zou o.a. moeten resulteren in:

1. meer informatie en bewustwording m.b.t. thuiswerk in Limburg;
2. gerichte steun aan thuiswerksters.

We willen gebruik maken van initiatieven en ervaringen die op landelijk nivo al zijn ontwikkeld en waaruit o.a. een Steunpunt van Thuiswerk is voortgekomen. Hieruit is ook gebleken dat het een arbeidsintensieve klus is vanwege het verborgen en beladen karakter m.n. voor de thuiswerksters zelf.

We hebben i.v.m. dit onderzoek een subsidieaanvraag ingediend voor een betaalde arbeidsplaats voor een bep. tijd bij de WVC Emancipatie-Stuurgroep (WES). Deze vrouw willen we ondersteunen met een begeleidingsgroep. Ook indien deze subsidie via deze aanvraag niet komt willen we een begeleidingsgroep formeren.

Hiervoor zoeken we vrouwen die dit onderzoek zien zitten en die denken daar tijd, energie en kwaliteiten voor te hebben, mogelijk ook in het kader van een studie.

Deze vrouwen, die we heel hard nodig hebben, kunnen op werkdagen contact opnemen met:

Mini Verheggen en/of Hermien Keren, tel. 04407-1226; Tiny Rieken, tel. 045-712558.

We hopen dat we eind juni met een groep enthousiaste vrouwen om de tafel kunnen zitten om de stand van zaken op dat moment te bekijken en om het geheel meer vorm en inhoud te geven.

Beurzen voor Japan

Het Japanse Ministerie van Onderwijs stelt drie beurzen beschikbaar voor Nederlanders om hen in staat te stellen gedurende twee jaar (m.i.v. april 1986) of anderhalf jaar (m.i.v. oktober 1986) in Japan te studeren. Verdere informatie is verkrijgbaar bij Buro Buitenland, toetsel 309. Reacties vóór 31 augustus. Inlichtingen over de sollicitatieprocedure zijn verkrijgbaar bij mr. H. Brom, Bureau voor Internationale Betrekkingen van het Ministerie van O&W, Zoetermeer, tel. 079-531911.

Rubber als grondstof

Beter Zicht Op Maastricht is een groep die op initiatief van het Centrum voor Vrede en Ontwikkelingssamenwerking bij elkaar komt om op basis van inventarisatie, onderzoek en studie een beeld te krijgen van de sociaal-ekonomische verhoudingen in de regio Maastricht, hoe dat samenhangt met internationale ontwikkelingen en welke weerslag dat heeft op het maatschappelijk leven. We zijn begonnen met een inventarisatie van industriële bedrijvigheid in de regio. Dit gaf aanleiding om een informatieavond te organiseren met als thema „Rubber als grondstof”, Vredestein een Maastrichts probleem? Belangrijk uitgangspunt voor het CVOS is welke relaties er te leggen zijn met de Derde Wereld.

We willen de volgende aspecten aan de orde laten komen:

1. Het functioneren van multinationale ondernemingen.
  2. Rubber als grondstof uit de Derde Wereld.
  3. Ontwikkelingen bij Vredestein.
- Aan de hand van een videoband en sprekers zullen we op de drie onderdelen ingaan.

De avond vindt plaats op maandag 24 juni as. en begint om 20.00 uur in het pand van het CVOS, Cortenstraat 4, Maastricht.

Landelijke oproep Vrouwenstudies

De coördinatie Vrouwenstudies van de Katholieke Hogeschool te Tilburg organiseert in samenwerking met de medewerksters Vrouwenstudies en het Vrouwenoverleg op 30 en 31 januari 1986 een congres: Scopophilia: de lust van het kijken. Vanuit deze invalshoek zal een drietal thema's: arbeid, sexualiteit/lifelijkheid en media worden uitgewerkt.

Wij roepen vrouwen op die willen helpen om dit congres mede vorm te geven door b.v. inhoudelijk mee te denken, lezingen/workshops te verzorgen, mee te werken aan een omliggend programma in de vorm van een tentoonstelling, performances, toneel, film enz. Een paper met inhoudelijke uitwerking is op aanvraag beschikbaar. Ook voor verdere informatie en eventuele opgave, schrijf of bel naar:

Coördinatie Vrouwenstudies KHT Postbus 90153, 5000 LE Tilburg Tel. 013-(66)2684 b.g.g. 013-(66)2371.

Kindervakantiewerk Valkenburg zoekt leiding

Het kindervakantiewerk Groot Valkenburg roept jongeren op zich aan te melden als vrijwilliger bij onze stichting. Jaarlijks nemen circa 200 kinderen gedurende twee weken deel aan het kindervakantiewerk.

Vandaar dat wij jongeren van 17 jaar en ouder oproepen om zich aan te melden als leider of leidster.

Hij/zij wordt samen met een tweede leid(st)er belast met de directe begeleiding van een groep van 15 basisschoolkinderen, die zijn opgedeeld in drie leeftijdsgroepen.

Onze activiteiten vinden plaats in de week van 29 juli tot en met 2 augustus en in de week van 12 tot en met 16 augustus.

Gedurende de eerste week houden we de Bouwspelplaats.

Tijdens deze week staat het zeerooversleven centraal. Onder andere worden er dan schepen gebouwd, op een houtvuur gekookt en is er een sportief treffen tussen de verschillende zeerooversgroepen.

Gedurende de tweede week gaan de oudere kinderen voor een meerdaagse bivak naar Noorbeek. Het overige deel van de week worden er binnen Valkenburg allerlei activiteiten georganiseerd. Leid(st)ers die zich aanmelden ontvangen een vergoeding van de gemaakte reiskosten.

Aanmelding kan geschieden bij dhr. H. Pluymackers, voorzitter stichtingsbestuur, tel. 04405-2264, of bij mw. Cremers, secretaresse, tel. 04405-3458.

DE POLITIEKE BOODSCHAP VAN D'66

In januari beloofde Hans van Mierlo namens de D'66-eerste kamerfractie aan Nederland en D'66 een politieke boodschap. Op 15 juni, op het congres van D'66, heeft de eerste kamerfractie deze openbaar gemaakt. Eenieder die de democratie een goed hart toedraagt, zou kennis moeten nemen van deze politieke boodschap.

Indien u hiervoor belangstelling heeft, kunt u in het bezit komen van de tekst door f 1,- over te maken op giro 3100597, t.n.v. L. Schouten, Maastricht; o.v.v. politieke boodschap. De tekst wordt u dan toegestuurd.

VACATURES COMMISSIES UNIVERSITEITSRAAD ZITTINGSPERIODE september 1985 - september 1987

In vijf raadscommissies is plaats voor:

NIET-RAADSLEDEN

- commissie algemene zaken: *twee vacatures* - vergadert 's woensdags om 13.00 uur
- commissie voor de coördinatie en organisatie van het onderwijs, de wetenschapsbeoefening en de maatschappelijke dienstverlening (OW&MD): *drie vacatures w.p.* - vergadert 's donderdags om 13.00 uur
- commissie personeelsbeleid: *twee vacatures* - vergadert 's dinsdags om 16.00 uur
- commissie planning & begroting: *twee vacatures* - vergadert 's donderdags om 15.00 uur
- commissie studentenvoorzieningen: *twee vacatures studenten.*

De commissies vergaderen éénmaal in de drie weken. Informatie over deze vacatures kan worden ingewonnen bij de griffier, M.J. Bassie, tst. 265. Belangstellenden worden verzocht om vóór 15 juli 1985 een schriftelijke gemotiveerde kandidaatstelling te zenden aan het presidium van de Universiteitsraad p/a Griffie Universiteitsraad, Hoofdgebouw. Benoeming vindt plaats door de Raad op 5 september 1985.

VROUWEN WORDEN MET NADruk UITGENODIGD TE SOLLICITEREN.

VACATURES IN DE VROUWENEMANCIPATIECOMMISSIE

De Universiteitsraad zoekt twee leden van de universitaire gemeenschap (één w.p.'er en één student) die zitting willen nemen in de

VROUWENEMANCIPATIECOMMISSIE

De Vrouwenemancipatiecommissie, op 7 juni 1984 door Universiteitsraad en College van Bestuur gezamenlijk ingesteld, heeft tot taak het gevraagd en ongevraagd geven van advies voor alle aangelegenheden de emancipatie van de vrouw aan de Rijksuniversiteit Limburg betreffende of beïnvloedende.

Degenen die belangstelling hebben voor deze functie dan wel aandacht willen vestigen op kandidaten, worden verzocht om zich vóór 15 juli 1985 te melden bij de griffier van de Universiteitsraad, M.J. Bassie.

Het formele besluit tot instelling van de Vrouwenemancipatiecommissie, waarin de taakstelling van bovengenoemde commissie staat vermeld, wordt op aanvraag verstrekt.

De griffier van de Universiteitsraad is ambtshalve secretaris van de Vrouwenemancipatiecommissie, bij hem kunnen nadere inlichtingen worden verkregen. (Hoofdgebouw), kamer 206, tst. 265/266.

LUSS

Nieuwe bestuursleden gezocht!

De Limburgse Universitaire Sport Stichting, afgekort de LUSS, zoekt voor het komend studiejaar een aantal enthousiaste bestuursleden!

De LUSS is één van de Overkoepelende Studenten Sport Organisaties (OSSO), die de studenten vertegenwoordigen, die bij de betreffende universiteit of hogeschool deelnemen aan het programma LV+S.

Elke OSSO is weer aangesloten bij het landelijk orgaan, de Nederlandse Studenten Sport Stichting (NSSS)

Concreet houdt de taak van de LUSS o.a. in:

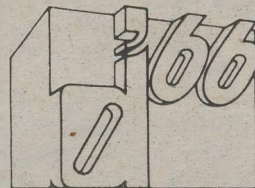
- Het organiseren van toernooien in Maastricht, andere auspiciën van de NSSS. Denk bijvoorbeeld aan de Nederlandse Studenten Kampioenschappen Tennis, het Halmen-toernooi, een Jeu-de-Boules-toernooi. Voor volgend jaar staat o.a. het organiseren van de NSK-Rugby op het programma.
- Het uitzenden van deelnemers aan toernooien in andere steden.

De LUSS is dus een actief orgaan, dat de beoefening van sport door studenten zo veel mogelijk tracht te bevorderen.

Heb je interesse en wil je meer informatie? Bel dan naar:

Gerda Op 't Veld (voorzitster LUSS) 04743-1746 of René Verster (hoofd LV+S) 043-888434/888308

Je kunt ook gerust eens langskomen op ons info-uurtje iedere woensdag tussen 12.30 en 13.30 uur.

In de serie: Is die noot vals? Een gids voor de Europese festivals

De zomermaanden zijn per definitie festivalmaanden. De lente startte op muzikaal gebied aarzelend met de laatste Pinkpopeditie. De opkomst van het publiek was teleurstellend, maar de sfeer optimaal. Misschien kan de organisatie voor het volgend jaar de wervende slogan: „Pinkpop geeft u de ruimte”, hanteren. Ruimte bleek ook krap uit te vallen tijdens de massaconcerten van Bruce Springsteen in Rotterdam en waarschijnlijk zal men bij het komende Torhout/Wechter Festival ook weer de broodnodige levensruimte op rantsoen aantreffen. De cijfers van vorig jaar in gedachten en het programma onder ogen, doet vrezen dat de serviceverlening bij dergelijke concerten er alleen maar verder op achteruit gaat. Een schitterend T/W-affiche dat staat vast, dit lijstje doet menig festivalganger de door-

stane ontberingen van juli '84 vergeten. Even ter herinnering; de meer dan 120.000 bezoekers dronken gezamenlijk – tijdens temperaturen ver boven de dertig graden Celsius! – 67.500 liter bier, door de hitte in combinatie met de drukte

gingen 390 mensen van hun stokje en elke vierkante meter werd bevolkt door anderhalve mens. Dit jaar doemt het spookbeeld weer op: bevangen door de hitte, geteisterd door de dorst en op het randje van hysterie, dan nog maar te zwijgen over de kwaliteit van het geluid en het directe zicht op de podia (gigantische videoschermen werken in deze ambiance nogal vervreemdend). Niet dat dit zal uitmonden in drama's à la Heizelstadion, maar de aantrekkelijkheid van deze dinosaurusachtige presentaties wordt steeds kleiner. Het jaarlijkse North Sea Jazz Festival is weliswaar niet in de openlucht, maar bijna even druk. Hier lijkt het spitsuur in een stationshal, iedereen rent heen en weer om tijdig in die zaal te zijn waar de uitgezochte bands optreden. Voor de bezoeker wordt het dit jaar weer een uitputtingslag.

TORHOUT-WECHTER

6 EN 7 JULI '85

„MAAR HOU HET STIL!”

HUMO

ALS JE STUDEERT, MOET JE GOED VERZEKERD ZIJN.

Als je studeert of gaat studeren, heb je een zelfstandig leven en weet je zelf het beste wat je doet. Eén ding is belangrijk: dat je onbezorgd je hoofd bij je studie kunt houden en niet wakker hoeft te liggen van onverwachte financiële tegenvallers als ziektekosten bijvoorbeeld. **Neem daarom een goede verzekering.**

Betaal niet te veel

De Nederlandsche Vereeniging van Artsen-Automobilisten VVAA weet precies welke risico's je loopt en heeft een verzekering voor studenten tot 30 jaar samengesteld die compleet is en toch betaalbaar.

Slechts f 395,- per jaar

Dit bedrag is één van de laagste verzekeringspremies in Nederland voor een studentenverzekering met een volledige dekking. Als je nu nog verzekerd bent op een polis van je ouders is het voordeliger om een apart VVAA studentenpakket af te sluiten. De premie is namelijk aanmerkelijk lager. Een voordeel

waar je ouders ook van kunnen profiteren. Als je deze verzekering afsluit, wordt je automatisch (buitengewoon) aspirantlid van de VVAA.

Dit biedt de polis

Met de VVAA uitgebreide ziektekostenverzekering ben je gedekt tegen:

- kosten huisarts
  - specialistische hulp
  - ziekenhuiskosten
  - fysiotherapie
  - kosten van medicijnen.
- Voorts biedt deze polis:
- een zeer laag eigen risico
  - mogelijkheid tot aanvullende verzekering voor tandartsenhulp voor slechts f 150,- per jaar
  - gratis repatriëring vanuit het buitenland. Deze hulp geldt als bij een tijdelijk verblijf in het

buitenland, een ongeval of ziekte, vervoer naar huis noodzakelijk maakt.

Informatie kost niets

Stuur de bon in en je krijgt uitgebreide informatie heel snel thuis. Je zult zien dat de VVAA niets te veel zegt als ze spreekt over een complete verzekering voor een zeer scherpe prijs.

Extra safe-polis voor maar f 32,-

In combinatie met de VVAA ziektekostenverzekering kan een particuliere aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en een ongevalverzekering voor maar f 32,- worden afgesloten. Deze verzekering apart kost f 40,-.

INFORMATIEBON

Stuur mij informatie over de verzekeringen van de VVAA voor medische en para-medische studenten.

Naam: _____ m/v

Adres: _____

Postcode + woonplaats: _____

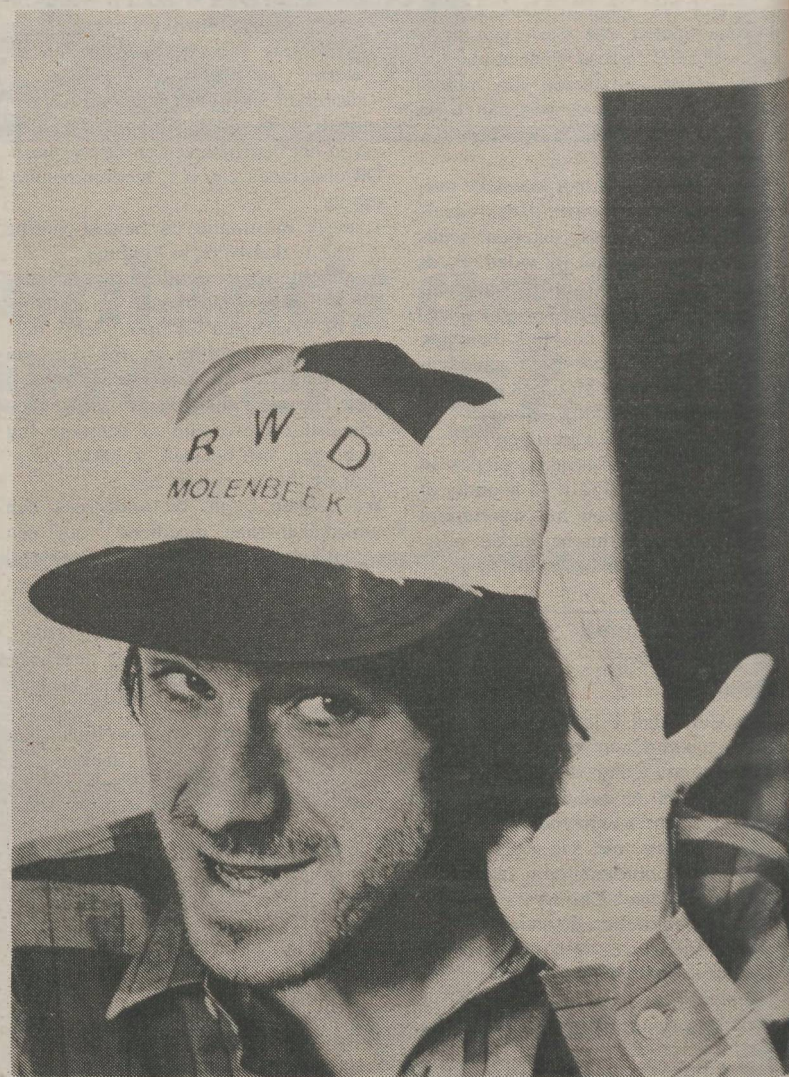
Studierichting: _____

Studieplaats: _____

Leeftijd: _____

(Deze bon invullen en in een enveloppe zonder postzegel opsturen naar VVAA studentenverzekeringen, Antwoonr. 1551, 3500 VP Utrecht.)

0

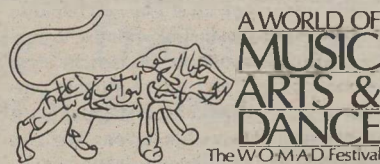
Raymond van het Groenewoud: „Ik hou van alle muziekjes!”

Het aanbod beperkt zich allang niet meer tot uitsluitend jazz, maar blues, rhythm and blues en salsa zijn jaren terug reeds in het pakket opgenomen. Ware giganten zijn uitgenodigd, bijvoorbeeld Miles Davis, B.B. King, Fats Domino en Ray Charles. Zonder dat op deze pagina bovenstaande festivals genoemd worden, loopt de kaartverkoop als een sneltrein. Nee, in dit speciaal vakantienummer gaat de aandacht uit naar minder bekende, dus minder drukke – en daardoor vaak sympathiekere – festivals die naast westerse popmuziek ook geluiden uit andere culturen naar voren brengen.

Ook dit jaar zal op 19, 20 en 21 juli op het Mersa Island o.a. Indische dans te zien zijn, en Afrikaanse, Caraïbische en Arabische muziek te horen zijn. De achterliggende filosofie krijgt ook een concreet beslag in het uitbrengen van de serie Talking Book, een zestal elpees waarop traditionele en hedendaagse muziek uit Afrika, de beide Amerika's, Azië, Europa en het Verre Oosten te vinden is en in het bijbehorende boekwerkje deze muziek uitvoerig belicht wordt. De eerste in de serie is net verschenen en blijkt een boeiend document.

Op een vergelijkbare manier stelt het Belgische Slinks Festival haar programma samen. Op 27 en 28 juli wordt in Bouchout – bij Antwerpen – een luisterrijke cocktail gepresenteerd. Frisse Afrikaanse pop van Thomas Mapfumo en Somo Somo (ex-lead van Franco), een mengeling van elektronika met

„Ik hou van alle muziekjes”, zingt Raymond van het Groenewoud, omdat hij anders goed weet dat de popmuziek schatplichtig is aan een groot scala van muziekgenres. Het is verheugend te constateren dat dit besef op grote schaal postvat. Deze ontwikkeling is mede in gang gezet doordat bepaalde bands hun invloeden duidelijk in hun muziek lieten doorklinken. Peter Gabriel bijvoorbeeld stond in 1982 aan de wieg van het eerste WOMAD Festival (World of Music, Arts and Dance). Gabriel hoopte op een wisselwerking met en een eerbetoon aan muziek uit niet-wes-

De VVAA heeft een autoverzekering die uniek goedkoop is. Vraag informatie bij de VVAA.

Afro-pop van Zazou Bikaye, feministische berberzang van Dju Djura, Braziliaanse ritmen van Paulinho Ramos en het te verwachten hoogtepunt is Astor Piazzolla, de tangovernieuwer die direct gevolgd wordt door – welk heerlijk contrast! – party-soul van Junior Walker & the All Stars.

Vakantiegangers met een smalle beurs dienen Parkpop op 30 juni in Den Haag in de gaten te houden, een rijk assortiment popmuziek zal je oren vullen zonder dat je hiervoor een financiële aderlating moet

laten, want het geheel is voor nop. Ook gratis zijn de voorstellingen die van 23 juli tot 8 augustus in het hart van Brussel op het Muntplein gegeven worden. Onder de zotte naam Mallemunt worden hier vaste waarden, nieuwlichters en experimentele acts op het terrein van muziek en theater voorgesteld. De aankondigingen vindt men in de Belgische media (bijvoorbeeld de BRT-2 agenda of de wekelijkse agenda in HUMO).

In Denemarken zal het veertiende Roskilde Festival plaatsvinden op

28, 29 en 30 juni. Roskilde, het grootste Noordepese festival, beschikt over een zeer groot terrein met drie hoofdpodia en vier campingdorpen. Hoewel er dit jaar weer ongeveer 50.000 bezoekers verwacht worden is het dank zij de grondoppervlakte niet hinderlijk druk, zelfs relaxt. Het randgebeuren krijgt accentuering door de inrichting van workshops en clowneske fratsen van Jango Edwards en consorten. Op de podia verschijnt naast een groot aantal Skandinavische bands ook een serie namen van groepen die men deze maanden her en der op Europese festivals ziet opduiken (Paul Young, The Ramones, Style Council). Ach, gelukkig zijn niet alle beroemde popmuzikanten dekadente zigeuners, die een tijd lang uitzwermen, maanden uit een koffer leven, hun veelal grote financiële verdiensten bijelkaar schrapen om overhaast weer naar de rand van hun zwembad te keren, waar de martini-on-the rocks reeds geserveerd staat naast het cokesspiegelte. In Roskilde staan ook The Clash en The Associates op het affiche. Als belangrijkste vertegenwoordiger van de Afrikaanse lichte is de Senegalese formatie Le Super Etoile de Dakar & Youssou d'Nour aangehouden.

Parkvej 5, DK-4000 Roskilde

De laatste vermelding verdient beslist het Belgium Rhythm and Blues Festival, voorheen de Peerse Fieste geheten. Op 27 en 28 juli is het puikje van de r&b vezemeld in een feesttent in het Belgisch-Limburgse plaatsje Peer. Met als vreemde eend in de bijt de chanteuse Anna Domino (nee, geen familie van Fats) is het louter een aaneenrijging van kwaliteitsnamen. Waar kun je The Fabulous Thunderbirds, Robert Cray, Duke Robillard en Johnny Copeland zich in het zweet zien werken? Niet in Houston, Texas maar in Peer, Belgium!

Paul Pinxten

Hieronder volgt een lijstje met de belangrijkste zomerfestivals. Speciaal voor de breed georiënteerde muzikliefhebber samengesteld. Knip het uit en voeg het lijstje toe aan je reispapieren.

Glastonbury Festival (E), Pilton Shepton Mallet te Somerset op 21, 22 en 23 juni met o.a.: The Style Council, Echo and the Bunnymen, Joe Cocker, Ian Dury, The Colourfield, Aswad, Third World, Ricky Lee Jones, Gregory Isaacs en Working Week. Driedaags-ticket: £ 16. De opbrengst gaat naar CND, de Engelse Campagne voor Nucleaire Ontwapening. Meer info: tel. 01-250-4010.

Parkpop, Zuiderpark in Den Haag op 30 juni met o.a.: Hugh Masekela, Orchestral Manoeuvres in the Dark, The Bluebells, Telephone, Raymond van het Groenewoud, Wolf Maahn, Gianna Nannini en Aswad. Gratis!!

Roskilde Festival, Canopy Stage, Roskilde in Denemarken op 28, 29 en 30 juni met o.a.: The Clash, Paul Young, Leonard Cohen, The Ramones, The Style Council, Le Super Etoile de Dakar & Youssou N'dour, Luther Allison, The Associates, Billy Bragg, Wolf Bierman en Indochine. Een ticket voor het gehele festival kost aan de kassa Dkr. 290, maar Buro Pinkpop verzorgt voor f 275,- een busreis naar Denemarken. Voor dit bedrag kom je heen en terug, bezoek je het festival en heb je een plek op de bijbehorende festival-camping. Liefhebbers kunnen contact opnemen met Pinkpop (tel. 04494-52500).

Rock Torhout/Werchter (B) op 6 en 7 juli met: The Ramones, R.E.M., Depeche Mode, Lloyd Cole and the Comotions, Joe Cocker, Style Council, Paul Young en U2. Voorverkoop:

f 38,50 (o.a. Music +, Maastricht).

JVC North Sea, Den Haag op 12, 13 en 14 juli met o.a.: Keith Jarrett, Stevie Ray Vaughn, B.B. King, Johnny Copeland, Miles Davis, Fats Domino, Ray Charles, Ray Barretto, Eddie Palmieri en misschien James Brown. Dagkaart kost f 65,-, een kaart voor drie dagen kost f 170,- (VVV bespreekburo's).

WOMAD Festival, Mersea Island, in de buurt van Colchester in het graafschap Essex (E) op 19, 20 en 21 juli met o.a.: New Order, The Fall, Toots & the Maytals, Ali Khan, Franco, General Public, The Pogues en Thomas Mapfumo.

Belgium Rhythm and Blues Festival te Peer (B) op 20 en 21 juli met o.a.: Deluxe Blues Band, Johnny Mars Blues Band, Johnny Copeland en Arthur Blythe, The Robert Cray Band, The Fabulous Thunderbirds, Duke Robillard & the Pleasure Kings en Anna Domino. Weekendkaart: f 35,- (VVV bespreekburo's).

Stinks Roots Festival te Bouchout (B) op 27 en 28 juli met o.a.: Thoko Mdlalose, Paulinho Ramos, John Lurie, Djur Djura, Thomas Mapfumo. Voorverkooptickets: f 25,- per dag en f 40,- voor beide dagen. (VVV bespreekburo's).

Mallemunt, Muntplein in het hart van Brussel (B) van 23 juli tot 8 augustus zijn er veel interessante voorstellingen (muziek en toneel). Gratis!! Zie agenda in de Belgische media.

Seaside Festival in De Panne (B) op 10 augustus met o.a.: Aswad, Front 242, Anne Clark, Killing Joke, T.C. Matic en onder voorbehoud Siouxsie and the Banshees en The Smiths. Entree: Bfr. 500.

Agenda

Filmhuis

Donderdag 20 juni tot en met woensdag 26 juni, 20.00 uur: „Cui de sac”, R. Polanski

Donderdag 20 juni tot en met zondag 23 juni, 22.00 uur: „Stanger at home”, R. v.d. Berg

Donderdag 27 juni tot en met woensdag 3 juli, 20.00 uur: „Gebroken spiegels”, M. Gorris

Donderdag 27 juni tot en met woensdag 3 juli, 22.00 uur: „Napló”, M. Mészáros

Donderdag 4 juli tot en met woensdag 10 juli, 21.00 uur: „Il Grido”, M. Antonioni

Donderdag 11 juli tot en met zaterdag 13 juli, 21.00 uur: „Wie zingt daar zo?”, S. Sijan

Zondag 14 juli tot en met woensdag 17 juli, 21.00 uur: „Blackmail”, A. Hitchcock

Donderdag 18 juli tot en met woensdag 24 juli, 21.00 uur: „Les nuits de la pleine lune”, E. Rohmer

Donderdag 25 juli tot en met zaterdag 27 juli, 21.00 uur: „Bof”, C. Faraldo

Zaterdag 28 juli tot en met woensdag 31 juli, 21.00 uur: „L'invitation”, C. Goretta

Donderdag 1 augustus tot en met woensdag 7 augustus, 21.00 uur: „Paris-Texas”, W. Wenders

Donderdag 8 augustus tot en met zaterdag 10 augustus, 21.00 uur: „Bey bey Brasil”, C. Diegues

Zondag 11 augustus tot en met woensdag 14 augustus, 21.00 uur: „Alice in den Stddten”, W. Wenders

Donderdag 15 augustus tot en met zaterdag 10 augustus, 21.00 uur: „A day at the races”, S. Wood

Zondag 18 augustus tot en met woensdag 21 augustus, 21.00 uur: „Les valseuses”, B. Blier

Donderdag 22 augustus tot en met woensdag 28 augustus, 21.00 uur: „Les Princes”, T. Gatlif

Stadsschouwburg

Donderdag 20 juni, zaterdag 22 juni, 20.00 uur: „De broek” (try-out) door de toneelgroep „Het Vervolg”

Podium Posjet

Donderdag 20 juni, 20.15 uur: „Reidans” van Arthur Schnitzler door de toneelgroep „Alles is drama”

Diversen

Galerie Wanda Reiff/Heggenstraat 10, tot en met 30 juni: Ina Barfuss (gouaches en werken op papier en linnen)

Galerie Wanda Reiff/Aalbekerweg 85, tot en met 30 juni: Leon Janssen. **Galerie Felix**: Sjeng Vaassen (schilderijen en keramische plastieken). Tot en met 29 juni

Galerie Signature/Kapoenstraat: tot en met 23 juni, schilderijen en tekeningen van Fons Bloemen. 28 juni tot en met 28 juli, Jan van helden, graficus; Peter Schuyren en Thea Houben, beeldhouwers

Museum van Bommel-van Dam: tot en met 7 juli; Theo Wolvecamp, een keuze uit Nederlands bezit en een hommage-tentoonstelling Suzanne Nicolas (beelden, aquarellen en tekeningen)

Provinciaal Museum Hasselt: festival rond „Beeldende Muziek”. Zaterdag 22 juni, 14.00 uur: Paul Panhuysen: Berensymphonie

Zondag 30 juni: The Bow Gamelan Ensemble (GB)- onder voorbehoud. **Galerie 't Sauveurke/Ulestraten**: Louis Leloup (glaskunstenaar), Richard Smeets (olieverfschilderijen), Nellie van den Boom (bloemaquarellen). Tot en met 1 juli

Eurohal: 1 juli tot en met 18 augustus: Trajecta, tentoonstelling van moderne kunst

Natuurhistorisch museum: tentoonstelling „Sauriers van Oost-Nederland”

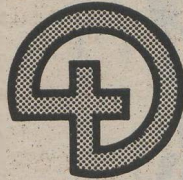
POREC TENNISLORADO (Joegoslavië)

120 tennisbanen in één plaats

10-daagse reis incl. verblijf, 2 uur tennisles per dag van Nederlandse tennisleraren en vrij tennissen f 495,- (zonder tennis f 375,-).

Vanaf 5 juli iedere vrijdag vertrek.

Bel voor inl. Pluto Jongerenavakanties, tel. 020-140459 van 14.00-18.00 uur ma. t/m vr.

leenarts medibanda b.v.

lid "Orthobanda"

wycker brugstraat 12 - 6221 EC maastricht - telefoon 043 - 10349

- Detailhandel en groothandel in medische instrumenten en apparatuur.
- Ruime sortering in showroom.
- Speciale tarieven voor studenten.

morethca

Bezoek niet gewenst Wetenschappen

Als het op dit moment vrijdag is, dus als uw microchip de een-en-twintigste aanwijst, is het vandaag een heuglijke dag. Opnieuw studeren er gezondheidswetenschappers af! En wel een stuk of zeventig. Joechei! Niet alleen een triomf voor de faculteit, maar ook voor de volhardende kersverse doctorandi. Of niet, soms? De .happy few (of lot...) die afstuderen krijgen vier toegangskarten: een voor jezelf, en drie voor genodigden. Dat zijn dus in het Limburgse geval pap, mam, drie zussen, twee broers, een stuk of twaalf ooms en tantes, vier grootouders, verloofde, beste vriend en vriendin en een paar medestudenten. Hollenijers houden het natuurlijk bescheidener, maar ook daar bestaat de kleine kring nog uit tenminste zes personen. Ach, wat jammer: dat zijn er meer dan drie. En waarom moet het feestvarken eigenlijk een toegangskart voor zijn of haar eigen feestje hebben? Alle familie kan er dus niet bij zijn. Bezoek is niet gewenst. En waarom? Nou, eenvoudig: als er zoveel mensen het nodig vinden af te studeren, is de Maastrichtse accommodatie voor dergelijke festiviteiten wel erg beperkt. En de Schouwburg is te duur (een keer, de eerste diploma-uitreiking is goed, maar het moet geen gewoonte worden), daarom wordt het dit keer Fort Sint Pieter. JAMAAR, JAMAAR!!! brullen tientallen medestudenten die ook graag bij de diploma-uitstorting wilden wezen DAN KUNNEN WIJ ER NIET BIJ!!! En dat klopt.

„Wat is Cremeren”, „Leren Cremeren”, „Behoeftte aan Cremeren”, „Presteren in Cremeren”, „Beperking van Cremeren”. Waar hebben we het over? Juist: een cursus Crematiekunde voor begrafenisondernemers.

„Wat is Surfen”, „Leren Surfen”, „Behoeftte aan Surfen”, „Presteren in Surfen”, „Beperking van Surfen”. U raadt het al: een cursus voor aspirant-surfleraren (een soort platelands-skileraar).

„Wat is Macrameejen”, „Leren Macrameejen”, „Behoeftte aan Macrameejen”, „Presteren in Macrameejen”, „Beperking van Macrameejen”. Zou U dit Macramé-wetenschappen durven noemen?

„Wat is Bewegen”, „Leren Bewegen”, „Behoeftte aan Bewegen”, „Presteren in Bewegen”, en „Beperking van Bewegen”. Raad eens? Ach, U wist het al; maar U bent dan ook stiekemweg RL-insider. U wist natuurlijk dat volgend academisch jaar de eerste doctoraalstudenten Bewegingswetenschappen onder deze bloktitels alles, maar dan ook echt alles, van Bewegen gaan leren.

Misschien een suggestie voor de curriculumplanningsgroep Bewegingswetenschappen: maak volgend jaar (eerst evalueren hoeft niet, doet men in het Algemeen zelden goed bij jullie) blokken met als titel „Waar Bewegen”, „Hoe duur Bewegen”, „Bewegen met Diverse Kunst- en Hulpstukken”, „Bewegen in Zomer en Winter” of „Met Bewegingswetenschappen de Malaise Door”.

Om zijn aandacht van de kommer en kwel rond het managementteam af te leiden probeerde collegevoorzitter van den Biggelaar in de U-raadsvergadering zijn bril op de vergadermicrofoon te laten balanceren, net als het managementteam.

Sturmans

Greep naar de macht?

Harry, I presume

Harry was nooit alleen en toch, als hij het was was hij alleen maar bang dat zijn andere Harry alleen was. De andere Harry was nooit alleen bang, maar ook bang alleen, en toch, als Harry er was waren ze allebei blij dat ze er waren: Harry & Harry. Samen werden ze Harry genoemd, ook als er een Harry alleen was. Men vond het ook een mooie naam voor iemand die Harry heette.

Als zij elkaar riepen keken ze allebei op en schrokken. Zij waren immers bang alleen gezien te worden met Harry. Daarom besloten zij achter elkaar door het leven te gaan: eerst Harry.

Wanneer zij hun naam hoorden, keken ze eerst elkaar aan. Dan draaiden zij het hoofd naar de roeper van hun naam en scholden terug: dat ben je zelf.

Heinrich

ERGERNIS

Amerika

Heeft U dit nummer goed gelezen? Dan heeft U vast dat gefrustreerde artikel van dat meisje dat zo graag naar Amerika wil om daar iets mals op gezondheidszorg-gebied te gaan studeren gelezen. Als U dat niet heeft gelezen, dan wordt het tijd dat U het leest, want het is een kostelijk komisch verhaal.

Laatste alinea ook gelezen? Met dat dreigement? Ik verwachtte die dame met machinegeweer, vlammenwerper en bazooka door de universiteit te zien rondstappen.

Naar eerst nu blijkt, is ze nadat het besluit van het Faculteitsbestuur om haar als aio naar de Verenigde Staten uit te zenden, bezweken aan een zelden voorkomend ziektebeeld. Een dubbele beklemde breuk, geknapte trommelvliezen, ernstige diarree met als gevolg daarvan gruwelijke uitdrogingsverschijnselen, voetschimmel, builenpest, schaamluis en een zwaar hartinfarct, kortom, het nog weinig bekende VS-syndroom, een vorm van diepe depressie of grote opgetogenheid.

Zielig he, zo'n meisje dat als een blind paard allerlei onwezenlijke doelen nastreeft. Zo'n tutje moet toch wel oogkleppen op, en een blok beton voor haar hoofd hebben. Welke gezonde Hollandse meid wil er nu naar Amerika? Het land van Reagan, die er vast en zeker wel voor zal zorgen dat het Armageddon nog in deze ambtstermijn zal plaatsgrijpen, het land waar de Ku Klux Klan nog dagelijks terrorisme uitoefent, waar de lower middle class oprecht meent dat ze kan ontsnappen aan de wurgende greep van de kleinburgerlijkheid door de Amerikaanse Droom (van krantenjongen tot miljonair) na te streven, waar eenderde van het nationaal inkomen aan defensie wordt uitgegeven en stiekeme CIA-ers alles en iedereen doorlichten en controleren, om bij voorkeur te ontdekken of men maar ietsje naar 'rood' zweemt.

Wat zoekt een mentaal gezond mens in een land waar de Preppy's en WASPs (White AngloSaxon Protestants), de surfers en MCPs (Male Chauvinist Pigs, mannelijke chauvinistische zwijnen) hoge ogen gooien, terwijl acht miljoen mensen daar werkeloos zijn zonder een rechtvaardige vorm van sociale verzekering, waar je het maakt als je maar veel geld hebt en Dallas-like leeft, maar waar Hispano's, Puerto Ricanen en arme gehandicapten de pineut (peanut) zijn.

Wat moet zo'n deerntje daar nou? Het is toch volslagen van de malle dat een jaartje studie in dat land \$20.000 moet kosten; moet U nagaan, nog meer dan een doorsnee hoogleraar hier in Nederland van zijn/haar schamele inkomen overhoudt. Wie heeft zo'n investering in haar toekomst er nu voor over?

Als ik dat faculteitsbestuur was geweest had ik heel hard 'belachelijk' geroepen en was bulderend van de lach overgegaan tot de orde van de dag.

'HAHAHAHAHAHAHAHAHA!'